

INDEKS UPORABLJENIH KRATIC

Apd - Apostolska dela

Arist. Obl. - Aristofan, Oblaki

Evip. Elek. - Evripid, Elektra

Her. - Herodot, Zgodovina

I Kor - 1.list Korinčanom

Ksen. Anab. - Ksenofont, Kirova odprava

Ksen. Cyr. - Ksenofont, Kirova vzgoja

Ksen. Mem. - Ksenofont, Spomini na Sokrata

Ksen. Oik. - Ksenofont, Ojkonomikos

Lk - Evangelij po sv.Luku

LXX - Septuaginta

Men. - Menander, 'Dyscolos'

Mr - Evangelij po sv.Marku

Mt - Evangelij po sv.Mateju

I Pet - 1.list sv.Petra

Sof.Ojd. - Sofokles, Kralj Ojdip

VThS - Življenje svetega Teodora iz Sikeóna

Vsi ostali citati, ki so opremljeni le s številko (paragraf oz. poglavje, vrstica), so vzeti iz dela *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna*.

1. SPLOŠNO O PARTICIPU

Je neosebna izglagolska tvorba, ki je oblikoslovno istovetna s pridevnikom, a obenem ohranja skladenjske lastnosti glagola.

V grškem jeziku particip družijo s pridevnikom naslednje lastnosti:

- loči spol, sklon in število,
- dovoljuje rabo določnega člena,
- pojavlja se v istih stavčnih vlogah in po enakih pravilih kot pridevnik,
- možno ga je posamostaliti.

Za razliko od pridevnika, *participa ne moremo edino stopnjevati*.

Z glagolom ima naslednje skupne lastnosti:

- razlikuje način in časovno osnovo,
- lahko privzame predmet v istem sklonu kot osebna glagolska oblika ali nedoločnik,
- lahko privzame členico **ah** kot inačica osebne glagolske oblike v indikativu ali optativu z **ah**.

V stari grščini se je particip lahko tvoril iz vsake osnove za vse glagolske načine, kar je omogočalo govorcu, da je za vsako osebno glagolsko obliko imel na razpolago ustrezno brezosebno glagolsko obliko, bodisi particip bodisi infinitiv.

Particip je v grščini lahko nastopal v vlogi:

- **osebka** (posamostaljeni particip)¹,
- **prilastka** (v grščini običajno stoji v atributivnem položaju med določnim členom in samostalnikom),
- **povedkovega določila**,
- **povedkovega prilastka**²,
- **prislovnega določila**.

¹ Ker posamostaljeni particip ni povezan z naslovom pričujoče diplomske naloge, je v nadaljnji obravnavi izpuščen.

² V slovenščini se povedkov prilastek pojasnjuje kot nesamostojen stavčni člen, ki dodatno pojasnjuje kak samostalnik; zvezo lahko razbijemo, tako da povedkov prilastek preoblikujemo v nov stavek z glagolom *biti*, npr.: Tine je zbežal črn od udarcev. ⇒ Tine je zbežal; bil je črn od udarcev.

Z ozirom na ravnokar povedano, utemeljeno obravnavamo particip kot neodvisno, samostojno oblikoslovno kategorijo znotraj glag. ureditve, zaradi česar so poimenovanja, kot je »*glagolski pridevnik*«, na katera naletimo v nekaterih slovnica³, neupravičena ali celo zavajajoča, saj s prej omenjenim izrazom v slovnica³ za staro grščino običajno zaznamujemo neosebne izglagolske tvorbe na **-to-** in **-teo-**.

³ V nemških slovnica³ naletimo na izraz »*Verbaladjektiv*«, v angleških »*verbal adjective*«.

2. RABA PARTICIPA V KLASIČNI ATIŠČINI

(Ker različni avtorji različno obravnavajo particip, sem se odločil, da se bom ravnal po delitvi, ki jo uporablja Matjaž Babič v *Grški slovnici*, Ljubljana 2000.)

2.1. Particip kot prilastek (atributivni particip)

Atributivni particip določa samostalnik kot kateri koli drugi prilastek, najsi je to samostalnik, pridevnik, prislov ali predložna zveza. Tak particip po pravilu stoji v atributivnem položaju, razen če samostalnik nima določnega člana, potem stoji za njim. Slovenimo ga z deležnikom ali pogosteje z oziralnim odvisnikom. Z odnosnico se ujema v spolu, sklonu in številu⁴.

Samostalnik, s katerim se ujema particip, je lahko izpuščen. Tovrsten particip se je zlahka posamostalilo, podobno kot pridevnik. Govorimo o substantiviziranemu participu. Prepoznamo ga po tem, da ga dodatno pojasnjuje kakšen pridevnik in ne prislov ali samostalnik kot njegov prilastek v genetivu in ne v sklonu, ki bi ga po pravilih rekcije zahtevala ustrezna osebna glagolska oblika.

Nikalnica ob atributivnem participu je lahko **ouj** ali **mhv**. Kadar stoji nikalnica **ouj**, se particip nanaša na točno določeno osebo, medtem ko nikalnica **mhv** stoji ob participu, ki govori o nekom ali nečem na splošno (generična raba).

2.2. Particip kot povedkovo določilo (predikativni particip)

Predikativni particip služi kot predikativ za natančnejšo pomensko opredelitev nekaterih pomensko nepopolnih oz. pomožnih glagolov. Nanaša se na osebek osebne glagolske oblike, zaradi česar se z osebkom ujema v spolu, sklonu in številu.

1. Tak particip najdemo v zvezi s kopulativnimi glagoli (»pomensko nepopolni«).

V klasični atiščini je obvezen v nekaterih opisanih zvezah z glagolom **eijniv**. To velja za konjunktiv in optativ medio-pasivnega perfekta vseh glagolov in za medio-pasivni futur II glagolov, katerih osnova se začne na zvočnik.

Opisane zveze namesto aktivnih oblik za poudarjeno prikazovanje stanja se začno uporabljati že v klasični dobi, vendar doživijo razcvet šele v helenistični grščini in pozneje. Predikativni particip nastopa v zvezi z glagoli **eijnij gignomai**, **uparcw** idr.⁵

⁴ Konstrukcije **kata**; **sunesin** v tem oziru niso upoštevane kot posebnosti.

2. Predikativni particip obvezno dopolnjuje v klasični atiščini glagole nekaterih pomenskih skupin. Nikoli ga ne slovenimo z deležnikom.

a) Particip obvezno nastopa z **glagoli, ki opisujejo okoliščine dejanja**. Dejanje izraža particip kot dopolnilo. Pri prevajanju osebno glagolsko obliko slovenimo s prislovnim določilom, particip pa z osebno glagolsko obliko. Glagoli, ki opisujejo okoliščine dejanja, so **oiḫomai** »urno, naglo«, **tugcanw** »slučajno«, **lanqanw** »skrivaj«, **fqanw** »prej, hitreje kot kdo drug«.

Včasih se zgodi, da so konstrukcije glagolov **fqanw**, **tugcanw** in **lanqanw** tvorjene ravno obratno: ti glagoli lahko nastopijo kot participi ali celo kot prislovi (to velja predvsem za glagola **tugcanw** in **lanqanw**), glagoli, ki bi pa morali stati v participialni konstrukciji, pa se nahajajo v osebni glagolski obliki.

b) Sorodna skupina glagolov, ob katerih obvezno nastopa particip, so **glagoli s pomenom očitno ali nenehno kaj delam**. Prevajamo jih enako kot prejšnje glagole. V to skupino spadajo glagoli in zveze **fainomai**, **faneroḫ eijni** in **dhloḫ eijni** »očitno kaj počnem«, **diatel ew**, **diagignomai**, **diagw** »neprestano kaj počnem«.

c) Naslednja skupina glagolov, ki se dopolnjuje s predikativnim participom, so **fazni glagoli**, ki zaznamujejo začetek, trajanje oz. vztrajanje ali konec nekega dejanja. Sem spadajo glagoli **uparcw**, **katarcw**, **aḫcomai** »začnem«, **pauomai**, **lhgw** »neham«, **aḫecomai**, **karterew**, **upomenw**, **epimenw** »vztrajam, vzdržim«, **ouj dialeipw** »ne odneham«, **kamnw**, **apagoreuw** »omagam« in njim sorodni glagoli. Particip slovenimo z nedoločnikom, glagolnikom ali s čim drugim, a nikoli z deležnikom ali oziralnim odvisnikom.

d) Particip je obvezen tudi ob **glagolih čustvovanja**. To so glagoli **cairw**, **hḫomai**, **agapaw** »z veseljem kaj delam«, **aḫqomai**, **aganaktew**, **calepw-** ali **barew-** **ferw**, **lupeomai** »z jezo oz. muko kaj delam«, **aḫscunomai** »sram me je, da«, **metamelomai** »obžalujem«, **carin oitḫa** ali **eḫw** »sem hvaležen«. Osebno glagolsko obliko tako tudi prevedemo, particip kot dopolnilo pa z nedoločnikom ali predmetnim odvisnikom.

e) **Glagoli s pomenom koristiti in škodovati**. Mednje sodijo glagoli in ustaljene fraze: **kalw-** **poiew**, **euḫ poiew** ali **kalw-** **prattw** »ravnam prav«, **aḫikew** »delam krivico«, **amartanw** »motim se, delam napako« ali **kakw-** **poiew** »narobe ravnam«. Particip se v tem primeru nikoli ne prevaja z deležnikom ali oziralnim odvisnikom.

⁵ Možna različica je tudi opisana zveza s posamostaljenim participom.

f) Zadnja skupina glagolov, ki se dopolnjuje s participom kot povedkovim določilom, so **glagoli s pomenom *premagati, podleči***. Sem sodijo glagoli **nikaw** »*premagam, prekašam*«, **kratew** »*premagam*«, **leipomai** »*zaostajam v čem*«, **hittaomai** »*sem šibkejši, podležem*«.

2.3. Particip kot povedkov prilastek

Particip kot povedkov prilastek je skladenjsko odvisen od samostalniškega jedra, toda pomensko spada k povedkovemu glagolu. Izraža okoliščine, v katerih se dejanje godi. Z njim se dopolnjujeta dve večji pomenski skupini glagolov.

2.3.1. Glagoli čutnega in duševnega zaznavanja

oraw »*vidim*«, **perioraw** »*ne menim se, dovolim*«, **akouw** »*slišim*«, **aijsqanomai** »*čutim*«, **sunihmi** »*razumem, uvidim*«, **punqanomai** »*poizvedujem*«, **manqanw** »*slišim, poizvedujem*«, **gignwskw** »*poizvedujem*«, **oida** »*vem*«, **epistamai** »*znam*«, **memnhmai** »*spominjam se*«, **epil anqanomai** »*pozabim*«, **euriskw** »*spoznam, izvem*«, **fwraw** in **katal ambanw** »*razumem, umevam*«, **al iskomai** »*sem zasačen, dokaže se mi*«.

Kadar gre za neposredno zaznavanje, praviloma stoji za naštetimi glagoli particip (AcP), kadar pa je zaznavanje posredno, potem stoji za glagolom, ali infinitiv (AcI) ali predmetni odvisnik (brez pomenske razlike).

2.3.2. Glagoli in zveze s pomenom naznaniti, sporočiti

deiknumi »*naznanim*«, **(apo-) fainw** »*razkrivam*«, **(ej-) ejlegcw** »*dokazujem, preverjam*«, **dhl ow** »*objavljam*«, **(ap-) aggel lw** »*sporočam*«, **omol ogew** »*strinjam se*«, **epideiknumi** »*dokazujem*«, **poiew** »*predstavljam kot*«.

Pri glagolih sunoida in suggignwskw »*zavedam se*« se je particip dopolnilu skladenjsko prilagodil, se pravi prešel v genitiv ali dativ, ali pa ostal v imenovalniku.

Že v klasični dobi je bilo možno particip ob vseh zgornjih skupinah glagol nadomestiti s predmetnim odvisnikom, uvedenim z veznikom **oṭi** ali **opw-**.

- **Hisqeto oṭi to; Menwno- strateuma hḥh ej Kilikia/ hh.** (Ksen. Anab.1,2,21) - *Izvedel je, da je Menonova vojska že v Kilikiji.*

Razen tega, da se je particip dalo razvezati v predmetni odvisnik, pa je obstajala tudi možnost, da se zgornji glagoli namesto s participom dopolnjujejo z infinitivom v vlogi tožilniškega predmeta.

Pridevnika *ekwn* »hoté« in *aḵwn* »proti moji volji« sta po izvoru in s stališča oblikoslovja pravzaprav prava participi. Poleg njiju srečamo še več drugih participov z *alfa privativum*, ki so v klasični atiščini že postali pravi pridevniki: *ap̄kazomeno-* »nerad«, *ajt izwn* »ne brigajoč se za« itd. Na osnovi tega lahko sklepamo, da se je particip sprva zanikal s pomočjo *alfe privativum*⁶.

Nekateri glagoli, ki so bili doslej omenjeni, se lahko dopolnjujejo s participom ali infinitivom ali predmetnim odvisnikom, vendar imajo drugačen pomen z ozirom na to, kaj od tega je dopolnilo. Glagoli zaznavanja se običajno dopolnjujejo s participom, kadar gre za dejansko, neposredno zaznavanje, z infinitivom pa, kadar gre za duševno, intelektualno zaznavanje. V slednjem primeru je predmet zaznavanja nekaj namišljenega, o čigar resničnosti lahko samo domnevamo oz. predpostavljamo (da je tako, kot naj bi bilo). Kadar se kateri od glagolov zaznavanja dopolnjuje s predmetnim odvisnikom, naj ne bi bilo nobene pomenske ali vsebinske razlike, kakor če bi v tem primeru stal predmetni infinitiv.⁷

a.	<u>akouw</u> ⁸	- s participom v akuzativu - s participom v genetivu - z infinitivom	»slišim od drugih kot gotovo stvar« »slišim, izvem (sam), da« »slišim od drugih kot negotovo stvar«
b.	<u>gignwskw</u>	- s participom - z infinitivom	»spoznam, vem« »zaključim, menim«
c.	<u>epistamai</u> in <u>oida</u>	- s participom - z infinitivom	»vem nekaj kot gotovo stvar« »vem nekaj kot negotovo stvar«
č.	<u>manqanw</u>	- s participom - z infinitivom	»izvem, sem seznanjen« »naučim se, sem poučen«
d.	<u>memnhmai</u>	- s participom - z infinitivom	»mislim na, pazim« »spominjam se«
e.	<u>fainomai</u>	- s participom - z infinitivom	Prevedemo s prislovom. »zdi se, da...«

2.4. Particip kot prislovno določilo (adverbialni particip)

Nastopa v vlogi prislovnega določila, saj odgovarja na vprašanja *kako? kdaj? zakaj?* itd., se pravi, izraža spremljajoče okoliščine. Ob sebi ima lahko vsa dopolnila, katera bi imela osebna glagolska oblika, če bi stala namesto participi. Adverbialni particip se »navidezno« obnaša kot prilastek, zato se v spolu, sklonu in številu ujema s samostalniškimi jedrom ali pa stoji

⁶ H.W. Smyth, *Greek Grammar for Colleges*, § 2071, a.

⁷ J. Kavčič, *The Syntax of the Infinitiv and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 87.

⁸ Enako se veže *punqanomai*, kadar nastopa v istem pomenu kot *akouw*. Glagol *aijsqanomai* se v tem pomenu dopolnjuje s participom v akuzativu.

samostojno, ločeno od ostalih členov v genetivu ali akuzativu, ker stavka, ki bi ju radi združili, nimata nobenega skupnega člena.

Na tem sloni delitev adverbialnega participa v povezani particip (*participium coniunctum*) in prosti rodilnik oz. prosti tožilnik.

2.4.1. Participium coniunctum (povezani particip)

Združi dva ali več stavkov, ki imajo skupni člen (samostalniško jedro). V stavku nastopa kot:

a) **prislovno določilo časa**. Prevaja se s časovnim odvisnikom, ob participu lahko stojijo členice **αἴνα**, **metaxwali** **αὐτίκα**.

- **Nuh men deipnei'te: deipnh'sante- de; apel aunete.** (Ksen. Cyr. 3,1,37) - *Zdaj obedujte! Ko boste poobedovali, odrinete.*

Lahko ga je nadomestil časovni odvisnik, uveden z ustreznim veznikom, ali posamostaljeni infinitiv s predlogom **ἐν** ali pozneje tudi **meta**

b) **prislovno določilo načina**. Prevaja se z načinovnim, primerjalnim in dopustnim prislovom oz. odvisnikom.

- **Lh̄zomenoi zw̄sin.** (Ksen. Cyr. 3,3,25) - *Živijo od tega, da plenijo.*

Kadar ima particip dopusten pomen, ga običajno spremlja členica **καίπερ**, kadar pa je rabljen primerjalno, ga spremlja členica **ωὐ** oz. **ωὐσπερ**.

- **Polloi; gar ohte- eugenei'- ejsin kakoiv** (Evrip. Elek. 551) - *Čeprav so plemenitega rodu, jih je veliko podlih.*

Povezanega participa načina v vlogi prislovnega določila se v klasični dobi ni dalo nadomestiti z ustreznim odvisnikom ali predlogom. V različnih položajih se je nadomeščal različno. Ravno tovrstni particip z okamenelo končnico **-onta-** se je ohranil v moderno grščino⁹ kot edina neosebna kategorija v glagolski ureditvi poleg deležnika na **-meno-**.

- **Το ανασήκωσα στα χέρια μου, το ξεφύλλισα διστάζοντας.** (Kazantzakis, Grk Zorbas 1) - *Vzel sem ga (tj. rokopis) v roke in ga obotavljaše prelistal.*

Deležje na **-οντας** lahko nastopa tudi kot nadomestilo za časovni ali vzročni odvisnik (slednja raba je redka)¹⁰:

- **Μπαίνοντας τους άκουσα να μιλούν ψυθιριστά.** - *Ko sem vstopil, sem jih slišal, kako šepetaje govore.*

⁹ Oblika ustreza slovenskemu deležju na **-aje**.

¹⁰ D. Holton, Greek, An Essential Grammar of the Modern Language, str. 124.

Participov $\epsilon\zeta\omega\nu$, $\mu\alpha\zeta\omega\nu$, $\phi\epsilon\rho\omega\nu$, $\lambda\alpha\beta\omega\nu$, $\alpha\lambda\gamma\omega\nu$ včasih sploh ne prevajamo, najpogosteje pa jih prevajamo s predlogi. Izražajo res samo okoliščine, v katerih se dejanje godi.

- $\epsilon\zeta\epsilon\tau\alpha\iota$ $\eta\lambda$ $\mu\alpha\delta\alpha\nu\eta$ $\rho\alpha\sigma\tau\epsilon$ $\kappa\alpha\iota$; $\tau\omicron\nu$ $\kappa\upsilon\rho\omicron\nu$ $\tau\omicron\nu$ $\omega\iota\omicron\nu$ $\epsilon\zeta\omicron\upsilon\sigma\alpha$... (Ksen. Cyr. 1,3,1) - *K očetu in Kiru je prišla Mandane s sinom...*

c) **prislovno določilo vzroka**. Prevaja se z vzročnim prislovom oz. odvisnikom.

Katera členica stoji ob njem, natančneje pove, ali je vzrok resničen ali ne. Če je vzrok resničen, dejanski, stojijo ob participu členice $\alpha\tau\epsilon$, $\omicron\iota\lambda$ ali $\omicron\iota\pi\eta$.

Če je vzrok namišljen, neresničen, stoji ob participu členica $\omega\lambda$.

- $\alpha\tau\epsilon$ $\epsilon\chi\alpha\iota\phi\eta\eta$ - $\epsilon\pi\iota\pi\epsilon\sigma\omicron\nu\tau\epsilon$ - $\rho\omicron\lambda\lambda\alpha$; $\alpha\eta\delta\rho\alpha\pi\omicron\delta\alpha$ $\epsilon\lambda$ $\alpha\beta\omicron\nu$. (Ksen. Anab. 6,3,3) - *Ker so napadli nenadoma, so ujeli veliko sužnjeve.*

Že v klasični dobi se je tovrstni particip prevajal z ustreznim odvisnikom ali s posamostaljenim infinitivom, uvedenim s predlogom $\delta\iota\alpha\upsilon$ kadar je nastopal v vzročnem pomenu.

d) **prislovno določilo pogoja**. Prevedemo ga s pogojnim odvisnikom. Če je zanikan, stoji ob njem nikalnica $\mu\eta\nu$

- $\tau\omicron\upsilon$ - $\phi\iota\lambda\omicron\upsilon$ - $\epsilon\upsilon\eta\epsilon\rho\gamma\epsilon\tau\omicron\upsilon\eta\tau\epsilon$ - $\kappa\alpha\iota$; $\tau\omicron\upsilon$ - $\epsilon\zeta\epsilon\rho\gamma\omicron\upsilon$ - $\delta\upsilon\eta\eta\sigma\epsilon\sigma\epsilon\zeta\epsilon$ $\kappa\omicron\lambda$ $\alpha\zeta\epsilon\iota\nu$. (Ksen. Cyr. 8,7,28) - *Če vam prijatelji koristijo, boste lahko kaznovali tudi sovražnike.*

Od vseh povezanih participov je začel prvi izginjati ravno povezani particip, rabljen kot prislovno določilo pogoja. Praviloma se je razvezal v pogojni odvisnik, uveden z $\epsilon\pi\alpha\nu$.

Tako zgodnji umik pogojuje tudi dejstvo, da se ga ni dalo nadomestiti s posamostaljenim infinitivom.

e) **prislovno določilo namena**. Prevedemo ga z namernim odvisnikom ali namelnikom. V vlogi prislovnega povezanega participa nastopa običajno particip futura, redkeje prezenta. Tovrstni particip stoji običajno za glagoli premikanja in pošiljanja.

- $\sigma\epsilon\upsilon$ $\gamma\epsilon$ $\delta\iota\delta\alpha\kappa\omega\nu$ $\omega\phi\eta\mu\eta\alpha\iota$. (Ksen. Mem. 3,7,5) - *Nameravam te poučiti.*

V klasični atiščini ga je lahko nadomeščal namerni odvisnik, uveden z veznikom $\iota\eta\alpha$ ali $\omicron\phi\omega$ -. Tovrstni particip se je dalo nadomestiti tudi z infinitivom, pred katerim je običajno stal $\omega\lambda\sigma\tau\epsilon$, ali pa s posamostaljenim infinitivom, uvedenim s predlogi $\rho\alpha\sigma\tau$, $\epsilon\iota\eta$, $\kappa\alpha\iota$ in $\epsilon\pi\iota$

2.4.2. Prosti roditeljnik (absolutni genitiv)

Ko dva stavka ni mogoče združiti, ker nimata skupnega člana, preide particip s svojim osebkom v genitiv. Ker se s samostalniškimi jedrom ne ujema v spolu, sklonu in številu, stoji samostojno, prosto kot samostojen stavčni člen v vlogi prislovnega določila. Podobno kot povezani particip nastopa kot:

a) **prislovno določilo časa.**

- **Druo;** pesoush- pa- ajhr xuleutai. (Men. 123) - *Ko pade hrast, si vsak mož seka drva.*

b) **prislovno določilo načina.**

- **Kuro-** ajebh epi; ta; ofh oujeno-; kwl uonto-. (Ksen. Anab. 1,2,22) - *Kir se je povzpел na gore, ne da bi ga kdo oviral.*

c) **prislovno določilo vzroka.**

- **Twh swmatwn qhlunomenwn kai; ail yucal; ajrwstoterai gignontai.** (Ksen. Oik. 4,2) - *Ker se telesa pomehkužijo, tudi duše postanejo bolj bolehn.*

d) **prislovno določilo pogoja.**

- **Pw- dh'ta dikh- oušh- ol Zeu- ouk ajpolwl enē** (Arist. Obl.904) - *Kako je torej Zeus mrtev, če pa Dike obstaja?*

Prosti rodilnik za razliko od povezanega participa ne more nastopati le v vlogi prislovnega določila namena. Posamezne vrste prostega rodilnika prevajamo enako oz. z enakimi sredstvi kakor ustrezne tipe povezanega participa. V klasični atiščini se je posamezna vrsta prostega rodilnika dala nadomestiti z odvisnikom, uvedenim z ustreznim veznikom, ali posamostaljenim infinitivom po enakih pravilih, ki veljajo za povezani particip. Povezani particip lahko zamenjamo s prostim rodilnikom, kadar imata združena stavka skupni osebek ali predmet.

Pri prostem rodilniku se osebek v genetivu izpusti, če je iz sobesedila razvidno, kdo je vršilec dejanja. Včasih je osebek izpuščen samo navidezno.

2.4.3. Prosti tožilnik (absolutni akuzativ)

Je tvorjen enako kot prosti rodilnik, zaradi česar bi ga lahko imeli zgolj za različico prostega rodilnika. Uporabljali so ga zlati takrat, ko so želeli postaviti brezosebni glagol v absolutni genitiv. Ker pa oblika v genetivu srednjega spola v vseh sklanjatvah sovpada z moškimi oblikami, so se vsem eventualnim nejasnostim izognili, tako da so v tem primerih uporabili absolutni akuzativ¹¹. Najpogostejši primeri absolutnega akuzativa se zato najdejo v tožilniku srednjega spola, npr. **deon**, **crewn** »treba je«, **exon**, **paron** »mogoče je«, **genomenon ep' ejnoiv** »bilo je v moji moči« idr. Običajno jih prevajamo z vzročnim ali dopustnim odvisnikom.

3. RABA PARTICIPA V NOVI ZAVEZI

Delo, ki sem ga uporabil kot iztočnico za nadaljnje delo o rabi participa v Novi zavezi, je *Blass - Debrunner - Rehkopf, Grammatik des Neutestamentlichen Griechisch, Göttingen 2001*.

Particip je v Novi zavezi vobče še vedno v razcvetu. Nekatere spremembe, ki kažejo na nadaljnji razvoj grškega jezika v govorjenem jeziku, pa so že opazne, tako zlasti umikanje predikativnega participa in participa futurja.

3.1. Particip kot prilastek

Raba participa kot prilastka v Novi zavezi praviloma sovпада z rabo v klasični atiščini z nekaj razlikami.

1. Participa ol legomeno- in $\text{ol (epi)kal oumeno-}$ »imenovan« sta k osebnemu oz. krajevnemu imenu dodana kot apozicija (pojav je primerljiv z rabo slovenskega desnega ujemalnega prilastka):

- $\text{jhsou' ol legomeno- Cristo\tau}$ (Mt, 1,16)¹² - *Jezus, ki je Kristus*.

2. Četudi odnosnica nima določnega člena, ga zapostavljeni particip ima:

- $\text{crusiou tou' apol l oumenou}$ (1Pet, 1,7) - *zlata, ki je minljivo*.

3. Če stoji pred pridevniško rabljeno besedo (v tej vlogi lahko nastopa tudi particip) pridevnik pa' , je ta posamostaljen:

- pa' ol akouwn (Mt, 7,26) - *vsak pa, kdor posluša*.

Ta raba ustreza rabi pridevnika όλος - *ves, cel* v moderni grščini, za katerim obvezno stoji določni člen: όλος ο κόσμος - *cel svet*.

3.2. Particip kot povedkovo določilo

Raba predikativnega participa v Novi zavezi je daleč najbolj upadla. Srečamo ga le še v evangeliju sv. Luke in apostolskih delih sv. Pavla. Particip glagola eijniv je v Novi zavezi praviloma v vlogi povedkovega določila izpuščen.

1. Na predikativni particip naletimo v Novi zavezi ob naslednjih glagolih, ki opisujejo **okolščine dejanja**: lanqanw »skrivaj kaj počnem«¹³, prouparcw »sem prej tukaj, prisoten«, profqanw »prej naredim kot kdo drug«.

¹¹ H.W. Smyth, *Greek Grammar for Colleges*, § 2077.

¹² Prevodi ustreznih citatov sozeti iz Svetega Pisma Novega zakona, Evangeliji in apostolska dela, ponatis 2. izdaje (iz leta 1937), Apostolski listi in Razodetje, ponatis 2. izdaje (iz leta 1939). S.M. 1976.

- ol de; Petro- epemenen krouwn (Apd, 12,16) - *Peter pa je še naprej trkal.*

Ob glagoli dhlor- eijmi, diagignomai, diatelew, tugcanw, fainomai in fqanw¹⁴, ob katerih je v klasični atiščini stal particip in jih najdemo tudi v NZ, ni izpričan niti en primer, kjer bi bil particip rabljen predikativno.

2. Predikativni particip srečamo ob nekaterih **faznih glagolih**: dial eipw »neham«, epimenw »vztrajam«, ejgakew »popustim, neham«, pauomai »neham« in telew »končam, neham«.

- w- de; epausato lalwh (Lk, 5,4) - *Ko je pa nehal govoriti, ...*

Večina faznih glagolov klasične dobe, ob katerih je stal predikativni particip, ni izpričanih v Novi zavezi. Ob glagolu ařcomai stoji praviloma infinitiv.

3. Najdemo ga tudi ob dveh glagolih s pomenom **koristiti** oz. **škodovati**: kalw- poiew »ravnam prav« in amartanw »grešim«.

- kalw- epoihsa- paragenomeno- (Apd, 10,33) - *...in ti si dobro storil, da si prišel.*

Za razliko od klasične atiške norme ob glagolu poiew brez prislova srečamo particip dvakrat:

- tiv poiei'te klaiante- (Apd, 21,13) - *Kaj počnete, da jokate...?*
- tiv poiei'te luonte- (Mr, 11,5)¹⁵ - *Kaj delata, da žrebe odvezujeta?*

4. Od glagolov **čustvovanja** je v Novi zavezi predikativni particip izpričan po enkrat ob glagolih ařal liaomai »veselim se« in tremw »tresem se, bojim se« (Apd, 16,34 in Lk, 19,48).

3.3. Particip kot povedkov prilastek

Particip v tej vlogi je v Novi zavezi bolje ohranjen kakor predikativni particip.

1. Obvezno stoji ob glagolih **čutnega zaznavanja** s pomenom **videti** oz. **slišati**: blepw, oraw, qeaomai, qewrew; akouw.

- ořontai ton uibn tou' ařqrwpou eřcomenon (Mt, 24,30) - *...in videli bodo sina človekovega priti.*

Ob glagolih ařnoew, aiřqanomai in punqanomai ni izpričan niti en primer participa v vlogi povedkovega prilastka.

¹³ V Novi zavezi v bistvu je izpričan samo en primer glagola lanqanw s participom (Hebr, 13,2), drugod stoji prislov laqral

¹⁴ Glagol oiřcomai sploh ni izpričan v Novi zavezi.

¹⁵ V *Grammatik des Neutestamentlichen Griechisch* (344, § 414,11) se v nemškem prevodu ta dva primera glasita takole: »Was macht ihr da mit dem Losbinden?« oz. »Was soll euer Weinen?«. V slovenščino bi ju lahko prevedli: »Čemu pa tole vajino odvezovanje?« oz. »Čemu pa to vaše jokanje?«. Očitno gre v obeh primerih za poudarjeno izražanje začudenosti.

2. Kot povedkov prilastek stoji tudi za nekaterimi glagoli **duševnega zaznavanja**: **ginwskw**, **dokimazw**, **oida**, **epiſtamai**, **euriskw**.
3. Za glagoli s pomenom **naznaniti**, **sporočiti** je izginil. Le navidezno stoji za nekaterimi glagoli, ki se lahko dopolnjujejo z dvema akuzativoma. V takih primerih particip nastopa v vlogi predikativnega akuzativa:
 - eþe me **parhthmenon** (Lk, 14,18) - *Imej me za opravičenega*¹⁶...

3.4. Particip kot prislovno določilo

Najmanj sprememb je particip doživel kot prislovno določilo. Raba povezanega in prostega participa v Novi zavezi se sklada s prislovno rabo v klasični atiščini. Sprememb je le nekaj.

1. Zaradi izgube participa futurja nastopa običajno particip prezenta v vlogi prislovnega določila namena kot povezani particip.
 - **hkolouqhsan tw' jhsou' ajo; th'- Galilaia- diakonou'sai aujtwl'**(Mt, 27,55) - ...*(tj. ženske) so bile iz Galileje prišle za Jezusom in mu stregle.*
2. Povezani particip najpogosteje nastopa v vlogi prislovnega določila načina, zaradi česar lahko veliko participov v Novi zavezi prevajamo kot prislove: **qel wn** »namerno«, **parwn** »vpričo«, **klaiwn** »v solzah« itd.
3. Participi **eþwn**, **maqwn**, **ferwn**, **labwn** v pomenu 's/z' so se ohranili z izjemo **agwn**.
4. Za osebno glagolsko obliko kakšnega glagola s pomenom **vprašati**, **odgovoriti** (**apokriw nomai**, **lal ew**, **krazw**, **parakal ew**) je premi ali poročani govor uveden z deležnikom **legwn**. Ker podobne primere najdemo že pri klasičnih avtorjih, lahko utemeljeno dvomimo, ali gre res v tem primeru za hebraizme, ki naj bi se razširili iz Septuaginte v Novo zavezo (hebr. לֵאמֹר 'rekoč').

Poleg te inačice obstajata še dve možnosti uvajanja premege oz. poročanega govora s pomočjo glagolov **apokrinomai** in **legw**: **apekriqh kai; eipen** ali **apokriqei;- eipen** (hebr. וַיֹּמַר in וַיֵּעַן).

- **מהרבא-תא יתחה ורפע ועיו... רומאל.** (1 Moj, 23,10) - **apokriqei;- de; Efrwn ol Cettaib- pro;- jAbraam... legwn.**

Kot povedano zgoraj, tovrstna raba je izpričana že pri klasičnih avtorjih:

- **nuh te, elfh legwn, egw; umih, w' Babulwnioi, hkw megiston agaqon** (Her. 3,156,12) - *Govoril je, rekoč: »Zdaj sem za vas, Babilonci, tukaj kot največje dobro...*

¹⁶ Primerneje: »Prosim, oprosti mi.«

5. Poleg participa futura, ki je skoraj docela izginil, pa je izginil v Novi zavezi tudi absolutni akuzativ. Tu srečamo le še obliko **tucon** »morda« (1Kor, 16,6), ki pa je rabljena adverbialno. Tovrstna raba absolutnega akuzativa v adverbialnem pomenu ni tuja niti klasični atiški normi.
6. Več povezanih participov si lahko sledi asindetično (brez veznika **kaivali te**), kadar si niso enakovredni po pomenu in vlogi.
- **εἰρηλῆν, διέρκομενο- τῆν Γαλατικὴν χώραν, στήριζων τοὺς μαθητὰς** (Apd, 18,23)
- *Pavel je odšel, obhodil zapored Galaško deželo in Frigijo in potrjeval vse učence.*
- Taki primeri so izpričani tudi pri klasičnih avtorjih, vendar redko¹⁷:
- **οἱ Κούροι- ὑπολαβὼν τοὺς φεγγόντας- συλλεξάμενος στρατεύματα ἐπολιόρηκε τὸν Μίλητον** (Ksen. Anab.1,1,7) - *Kir je ubežnike sprejel pod svojo zaščito, zbral vojsko in začel oblegati Milet.*

¹⁷ H.W. Smyth, Greek Grammar for Colleges, § 2147, *f* in *g*.

4. SINTAKTIČNA OBRAVNAVA PARTICIPA V DELU Življenje svetega Teodora iz Sikeóna

A. Particip kot prilastek

Raba participa kot prilastka se v Novi zavezi sklada s pravili rabe v klasičnih antiških tekstih. Številni primeri raznih participov v pomenu »imenovan, po imenu«, ki nastopajo kot apozicija k osebnemu oz. krajevnemu imenu, so razpršeni po celotnem delu.

- ej th/ twh Galatwn cwra/ cwrion ejsti; legomenon Sukewn (3.1) - V deželi Galatov se nahaja vas, imenovana Sikeon...
- kai; thñe hh mhthr legomenh Elpidia, kai; ajel fh; prosagoreuomenh Despoina (3.78) - Ta je imela mater, imenovano Elpidija ter sestro, ki so jo klicali Despojinja...
- hl de; ajel qousa eij- thn kwmhn Mossunwn thn epilegomenhn Enistraton (26.11) - Odšla je v vas Mosina, prav tako imenovano Enistratos...
- ej tw/ gunaikeiw/ monasthriw/ th- panagia- Qeotoku tw/ epilegomenw/ Bhia (45.7) - V ženskem samostanu svete Matere Božje, imenovanem tudi Beeja...
- tote ohtw- ajol abousan kai; armodiw- jAnastasiupol in khruptomenh (58.37) - Ko bi si (mesto) takrat dejansko nadelo to ime, bi bilo upravičeno poimenovano Anastasiopolis (ajastasi- - vstajenje od mrtvih)...
- ej Kwnstantinoupolei... eij- ta; Galatiou, outw- eponomazomenou tou' topou (81.49) - V Konstantinoplu... v Galatijeji četrti, kakor se je imenoval ta okraj...

B. Particip kot povedkovo določilo

1) Particip s kopulativnimi glagoli

- kai; hh agapwmeno- para; pantwn (5.21) - Bil je ljubljen od vseh...
- hh de; hl kefalh; aujtou' duswdian polih efousa apo; twh traumatwn kai; tou' icwro- (20.16) - Njegova glava je močno zaudarjala zaradi ran in gnoja iz njih...
- hsan de; penqousai h{ te mhthr aujtou' kai; hl mammh kai; ail loipai; epi; th/ sunecoush/ aujton ajagkh/(20.23) - Njegova mati, babica in ostale ženske so tožile, ker mu bolečina ni popustila...
- mh; fobou; apo; tou' nuh ajqrwpou- esh/ zwgrwh (26.2) - Ne boj se, odslej boš lovil ljudi...
- gunh ti- paregeneto pro;- aujton ek tou' cwriou Kogkatew-, hti- hh ajgousa ek tou' paqou- th- usteraw- deinw- (26.9) - K njemu je prišla neka ženska iz vasi Konkatis, ki je čutila močne bolečine v maternici...

- ajnhn legw umih, opou eisjn duo h| trei- sunhgmenoi eij- to; ejnon ořoma, ekei' eijni ej mesw/ aujtw (26.37) - Amen vam rečem, kjer se zbereta dva ali trije v mojem imenu, saj sem tam med njimi jaz... [prim. Mat, 18,20]
- Iuko- ... ekeise aujtw/ ořti egkekleisemenw/ iřtato perimenwn (30.21) - Volk ... je tam čakaje vztrajal, ko je bil Teodor zaprt v kletko...
- ejn de; tw/ klwbw/ ořti aujtw/ pal in egkekleisemenw/ paregenetov ti- ařqrwpo- lepran eřwn (31.1) - Ko je bil spet zaklenjen v kletko, je prišel k njemu neki gobavec...
- kai; eujhn aujtou' labwn egkekleisemenou ořto- (31.19) - Medtem ko je bil zaprt, je prejel njegovo molitev...
- paregeneto de; ejn mia/ ol oikonomo- th'- H| ioupol itwh pol ew- agiwtath- ekk|hsia-,... ejn tw/ sph|aiw/ aujtou' ořti egkekleisemenw/ kai; hřucazonti (34.3) - Nekega dne je prišel blagajnik svete Cerkve iz mesta Heliopolis ... v njegovo votlino, ko je bil zaprt v kletko in tam meditiral...
- oiřtine- hřan kai; promemaqhkote- to; sumbebhko;- aujtw/(34.32) - ...mořje, ki so že bili seznanjeni s tem, kaj se je zgodilo...
- kai; hh pařcousa kakw'- h| gunh; upo; tou' daimono- (35.3) - Źenska je hudo trpela zaradi demona...
- hh de; epanwřen aujtou' eřtwřa eijkwn twh agiwn kai; qaumatourgwh Kosma' kai; Damianou' (39.4) - Nad njim je stala podoba čudodelcev, svetega Kosme in svetega Damijana...
- pollav te qaumata hh eřgazomeno- dia; th'- qeořen dwrhqeish- aujtw/ carito- kata; pařh- men nořsou kai; malakia- (40.1) - Izvrřil je mnoga čuda s pomočjo usmiljenja, ki mu ga je podaril Bog za vsako bolezen in slabost...
- ejn w| kai; ton kanona twh řadel fwh eřepisen eřpiteleih, pro;- to;.. ejn aujtw/ sebasmiw/ naw/ tou' ařxaggelou dianapauesqai, ařnewřmenou uparconto- nukto;- kai; hmera- (40.21) - ...v katerem je (Teodor) oznanil, da naj skrbi red bratov, da se ljudje v sami sveti cerkvi Arhangelu, ki je bila odprta podnevi in ponoči, odpočijejo...
- eujren ořti apo; sitla- tino;- etairido- hh gegonota (42.35) - Trgovec je odkril, da (tj. srebro keliha) izvira od vedra neke kurtizane...
- fařkwn sumferousan eihai aujtw/ tew- thn toiauthn paideian (46.4) - Teodor je rekel, da mu bo taka kazen nekaj časa koristila...
- ejn de; toi'- kairoi'- ekeinoi- hh kratwh th'- basileia- ol th'- eujebou'- mnhmh- Tiberio- (54.1) - V tistih časih je vladal cesarstvu Tiberij, spomenik bogaboječnosti...

- kai; hh h̄sucazwn ol makario- ej̄ tw/ sphlaiw/ aujtou' (54.8) - Blaženi mož je meditiral v svoji votlini...
- paracrhma sun tw/ logw/ aujtou' metekinhqh, kai; hh katakul indoumenh sfodrw'- (55.25) - Ob njegovih besedah se je nemudoma premaknila ter se začela silno kotaliti navzdol...
- hh de; kairo;- th'- h̄sucia- aujtou' kai; hh eḡkkekleismeno- kai; h̄sucazwn ej̄ tw/ sphlaiw/ aujtou' (58.8) - To je bil čas njegove meditacije, zato je bil zaklenjen in je meditiral v svoji votlini...
- kai; hh polla; qaumasia poiwh epi; twh ajsqenountwn dia; th'- carito- tou' qeou' (59.11) - Naredil je veliko čudežev nad obolelimi s pomočjo božje milosti...
- w- ej̄ mia/ eḡkkekleismenou ohto- kai; h̄sucian agonto- ej̄ tw/ eukthriw/ (60.1) - Ko je bil nekega dne spet zaprt v cerkvi, je meditiral...
- I abouša ej̄tola;- th'- diagwgh'- aujth'- hh h̄sucazousa kai; agwnizomenh dia; ton qeon (71.42) - Ko je dobila ukaze, kako naj živi, je v celici meditirala in bojevala pravični boj za Boga...
- hh gar aujtou' kai; h̄l alia; krathqeisa (72.33) - Tudi dar govora mu je bil oviran...
- hh gar ajelqwn pro;- ton basilea Maurikion presbeusai uper polew- praideuqeish- upo; barbarwn (73.3) - Odšel je bil namreč h kralju Mavriciju, da bi posredoval kot poslanec v korist mesta, ki so ga opleniili barbari...
- ekhkoston de; ej̄to- eice mh; metascwn oihou h̄ ej̄aiou h̄ twh loipwh, ajtou de; mh; geusameno- triakoston ej̄to- (73.9) - (Antioh) ni okusil vina, olja in drugih pijač že šestdeset let, niti ni okusil kruha trideset let...
- oujto- hh ajdikwh kai; pleonektwh tou;- gewrgou+ (76.4) - Ta Teodozij je delal krivico in bogatel s prevaro na račun kmetov...
- hh penqwh ej̄ aujtoi'- th/ sumpaqeia/ kinoumeno- (76.6) - Teodor jih je pomiloval, ganjen od usmiljenja...
- kai; ij̄lou; tou'to ehdekaton ej̄to- ej̄w qlibwn uma- kai; qlibomeno- par aujtwh (78.28) - Deset let je, odkar vas že mučim in vi mučite mene...
- ej̄w; gar ajo; tou' nuh, ešesqe eiptote-, ouk eijni; umwh epiškopo- (78.31) - Jaz odslej, da boste vedeli, nisem več vaš škof...
- hh gar h̄l men ajristera; lagwn aujtou' kolihqeisa ej̄ to; dexion mero- twh splagcnwn aujtou', h̄l de; dexia; aujtou' koka ekw tou' ij̄liou aujth'- topou ej̄f ikanon tugcanousa (81.2) - Njegova leva lakotnica je bila pričvrščena proti desni strani njegovega prsnega koša, njegov desni kolk pa se je nahajal izven primernege mesta (tj. bil je izpahnjjen)...

- ajl hh keimeno- ajaisqhtw- ej toiauth/ streblwsei (81.7) - Ampak je negibno ležal zaradi take izmaličenosti...
- hh gar kata; aj hqeian ej schkw- filoneikian mega hh met aj tou' (81.18) - (Pavel) se je namreč zapletel v velik spor z njim...
- hh de; ej kek leismeno- kai; hsucazwn ol tou' qeou' qerapwn ej kelliw/ stenwtatw/ (81.29) - Božji služabnik je bil zaprt in je meditiral v svoji zelo tesni sobici...
- eiden ei- ek twh maqhtwh aj tou' ojomati jouliano-; kat o har, w- o ti hh estw- ol makario- para; ton aj gialon th- qal assh- (89.22) - Eden od njegovih učencev po imenu Julijan je v snu videl, kako blaženi stoji ob morski obali...
- hsan deinw- ceimazomenoi ej tw/ kelliw/ aj tou' (93.2) - Strašno so trpeli v njegovi sobici...
- hh gar polla; traumata ek brasan, w- dokeih aj to; ej efantiasai (97.2) - Otrok je imel po koži veliko ran, zato se je zdelo, da ima elefantiazo...
- kai; hh ol aj qrwpo- cairwn ej aj tou' (98.15) - Mož je bil zaradi tega vesel...
- hh de; ol osiwtato- Aijmiliano-; ol episkopo- twh Germiwn ej cn ek th- aj tou' kefalh- merida (100.3) - Sveti Emilijan, škof v Germijih je imel delček njegove svete glave (tj. od svetega Georgija)...
- hh de; upanth sasa aj tou' hl lith; th- polew- ekw teicwh w- aj po; shmeiwn triwh (101.28) - Povorka iz mesta je bila naletela nanj (tj. Teodora) približno tri milje zunaj mestnega obzidja...
- hh hsucazwn ol makario- ej tw/ monasthriw/ th- Qeotokou (104.4) - Blaženi je meditiral v samostanu Matere Božje...
- hh gar ek palai po qon ej cn qeath-; genesqai th- qeikh- dwrea- th- ekei se (106.7) - Že od zdavnaj si je želel ogledati tamkajšnje darovanje Bogu...
- to; proswpon aj tou' epi; ta; opisqen hh streblwqen (106.14) - Njegov obraz je bil popačeno obrnjen nazaj...
- isqi ugaiwnn, i ha m; oj luna'tai ol pathr sou dia; sew (107.39) - Bodi zdrav, da tvoj oče ne bo trpel zaradi tebe...
- oper hh to; pro teron ej straggal ismenon (109.7) - Otrok, katerega je prej dušilo...
- hh estw- pro; katw forou ol tou' qermou' lebh- ej oj uktw/ topw/ upokaiomeno- par aj thn stratan (112.5) - Kotel z vročo vodo, ki se je grel, je stal na vrhu klanca v jarku ob cesti...
- hh de; bounion ekei se para keimenon (114.4) - Tam v bližini je ležala gora...

- kai; hsan calepw- ebergoumenoi oil pleione- aujtw hndre- sun gunaixi; kai; teknoi- (116.9) - Hudo so učinkovali (demoni) na večino njihovih moža, žena in otrok...
- ej w/ hh kai; to; erpeton apomeihan (124.10) - ...v katerem (tj. loncu) je ostala tudi golazen...
- epei; ouh kai; aujto- hh maqwn parav tinwn thn genomenhn kinhsin twh staurwh ej tai- genomenai- litai- (128.14) - Ko je še sam (patriarh Tomaž) bil izvedel od nekoga za gibanje križev, do katerega je prišlo med povorko...
- hh de; paragenomeno- pro- aujton ajo; Pulwh twh Anwqen Qeodwro- ol basiliko- stratwr (129.1) - K njemu je prišel iz Zgornjih Pil Teodor, kraljevski konjušnik...
- kai; hh ti- eggista aujtou' kaqhmeno- ej tw/ ploiw/ epibath- (132.2) - Na ladji je blizu njega sedel neki potnik...
- hh gar klinhrh- katakeimeno- ek tou' twh ceirwh kai; podwh a|gou- (133.9) - Ležal je namreč v postelji zaradi bolečin v rokah in nogah...
- hh gar polhn scesin kai; plhroforian ecwn ej- aujton (134.2) - Patriarh Tomaž je Teodoru zelo zaupal in se zanašal nanj...
- epeidh; hh ti- fhmh parav tinwn diadramousa (135.3) - Neki ljudje so razširili govorico...
- a|l' aijfnidiasa- aujton w- hh estw- kai; ton kanona th- yalmwdia- aujtou' poiwh (136.9) - Ker ga je (patriarh Sergej) presentil, ko je ravno stal in pel psalme, določene za ta dan...
- ej oi- hh mia paidiskh opisqen pantwn, hti- hh ecousa krupton diamonion (140.11) - Od njegovih otrok je stala za vsemi drugimi ena hčerka, ki je imela skritega demona...
- ejan de; hh h| hmera pro- h| iou dusma- klinasa kai; ouk eiton pou' apelqei (147.46) - Ko se je bil dan nagnil proti sončnemu zahodu in niso imeli kam iti, ...
- ol de; o|sio- kai; makario- Qeodwro- egkekleismeno- wh ej- to; eukthron tou' agiou Gewrgiou (149.31) - Ker je bil sveti in blaženi Teodor zaprt v cerkvi svetega Georgija...
- opou hh ol agiwtato- ajhr hsucaww (149.36) - Kjer je meditiral sveti mož...
- hh keimeno- w- nekro- epi; wfa- trei- fwnhn mh; didou- (149.39) - Mož je ležal kot mrtev približno tri ure, ne da bi spregovoril...
- hh gar eperghsameno- ol mhro- aujtou' (149.43) - Utrpel je namreč hud udarec v svoje stegno...
- egkekleismenou aujtou' ohto- ej tw/ monasthriw/ th- panagia- Qeotokou (152.26) - Medtem ko je bil on (Teodor) zaprt v samostanu svete Matere Božje...

- Nikhta- de; ol ejdoxotato- patrikio-... hh paraluto- katakeimeno- (154.29) - Niketas, slavni patricij... je nepomično ležal...
- hh gar kai; ta; ejdo- aujto' plhgei- kai; aifata ajnaferwn (154.30) - Ranjen je bil tudi v svoji notranjosti, saj je bljuval kri...
- e| aben aujton ejn tw| oi|kw| aujto' ejn w| hh katakeimeno- (154.32) - Povedel ga je v svojo hišo, v kateri je ležal...
- hh gar w|- nekro- katakeimeno-, mhte geusasqaiw tino- mhte lalh|sai dunameno- (156a.32) - Ležal je namreč kot mrtev, ne da bi mogel kaj zaužiti ali reči...
- hh gar ejn Kwnstantinoupolei proparakalesa- aujton ol qeofilestato- aujtw| hgoumeno- Paulo- (157.4) - Njihov pobožni vodja Pavel ga je poklical v Konstantinopol...
- hh de; ekei' paramenousa gunh; ajnewgmenou- men tou- ojfqalmou- efousa, mhdena de; kaqorwsa (157.35) - Tam je čakala ženska, ki je sicer imela odprte oči, vendar ni videla ničesar...
- hh gar stoiceiazomenon epiblabe- te kai; epizhmion (158.35) - Ladja je bila namreč zgrajena škodljivo in nevarno...
- efw gar polla; e|th katakeimeno- pareto- (159.22) - Že veliko let namreč ležim hrom...
- h|ti- ektote esth panu kalw|- biwsasa (159.103) - Ta je odtlej živela zelo pošteno...
- oush- aujth- kecammenh- ejefushsen eij thn o|yin aujth- kai; ejeptusen ejn tw| stomati aujth- (160.39) - Medtem ko je zevala, ji je pihnil v obraz in pljunil v njena usta...
- hh de; ol makario- ou|to- taxameno- eujhn ekeise telesai (161.25) - Ta blaženi pa je ukazal, da se tam dokonča molitev...
- ou|tw- hh purwqei- upo; th'- tou' abiou pneumato- e|lamyew- (161.145) - Tako se je Teodor razvnel od žara svetega Duha...
- hsan de; gunaike- duo pascousai (161.201) - Dve ženski sta trpeli...
- ta; ejdumata, a|per hsan ekwqen peribeb|hmenoi oil pasconte- (161.220) - Oblačila, v katera so bili oblečeni od duhov obsedeni ljudje...
- kai; ekasto- aujtw| oper hh elwrakw- shmeibn th'- ipsew- dihgei'to (161.226) - Vsak od njih je pripovedoval o čudežni ozdravitvi, kakor jo je videl...
- kai; eujew- esthsan triakosioi penthkonta ahdre- epicwnnunte- (161.236) - Takoj je tristo pedeset moških zasipalo (jamo)...
- hh de; aujto- aj|hqw'- tote ta; ourania ejnbateuwn kai; th'- aujtw| qewria- ejapol auwn (162.19) - On je res takrat vstopil v nebeško kraljestvo in užival v videnju...

- kaqw- ekastote eijwqw- hh apo; tou' upnou ajistasqai (162.24) - Kakor je bil vedno navajen vstati po spancu...
- kai; tw/ toioutw/ th- ejnoia- korw/ epilanqanomeno- twh eujtelwh toutwn kai; ghihwn brwmatwn oſw- twh aſw hh (162.47) - Zaradi sitosti od videnja je Teodor pozabil na tukajšnje preproste zemeljske jedi, ker je užil vzvišene...
- hh de; tou' kanono- th- yalmwdia- aujtou' epimelomeno- apknw- wſ ej th/ rſwsei aujtou' mhden upo; th- oſl igothto- aujtou' ejmpodisqhhai ajecomeno- (164.1) - Neutrudno je skrbel za svoje petje psalmov po pravilniku kakor v svoji mladosti in ni prenesel, da bi ga pri tem kakor koli ovirala njegova šibkost...
- hh gar kompon kai; hdu; fwnhma eſwn ej tw/ yallein kai; eujaggelizesqai (167.69) - Imel je lep in sladek glas, ko je pel psalme in oznanjal evangelij...
- epſhrwsen de; thn leitourgian ej- eſa twh aujtwh eukthriwn oſ hh eponomazomenon tou' agiou marturo- Gewrgiou (167.77) - Opravil je božjo službo v eni od cerkva, ki je bila poimenovana po svetem mučeniku Georgiju...
- ej- eſa twh aujtwh eukthriwn oſ hh eponomazomenon tou' agiou marturo- Gewrgiou, ej wſ hh egkleisqei- duo ceimwſa- (167.78) - V eni od cerkva, ki je bila poimenovana po svetem mučeniku Georgiju, v kateri je bil zaprt dve zimi...
- hh gar loipon twh epigeiwn apotaxameno- kai; twh ouraniwn aptomeno- (168.40) - Naposled se je bil ločil od zemeljskih stvari in se dotaknil nebeških...
- aſlla; kai; ek th- polew- twh Germiwn hsan ejhlwqote- laikoiv te kai; klhrikoiv; (168.43) - Prišli pa so tudi meščani in duhovščina iz mesta Germij...
- hnhn ejw te kai; aſlo- ajel fo- proskarterouhte- aujtwh (168.52) - Jaz in še drug brat sva bedela ob njem...

2) Glagoli, ki opisujejo okoliščine dejanja

- etucen tina epishmon aſdra touſoma Kosmah... ekteleih apokrisei- tou' basilew- (3.12) - Naneslo je, da je neki znani mož, po imenu Kosmas, izvrševal kraljeve ukaze...

3) Fazni glagoli

- tauthn ouh thn sunhqeian arxamenou aujtou' epiteleih (9.1) - Ko si je začel prisvajati to navado...
- hſxato kai; periorizein eauton ej- ej twh kelliwn tou' oikou aujtou' (10.12) - Začel se je tudi zapirati v eno od sobic svojega doma...

- hřxato manqanein to; yal thrion (13.2) - Začel se je učiti psalter...
- hřxato aujton eujtel izein kai; w- planon diagoreuein (18.13) - Demon ga je začel psovati in zmerjati s sleparjem...
- kai; kinhqei;- pal in ol daimwn hřxato krazein (18.17) - Ker se je spet vznemiril, je začel demon vpiti...
- hl de; tauth- ajdel fh; Despoinia kai; hl mhthr aujth- Elpidia kai; hl ajdel fh; tou' abiou Blatta ouk hnescontou aujtou' cwrisqhhai (25.9) - Njena sestra (tj. materina) Despojnika, njena mati Elpidija in svetnikova sestra Blata niso prenesle, da bi bile ločene od njega...
- w- prognoouša prosekarterhsen aujtw' suneucomenh kai; sunatousa (32.8) - Kot da bi (babica Elpidija) vedela vnaprej (tj. da bo umrla), je skupaj z njim stalno molila in pela...
- kai; eheine mhden peri; toutou frontisa- (33.10) - Vztrajal je pri tem, da ne bi mislil na to...
- hřxato pascein hl gunh; agriw- upo; tou' daimono- (35.18) - Ženska je začela divje trpeti zaradi demona...
- hřxato klaiein kai; ajhmoneih (39.3) - Pričel je jokati in čutiti strah...
- kai; hřxanto aujton ejrwta legonte- (39.10) - Začela sta ga spraševati naslednje...
- al la de; eij- ta- strata- kai; ta- meqoria- katemenon ajdikouhta tav te aloga kai; tou- diodeuonta- ajqrwpou- (43.15) - Drugi (demoni) pa so na cestah in v soseskah nenehno škodovali živalim in popotnikom...
- tote hřxato boah kai; legein (43.45) - Tedaj je (demon) začel vpiti in govoriti...
- kai; kinhqento- tou' daimoniou hřxato pascein (46.15) - Ko se je demon vznemiril, je začel (Arsin) trpeti...
- kai; hřxato labro- katiennai ubto- (51.26) - Začelo je divje deževati...
- ejrcomenou de; tou' ošiou katopisqen aujtw' hřxanto krazein pro;- aujton ej fwai- megalai- (58.12) - Ko jih je svetnik dohitel, so pričeli glasno vpiti proti njemu...
- kai; hřxanto ej spoudh/ luein ta; aloga apo; tw' amaxw. (56.14) - Začeli so v naglici odvezovati živino od vozov...
- aujtu' de; mh te akousai aujtw' olw- peri; toutou ajecomenou mh te epidonto- ebuton proqesei (58.13) - Teodor pa ni niti prenašal, da bi jih sploh poslušal niti se ni vdal njihovi nameri...
- dietelei kata; to; oraqen fwsthro- toi- qeioi- tw' iamatwn carismasin eklampwn (58.29) - Kakor zvezda, videna v prividu, je nenehno svetil zaradi božjih zdravilnih darov...

- hřxator ti- gunh; ađiastatw- pascein kai; ta- ekeiše kandhla- katekla (60.2) - Neka ženska je začela nepretrgoma trpeti, zato je razbila tamkajšnje svečnike.
- kai; hřxato ol pathr megalh/ fwnh/ doxazein ton qeon (61.12) - Oče je začel glasno hvaliti Boga...
- th/ aujth/ hmera/ ajasta- hřxato to; epiloipon eřgon kataskeuazein (69.27) - Vstal je še isti dan in pričel dokončevati preostalo delo...
- hřxato pollai- oimwgai- ulakteih pro- ton makarion Qeodwron (71.24) - Med hudim javkanjem se je Irena začela nesramno dreti na blaženega Teodora...
- iđwn de; pa'- ol ođlo- hřxato krazein to; Kurie eļehson. (71.27) - Ko je to videla vsa gruča ljudi, so ljudje pričeli vpiti: »Bog, usmili se!«...
- th/ de; epaurion hřxato peripateih to; paidion uđie- gegonw (72.54) - Naslednji dan je otrok začel hoditi, kakor da bi bil zdrav...
- ouj gar eļferen hl abia kai; noera; aujtou' yuch; iđeih tina kataponoumenon (76.7) - Njegova sveta in razumna duša ni prenesla, da bi videla koga trpeti...
- mh; ajnascomeno- de; akousai aujth- (76.44) - Ker Teodozij ni prenesel, da bi jo poslušal (tj. ženo)...
- kai; ouj pauh/ loipon kopou- aujtw/ ađi; kai; lupa- prosagwn (76.51) - Nikoli mu ne nehaš povzročati novih težav in skrbi...
- tou- de; tauthn eřgasamenou- ekfanai ouk hřesceto (77.14) - Vendar ni prenesel, da bi izdal tiste, ki so mu povzročili (bolezen)...
- hřxato legein aujtw/(80.10) - Brat Julijan mu je pričel govoriti (tj. Teodoru)...
- tauta ouh akousa- hřxato meta; dakruwn parakaleih aujton (81.19) - Ko je to slišal, ga je začel v solzah prositi...
- kai; hřxato boah ouřw- (84.10) - Začel je vpiti takole...
- kai; hřxato krazein kai; dusfhmeih aujton kai; legein (84.17) - Demon je začel kričati, ga žaliti in govoriti...
- kai; hřxato krazein meta; pollwh dakruwn toiađe (85.2) - V solzah je začel kričati naslednje...
- kai; paracrhma hřxato peripateih doxazousa ton qeon (85.12) - Takoj je začela hoditi in hvaliti Boga...
- paracrhma ouh kinhqe;- ol daimwn hřxato krazein (86.12) - Ker se je demon takoj vznemiril, je začel kričati...

- to; de; eperghsan daimonion hřxato eptrecein eř tw/ bracioni auřtou' (91.11) - Demon, řigar delo je bila otekline, se je zařel umikati v njegovo ramo...
- hřxato ouh eił eiřsqai hı ceir auřtou' wđe kaķeiře upo; tou' daimono- (91.12) - Demon si je tako zařel prisvajati njegovo roko tudi tam...
- hřxato loipon eı eeinh/ th/ fwnh/ krazein to daimonion (92.11) - Naposled je zařel demon vpiti z usmiljenja vrednim glasom...
- ol ařqrwpo- epeigomeno- upo; tou' daimono- hřxato pařcein (92.24) - řlovek, katerega je demon muřil, je zařel trpeti...
- kai; gnouřa to; qaulma hřxato doxazein ton qeon kai; ařaggel lein toi- paři (96.14) - Ko je uvidela řudeř, je zařela hvaliti Boga in oznanjati novico vsem...
- aıřnidiw- auřth/ th/ wřa/ ařaphdřsa- ol paralutiko- hřxato pařcein (108.7) - V tistem trenutku je nepokretno nenadoma skořil pokonci in zařel trpeti boleřine...
- paidion... hřxato brwřesqai (111.4) - Deřka je priřelo razřirati (tj. rakasto vnetje)...
- paracrřma hřxato eı attouřsqai to; pařo- (111.10) - Boleřina je zařela takoj pojemati...
- klina- thř kefal hn hřxato euřesqai uper auřtou' (112.19) - Sklonil je glavo in zařel moliti zanj...
- hřxanto de; loipon kai; eıř- tou- ařqrwpou- eřergeih (114.9) - Demoni so zařeli naposled uřinkovati tudi na ljudi...
- ol de; hřxato meta; kl auqmou' legein auřtw/(121.11) - Ta (tj. Fokas) pa je mu je med jokom zařel govoriti...
- ol de; hřxato meta; oiķtou pollou' kai; dakruwn legein (122.16) - Ta pa je zařel med tarnanjem in solzami govoriti...
- eřwqen de; ařasta- kai; niyameno- ařebleye, kai; hřxato doxazein ton qeon (122.27) - Ko vstane, se umije in spregleda, nato pa zařne slaviti Boga...
- ařxamenou auřtou' eķfwneih (126.5) - Teodor je zařel naglas govoriti...
- hřxato ol aģio- ařto- thř tou' ibourgou' euprosdektion qusian eķdhlon eıř- eřideixin paři ferrein (126.6) - Sveti kruh kot daritev, sprejemljiva za mařnika, je zařel vidno krořiti, da bi ga razkazali vsem...
- ta; stauria litaneuonta hřxato kloneıřsqai kai; stasiazein (127.23) - Majhni križi, ki so jih nosili med povorko, so se zařeli tresti in poskakovati...
- hřxato ařomacesqai kai; upresi dusřhmeih ton ořion (132.5) - Demon se je zařel upirati in z řaljivkami sramotiti svetnika...

- hřxato paraineih auřtw/ ol tou' Cristou' qerapwn (133.13) - Kristusov služabnik ga je začel svariti (tj. cesarja Fokasa)...
- hřxato idiazontw- parakaleih auřton eķeipeih auřtw/ tiv aķ eiķ to; toiouton shmeibn (134.9) - Tomaķ ga je začel na samem prositi, naj mu pove, kaj naj bi pomenilo to znamenje...
- meta; dakruwn hřxato parakaleih auřton iķa dehqh/ tou' qeou' tou' labeih thn yuchn auřtou'(134.35) - V solzah ga je začel prositi, naj prosi od Boga, da vzame k sebi njegovo dušo...
- ouķ upomenw toutwn thn peiran ijleih (134.43) - Ne bom prenesel, da bi videl uresničitev teh (tvojih napovedi)...
- ouķ bastazw gar ijleih aper moi eķfanerwsa- (135.28) - Ne bom prenesel, da bi videl, kar si mi razodel...
- kai; euķew- hřxato suntuassesqai ekařtw/(135.44) - Nemudoma se je prišel poslavljati od vsakogar...
- hřxato th/ dexia/ auřtou' tuptein to; stħqo- auřth- kai; egkrazein tw/ eķergouhti daimoni (140.15) - Z desnico jo je začel tolči po prsih in kričati demonu, ki jo je obsedel...
- euķew- de; eķinhqh ol daimwn kai; hřxato krazein polla;(140.18) - Demon se je hipoma vznemiril in pričel silno vpiti...
- proepemye pro;- auřton iketeuwn auřton skulmon upomeinanta katelqeih eķ tw/ plhsion th- aķ lagh- euķthriw/ tou' agiou marturo- Gemellou pro;- to; eķei' proskunhsai auřton kai; euķh- auřtou' aķiwqhhai (142.4) - Bonus je poslal k njemu nekoga vnaprej, da bi prosil, ali je v znak dobre volje pripravljen priti v cerkev svetega mučenika Gemela blizu vojaške postojanke, da bi ga tam počastil in prejel molitev od njega...
- hl de; gunh; stasiazousa ouķ hņeiceto auřtw/ akolouqhsai (149.7) - Źena pa se je upirala in ni bila pripravljena slediti (soprogu)...
- kai; eķ qwn eiķ ebuton ol Danihl hřxato polla; klaiēin kai; qrhneih (149.42) - Ko je prišel k sebi, je Daniel začel hudo jokati in toķiti...
- hřxato krazein ol aķsqenwh yal th- outw- (156.41) - Oboleli goslar je začel vpiti takole...
- kai; pal in th/ gunaiki; auřtou' hřxato egkrazein (156.44) - Spet je začel vpiti nad svojo Źeno...
- ol de; hřxato meta; dakruwn krazein outw- (156.53) - Ta je začel v solzah vpiti takole...
- hřxato lalēih kai; akouein kai; aķhl qen doxazwn ton qeon (156a.26) - Začel je govoriti in slišati, zato je odšel zahvaljujoč se Bogu...

- hřxato aujtw suntugcanein (156a.41) - Začel se mu je približevati...
- kai; riyasa eauthn eij- tou- podā- aujto' hřxato doxazein ton qeon kai; dihgei'sqai (157.37) - Potem ko se je ženska vrgla pred njegove noge, je začela slaviti Boga in pripovedovati...
- pal in kinhqeī- hřxato pascein deinw'- kai; krazein (157.64) - Ko se je demon spet vznemiril, je začel hudo trpeti in vpiti...
- epei; ējan ēpimenh'- kakov, mel lei- apōqnhskein (159.14) - Ker boš umrl, če boš vztrajal pri svoji zlobi...
Izpuščen je particip glagola eijniv
- kai; hřxato peripateih aijwh kai; doxazwn ton qeon (159.25) - Začel je hoditi zahvaljujoč se in slaveč Boga...
- kai; ešt- pro- thn platanon hřxato diatanuesqai (159.48) - Ko je stal pri platani, se je začel v krčih valjati...
- kai; meta; mikron genomeno- eij- eauton hřxato froneih (159.67) - Ko je kmalu prišel k zavesti, se je začel zavedati...
- hřxato deinw'- ēnoclei'sqai hl korh upo; tou' daimono- kai; apokrazein pollav (159.79) - Demon je začel hudo mučiti dekle in naglas vpiti...
- hřxato wřuesqai kai; ololuzein w- ej deigmati pascikou' (160.38) - Začela je tuliti in vpiti v dokaz obsedenosti...
- hh de; ol makario- ouŕto- taxameno- eujhn ekei'se telesai, di hřper kai; hřesceto sunelqeih toi- apostalei'sin pro- to; apodouhai kai; to; th- eujh'- crew- (161.26) - Ta blaženi mož pa je ukazal, da se tam dokonča molitev, zaradi katere je dovolil poslancem zbrati se, da bi jim v zameno poplačal z molitvijo...
- hřxato ajetazein ta; pneumata ta; akagarta th' tou' kurioy cariti (161.39) - Začel je zasliševati nečiste duhove po božji milosti...
- oil de; prw'toi th- polew- ařna panti; tw' klhrw' hřxanto iketeein aujton (161.79) - Mestni prvaki so ga skupaj z vso duhovščino začeli rotiti...
- touto de; eipontwn aujtw kai; arxamenwn loidoreih ton episkopon (161.152) - Ko so to rekli, so začeli žaliti škofa...
- ta; de; hřxanto boah kai; legein (161.155) - Ti pa (tj. demoni) so začeli vpiti in govoriti...
- hřxato fwneih hma- kai; diegeirein (162.28) - Začel je kričati, da naj vstanemo tudi mi...
- hřxato ouh legein (162.53) - Teodor je začel govoriti...

- arxamenou eixheisqai thn qewrian ekeinhn (162.56) - Ko je začel pripovedovati o tistem prizoru...
- eupew- de; iplonte- ton ošion hrxanto pascein foberw- (162.83) - Brž ko sta videla svetnika, sta začela strašno trpeti...
- apoluson me oti ouc upoferw kaqorah sou to; proswpon (162.87) - Odpošlji me, ker ne prenesem pogleda na tvoj obraz...
- meta; de; wfa- polla;- hrxato ol ejn aujtwh daimwn meq ofkwn pollwn parakaleih efa twh ajdel fwh (162.96) - Čez več ur je demon, ki je bil v njem, pričel s številnimi prisegami prositi enega od bratov...
- hn de; tou' kanono- th- yalmwdia- aujtou' epimelomeno- apknw- w- ejn th' rlvsei aujtou', mhden upo; th- oji gothto- aujtou' ejmpodisqhhai ajecomeno- (164.3) - Neutrudno je skrbel za svoje petje psalmov po pravilniku kakor v svoji mladosti in ni prenesel, da bi ga pri tem kakorkoli ovirala njegova šibkost...
- ouc hnesceto peisqhhai aujtoi- (164.17) - Ni prenesel, da bi ga prepričali...
- hrxamhn scedeuein ta; peri; th- aujtou' politeia- (165.23) - Pričel sem snovati delo o njegovi življenjski poti...
- ektote tou' grafein ta; peri; aujtou' ouj diel impanon aper te eidon kai; hkousa (165.46) - Od takrat nisem nehal pisati njegovih dejanj, katere sem videl ali o njih slišal...
- ejn toi- al loi- hnesceto aujtou' akousai ol agio- (169.18) - V drugih stvareh je svetnik popuščal in ga poslušal...

4) Glagoli čustvovanja

- hganakthse sfodra epimemfomeno- aujtwh sfodrw- (30.9) - Teodor se je zelo razjezil, zato ga je močno karal...
- agnowh ol pammiaro- oti kai; tou' upoballomenou aujtou' skopou' ajpotucwn kataiscunqhsetai kai; tou' th- kakia- eirgasthriou aujtou' sterhqe;- zhmiwqhsetai (37.7) - Zločinec ni vedel, da ne bo samo osramočen, ker mu bo spodletel njegov načrt, ampak da bo utrpel tudi škodo, ker bo oropan svojih sredstev zla...
- hscuneto ajaggeilai aujtwh to; sunecon aujton paqo- (89.4) - Manasa je bilo sram obvestiti Teodora o njegovi stiski, ki ga je pestila...
- ouc hpoueto akousai aujtwh ajdoumeno- epi; aujtwh epideixai to; th- aklinou- pistew- aujtou' energhikon, ifa mh; eueqh' w- epideiktikw- prattwn (161.90) - Bal se je pokazati

vpričo njih (tj. ljudskih množic) učinkovitost svoje neomajne vere, zato jih ni poslušal, da si ne bi mislili, da se baha s tem...

- *eij gar oil eļeuqeroi dia; to; mh; dhmosieugghai aujtou; aipoumenoi touto poiusi, tiv creia hma' toutou- eij faneron katasth̄sai* (161.176) - Če to storijo zdravi, ker jih ni sram razgaliti (obolele), kakšna korist je torej, da jih mi izpostavljamo (tj. ko pa bolni tega ne želijo)...

5) Glagoli s pomenom *koristiti in škodovati*

- *agnōw̄ ol pamiaro- oti kai; tou' upoballomenou aujtou' skopou' apotucw̄n kataiscunqh̄setai kai; tou' th'̄ kakia- eġgasthriou aujtou' sterh̄qei; zhmiwqh̄setai* (37.8) - Zločinec ni vedel, da ne bo samo osramočen, ker mu bo spodletel njegov načrt, ampak da bo utrpel tudi škodo, ker bo oropan svojih sredstev zla...

6) Glagoli s pomenom *premagati, podleči*

- *kai; gar meta; tw̄h new̄n paizw̄n api; men toutou- ep̄nika* (5.23) - Tudi ko se je igral s sovrstniki, je te vedno premagoval...

C. Particip kot povedkov prilastek

1) Glagoli čutnega zaznavanja

- *hl̄ gunh; blepei kat' oġar aġtera pammegeq̄h te kai; lampron ouġranōq̄en epi; th̄n koilian aujt̄h- katelq̄onta* (3.18) - Ženska vidi v snu zelo veliko in bleščečo zvezdo, kako se spušča z neba proti njenemu trebuhu...
- *blepw̄n de; aujton ol pai'- outw̄- ep̄krateuomenon* (6.14) - Deček je opazil, kako se Štefan vzdržuje hrane...
- *diegeiromenai ek tou' upnou kai; mh; orwsai aujton epi; th'̄ klinh-* (9.3) - Ko so se zbudile iz sna in videle, da ga ni v postelji...
Particip glagola *eijniv̄* je izpuščen.
- *kai; qewrei' w̄šper parastasimon eb̄uton gegonota pro; basilea* (10.4) - Teodor vidi v snu, kako sam stoji zraven kralja...
- *kai; hkousen aujtou' legonto-* (10.6) - In slišal ga je (tj. kralja), da mu pravi...
- *iġw̄n de; ol th'̄ aġh̄qeia- eġqro; diabolō- oti ta; kat'aujtou' pneumatika; kai; eġareta opa ep̄imelw̄- ktatai* (11.1) - Ko je videl sovražnik resnice, Satan, da si Teodor skrbno spravlja duhovna in krepostna orožja proti njemu...

- ej qe kai; suw iha idw sou to; gennaibn (11.20) - Daj, pridi dol še ti, da vidim, če imaš pogum...
Particip glagola eimitje izpuščen.
- hšqeto glukuthta hūteron melito- ejcuqeisan ej tw/ stomati aujtou' (13.11) - Začutil je, kako se mu je po ustih razlila sladboka, slajša od medu...
- hkoue de; periv tino- topou ohto- ajo; shmeiwn oktw kaloumenou Arkea, w/ mh; dunaqaiw tina tw/ topw/ ejkeinw/ proseggisai (16.1) - Slišal je za neki kraj po imenu Arkea, oddaljen približno osem milj, češ da se nihče ne more tistemu kraju približati...
- w/ tw/ ideih aujton ton ajra oijgwrsanta peseih alfwnon epi; polihw wfan (20.15) - Ko so videle, da je skupaj padel brez besed za dolgo časa, potem ko je ga je popadla šibkost na svežem zraku...
- eidon, fhsin, teknon mou glukutaton kai; fw- twh ejnw oifqalmwh, neaniskon sfodra wraibn, lampron th/ ejshiti, tai- de; qrixin oulon, crusaugouhta, epikota th/ istoria/ tou' agiou marturo- Gewrgiou (32.10) - Videla sem v sanjah, najdražji otrok moj, luč mojih oči, sila lepega mladeniča v svetli obleki in s kodrastimi lasmi, kako se sveti kot zlato in bil je podoben svetemu mučeniku Georgiju, kakor ga opisujejo...
- gnwrisante- aujton afna de; kai; ijonte- ajonhton odon badizonta (34.34) - Ko so ga močje prepoznali in so obenem videli, kako potuje nesmiselno pot...
- sunebh aujton ajrwsthsai ajrwstian ajpognwstikhn, w/ kai; tou- agiou- ajgelou- ideih aujton ejqonta- ej- aujton (39.3) - Primerilo se je, da je Teodor zbolel za neznano boleznijo, zato je že videl svete angele, kako prihajajo k njemu...
- kai; tau'ta legwn eiden ejairnh- kai; ton agion martura tou' Cristou' Cristoforon ejcomenon ej- sunanthsin tou' aujtou' qeraponto- (46.17) - Ko je demon to rekel, je nenadoma zagledal, da prihaja še sveti Kristusov mučenik Kristofer, na pomoč svojemu služabniku...
- ijwn toinun ou'to- ol makario- pollou- oplou- sunagroizomenou- kai; to; tou' agiou Gewrgiou eukthron mikron uparcon (55.8) - Ko je videl blaženi Teodor, da se v samostanu zbirajo velike množice ljudi in da je cerkev svetega Georgija premajhna...
- w/ qewrhsai tote tina; ej Anastasioupolei ej optasia/ oti ajthr pammegeqh- ajtinobolwh ejqwn epanw th- ekkhsia- aujtw ejth lampwn kai; fwtizwn thn te polin afna kai; thn perioikon pasan (58.23) - ... češ da je nekdo v Anastasiopolisu v prividu videl, kako se je zelo velika svetleča zvezda spustila nad njihovo cerkev in obmirovala, tako da je sijala in razsvetlila mesto in celotno okolico...

- eiton wʌ floga puro; ek tou' stomato~ tou' paidibu ekelqousan (61.20) - Potem sem videl (tj. Teodor), kakor da bi ogenj prišel iz otrokovih ust...
- ijdw de; to; paidion ekleipon (72.26) - Ko je videl, da otrok umira...
- ol de; oʃio~ Qeodwro~ aĩsqomeno~ di' apokaluyew~ thn teleiwsin aujtou' eggizein (74.7) - Ko je sveti Teodor skozi razodetje spoznal, da se bliža njegova smrt...
- ouj gar eferen hʌ abia kai; noera; aujtou' yuch; ijleih tina kataponoumenon (76.7) - Njegova sveta in razumna duša ni prenesla, da bi videla koga trpeti...
- o~ ijdw aujtou; ouʌw pro; thn machn ektoimasqenta~ (76.17) - Ko je Teodozij videl, da so kmetje pripravljani na boj...
- ijdw aujtou; mhden men ofelo~ ek aujtou' karpousqai, aʃla; th' tou' mocqhrou' biou talaiwria/ sundedesqai, tou; de; ejn toi' monasthrini~ aujtou' kaqeswta~ ajel fou; th' aujtou' apousia/ ejn ajneleia/ cerseuonta~ kai; thn ek twh monasthriwn metoikhsin skeptomenou~ (78.11) - Ko je videl, da niso imeli nobene koristi od njega, ampak so bratje, ki so živeli v njegovih samostanih, v stiski zaradi bednega življenja med njegovo odsotnostjo v brezbriznosti živeli prazno življenje in premišljevali o selitvi iz samostanov...
- th' de; nukti; ekinh/ eiden ti~ ek th' polew~ kat' ohar wʌ oʃti ajsthr faidro; ... metesth kai; ajelhfqh aj' aujtw (78.36) - Tiste noči je nekdo iz mesta v snu videl, kako se je svetla zvezda oddaljila in jim bila vzeta (tj. meščanom)...
- ta; de; pleiou~ orwmen to; proswpon sou ejn polih' doxh/ filolamproumenon kai; cara' polih' ejmpeplhsmenon (80.12) - ... toda večino dni vidimo, da tvoj obraz ljubeznivo sije od veličastnosti in je poln radosti...
- oʃtan qewrh' me caironta apo; th' proskomidh' (80.23) - Kadar vidiš, da sem vesel zaradi daritve...
- teqemai gar wʃper ajhqinon uperlampron katapesma katercomenon epi; ta; agia dwra ejn tw' proskomizein (80.24) - Kadar namreč darujem Bogu, vidim v bistvu zelo svetlo tančico, kako se spušča nad svete darove...
- eiton gar wʌ erpeton musaron ek tou' stomato~ mou ekelqon (84.35) - Videla sem (tj. hči nekega velikaša), kako demon leze iz mojih ust kakor nagnusna golazen...
- eiton gar aujton wʌ gunaika melainan apokolihqeiʃan aj' ejmou; kai; dia; th' qurido~ ekdiwcqeiʃan upo; sou; kai; qrhnoʃsan polia; kai; oʃoluzousan (86.19) - Videl sem ga (tj. demona), da se je ločil od mene kot kakšna črna ženska, ki je bila pregnana iz hiše skozi okno od tebe, in je na veliko tarnala ter vpila...

- eiton, despotav mou abiwate, ej tw/ upnw/ mou neaniskon clainoforon, wšper apo; th- abiwsunh- sou ejqonta pro- me (88.10) - Videl sem, presveti moj gospod, v svojem snu mladeniča v plašču, kako iz tvoje svetosti gre proti meni...
- eiden ei- ek twh maqhtwh aujtou' ojomati Iouliano- kat' ohar, w- oti hh estw- ol makario- para; ton aigial on th- qal ass- (89.21) - Eden od njegovih učencev po imenu Julijan je v snu videl, kako blaženi stoji ob morski obali...
- ifa mh; qewrw' aujton outw- upo; th- ajrwstia- dapanwmenon (107.14) - ...da ga ne vidim, kako je shiral zaradi bolezn...
- idwn aujto; ubie- kai; akatarflekton (113.3) - Ko je Aniket videl, da je otrok zdrav in neožgan...

Manjka particip glagola eijniv

- epeskeyen aujton dia; twh quridwn suromenon ej tw/ katwforw/ (122.7) - Teodor ga je videl, kako se plazi skozi vrata po spuščajoči se potki...
- epewrei oti wšper qermh pollh; ajhrceto ek aujtou' (127.8) - Videl je, da prihaja iz kruha veliko pare...
- epeidh; hkoustai hmih, pater, oti apagoreuei- to; louesqi meta; thn abian meta hyin (137.6) - Ker smo slišali, oče, da prepoveduješ kovanje po sveti službi...
- kai; kalasante- zwgrafon, epoihsan aujton dia; oph- mikra- qewreih ton ošion, ifa shmeioumeno- to; eido- tou' proswpou dunqh' kaq' omoiwsin grayai aujton (139.6) - Ko so povabili slikarja, so ga samostanski bratje povedli skozi majhno votlino, da bi videl svetnika in si naredil osnutek njegovega obraza, tako da bi ga čim verneje upodobil...
- kai; meta; kopou tote ek th- klinh- diegerqeisan aujthn apomhkoqen qewrhsa- opisw pantwn ol ajhqw- shmeioforo- (140.13) - Ko je videl takrat resnični čudodelec od strani, kako se je zadaj za vsemi deklet z muko dvignilo iz postelje...
- eiden to; paidion oti ubie- egeneto kai; periepatei allomenon (154.25) - Videl je, da je otrok ozdravel in skakaje hodil naokoli...
- w- hkousa arti oti h abiosunh sou eifqasen (157.38) - Ko sem nedavno slišala, da je tvoja svetost prispela...
- kai; apo; mhkoqen idousa aujton oteuonta plhsion (160.54) - Od stani ga je videla potovati blizu...
- wšte ta; ej toi- pascikoi- ohta pneumata orwha aujta; ejrcomena krazein pro- ebutav (161.186) - ...tako da so duhovi, ki so bili v obsedenih, videli, da duhovi prihajajo sami, in začeli vpiti eden drugemu...

- kai; eḱasto- aujtwn oper hh ewrakw- shmeibn th- iḱsew- dihgēito, ol men wḱ offin eḱ tou stomato- eḱelqonta, ol de; wḱ muwxon (161.226) - Vsak od njih je pripovedoval o čudežni ozdravitvi, kakor jo je videl; en je videl, kako mu leze iz ust kača, drugi spet polha...
- wḱste kai; tou- ajmelesterou- kai; rāqumoterou- orwha- aujton ejn tosauth/ oḱi gothti ohta te kai; mh; feidomenon, aḱl' eḱbiazomenon ebauton ejn th/ eujh/ eij- katanuxin kai; proqumian diegeiresqai (165.4) - ...tako da je spravil v omotico in podžgal v veri tudi tiste bolj brezbrizne in lahkomiselne, ko so ga videli, kako zelo šibek je in da si ne prizanaša, ampak se sili k molitvi...
- blepete ouh ebautou- pw- ta- paradosei- aḱ paredwka umih fulaxhte (168.4) - Glejte, kako boste čuvali naročila, ki sem vam jih izročil...
- ijdonte- de; aujton teleioumenon eḱfwnhsamen ton qeofilestaton ḱwannhn ton hgoumenon (168.53) - Ko sva videla, da je umrl, sva poklicala pobožnega Janeza, predstojnika samostana...

2) Glagoli duševnega zaznavanja

- wḱ to; th- hlikia- mou neon eijdote- (2.22) - ...saj veste glede na mojo starost, da sem mlad...
Infinitiv glagola eijnivje izpuščen.
- para; toi- to; krinein eijdosin oramata sofoi- (4.7) - ...med modreci, ki so veščji v tolmačenju videnj...
- maqoussa de; oḱti epi; to; marturion ajercetai, apesteilen eḱ twḱ paidwn aujth- katagageih aujton (7.15) - Ko je izvedela, da hodi gor h kapelici, je poslala enega od svojih služabnikov, da ga privedejo dol...
- kai; eḱnwsan aujton eihai ton martura ton oḱfḱenta aujtai- kat' oḱar (9.27) - Prišle so do zaključka, da je mučenec tisti, ki se jim je prikazal v snu...
- eḱti de; ajnooussa hḱ mhthr aujtou' kai; aḱl sun aujth/ gunaike- thn makarian aujtou' diagwghn altrepton ousan kai; mhdamw- luomenhn (15.5) - Ker njegova mati in ženske ob njej še vedno niso dojele, da se ga ne da odvrniti od njegovega življenjske poti blaženosti in da se ji ne bo odrekel...
- ol de; katanohsa- eḱmprosqen aujtou' ebtw- aḱkaqarton daimonion melanoeidex (17.5) - Ko je Teodor spoznal, da pred njim stoji nečisti demon črne barve...

- maqousai gar ail suggenei'- aujtou' ton qeoseb' diakonon diaforw- apercomenon epi; to; ofo- (20.6) - Ko so njegove sorodnice izvedele, da pobožen diakon ob različnih prilikah hodi na goro...
- malista ejnowh thn tou' kuriou kai; despotou hmwh Ihsou' Cristou' ek ou'ranwh kaqodon, ehanqrwphsin te kai; diatribhn, kai; ofti ej Jerosoloumoi- katedexato paqeih kai; staurwqhhai, tafhhai kai; ajasthhai (23.19) - Zlasti je premišljeval o prihodu iz nebes našega Gospoda in vladarja Jezusa Kristusa, o njegovi inkarnaciji in življenju, ter o tem, da je v Jeruzalemu vzel nase trpljenje in križanje, pogreb in vstajenje...
- eurwn tina kata; pronoian qeou' thn aujthn ofon proqumoumenon kai; speudonta obesai (24.2) - Teodor je našel po Božji previdnosti nekoga, ki si je prav tako želel in se pripravljaj za isto potovanje (tj. v Jeruzalem)...
- ajsumfwnou- ta; ajpokrisei- aujtou' eurekote- (34.36) - Ker pa so opazili, da so njegovi odgovori nesložni...

Manjka particip glagola eijniv

- th' de; epaurion ekelqonte- oil ahqrwpoi eij- to; pedion euron pa'san thn akrida teleuthasasan kai; epokasan ton qeon (36.21) - Ko so naslednjega dne ljudje prišli ven na ravan, so opazili, da je vsaka kobilica poginila, in se zato zahvalili Bogu...
- ajgnowh ol pammiaro- ofti kai; tou' upoballomenou aujtou' skopou' apotucwn kataiscunqhsetai kai; tou' th'- kakia- ejgasthriou aujtou' sterhqeiz- zhmiwqhsetai (37.6) - Zločinec ni vedel, da ne bo samo osramočen, ker mu bo spodletel njegov načrt, ampak da bo utrpel tudi škodo, ker bo oropan svojih sredstev zla...
- oufto- gouh ol Qeodoto- ... palin de; ajamnhmoneusa- kai; ton pro; oligou cronou ekblhqenta upourgon aujtou' daimona ajpo; th'- gunaiko; kai; apelqonta ajapompimon (37.9) - Tale Teodot ... se je spomnil tudi, kako je Teodor nedavno pregnal iz ženske njegovega slugo, demona, ki se je vrnil k njemu, potem ko ga je Teodor poslal nazaj...
- ejn nw' labwn thn te twh daimonwn asqeneian kai; thn tou' qeou' dunamin megalhn ousan kai; qamasthn (38.7) - Ko je dojel, da so demoni nemočni in da je moč Boga velika in občudovanja vredna...
- oita, fhsin, oita kagw wl teknon, ofti kalliston to; fainomenon ejemplion, kai; katadhlo- ek twh epikeimenwn sfragidwn h' tou' ajgourou dokimh ajlla; ajlh ti- aijtia ajfanh- lumainetai touto (42.19) - Vem, pravi, vem tudi jaz, otrok, da gre za odličen primerek na prvi pogled in iz odtisa je razvidno, da je srebrn, vendar nek drugi nevidni razlog ga izdaja...

- euřen oti apo; sitla- tino- etairido- hh gegonota (42.34) - Trgovec je odkril, da srebro keliha izvira od vedrca neke kurtizane...
- kai; euřon auřa; ptoumena ouj mikrw- kai; uřotattomena eři; th/ auřou' ořomasia/ kai; eij- euřtaxian eřcomena (43.20) - Prebivalci Buzaj so spoznali, da se jih demoni, niti malo ne bojijo niti se jim ne podvržejo ob omembi njegovega imena niti niso poslušni...
- eipen de; auřw/ ol makario-: iře ouh ginwske, oti ouř ol qeo- eřagei hmin ořghn, ařl eařtoi- auřhn eři feromen (69.19) - Blaženi Teodor pa mu odgovori: »Vedi, da nas v jezo ne spravlja Bog, ampak si jo sami pripravimo...
- pisteuw gar tw/ qew/ oti zwh̄ta euřhsomen to; paidion sou (72.18) - Zaupam namreč Bogu, da bomo našli tvojega otroka živega...
- eřnowh ařpodouhai ton uřer auřwh logon eři hmera/ kriřew- (78.15) - Vedel je, da bo na sodni dan polagal zanje račune...
- umei- ginwske te, ařel foiř oti biaiw- me tou' monasthriou ařospasante- tw/ zugw/ toutw/ uřeisel qei kathnagkasate (78.24) - Bratje, vi pa vedite, da ste me na silo iztrgali samostanu in prisilili, da vzamem nase ta jarem...
- ginwske oti apo; ořtasia- cairw (80.24) - Vedi, da se veselim zaradi videnja...
- ořer ewrakw- sunhken eij- ton ořion touto plhrousqai (78.40) - Kar je videl nekdo od meščanov Anastasiopolisa, je vedel, da se bo izpolnilo s svetnikovim odhodom...
- ořtina kai; euřon ouj monon ton periorismon fulaxanta, ařla; kai; apo; th- gh- kremamenon (93.36) - Janez in Teodor sta ugotovila, da demon ni ostal le znotraj meja, ampak tudi da je visel nad zemljo...
- maqonte- de; oil th- auřh- mhtropolew- oti para; tw/ episkopw/ Aijnilianw/ xenizetai eij- řaligethn ol tou' Cristou' qerařwn Qeodwro- (101.3) - Ko so izvedeli ljudje v središču province, da Kristusov služabnik Teodor gostuje pri škofu Emilijanu...
- palin de; ařalusa- eij- thn esperan euřen omoiw- ařfanei- genomena- ta- ařkrida- (101.25) - Ko se je proti večeru vrnil na vrt, je ugotovil, da so brez izjeme izginile vse kobilice...
- oida gar oti ořa ař ařthřh/ ton qeon dwsei soi (102.9) - Vem, da ti bo Bog dal, kar prosiš...
- maqwn ol tou' Cristou' qerařwn episkopon auřton eřhai (102.10) - Ko je Kristusov služabnik spoznal, da je mož škof...

- kai; eijseiqwn ejn tw/ eukthriw/ th'- Qeotokou euren ton paralutikon neaniskon keimenon (107.33) - Ko je vstopil v cerkev Matere Božje, je Teodor opazil, da mladenič nepokretno leži...
- maqonte- de; kai; ton th'- eparcia- aŕconta Eufrantan ektomazomenon epelqeih aujtoi'- eŕeken toutou (114.15) - Ko so izvedeli, da se Evfrantas, nadzornik province pripravlja, da krene nad njih zaradi tega...
- kai; peri; pantwn wŕ eipen aujt'w/ ouŕtw- euren aujt'w/ sumbanta (120.29) - Kakor mu je rekel, da se bo zgodilo, je videl, da je res tako tudi bilo ...
- maqwn peri; tou' osiou oŕti ejn tw/ katwqen monasthriw/ th'- panagia- Qeotokou eŕstin (122.3) - Ko je slepi duhovnik izvedel, da je Teodor v spodnjem samostanu svete Matere Božje...
- eŕnohson gar touto, teknon, oŕti, eij men upokeimeno- eŕf' w/ kathgorhŕh-, h| kai; eltera/ aijt'ia/ upomenei'- qanaton, dekai ajsmenw- (125.20) - Imej v mislih, da prostovoljno sprejmeš kazen, če boš umrl zaradi tega, česar si obtožen, ali če boš pretrpel smrt zaradi česar drugega...
- euren thn doqeisan aujt'w/ merida xhrotathn panu (127.11) - Ugotovil je, da je košček kruha, ki je bil dan njemu, docela suh...
Izpuščen je particip glagola eijniv
- kai; maqwn par' aujtou' a| hqh' eihai thn genomenhn aujt'w/ peri; aujtwn eijshghsin (134.8) - Ko je izvedel od njega, da je pripoved o njih (tj. križih) resnična...
- eŕfaske mh; ginwskain apokriqhhai aujt'w/ pro;- to; eperwtwmenon (134.11) - Teodor je rekel, da mu ne zna dati odgovora na to, kar je vprašal...
- oŕsti- de; huŕeŕh paralogizomeno- thn aujtou' keleusin h|toi parercomeno- ta;- oiŕkeia- suntagar (147.56) - Kogar so videli, da ne upošteva njegovega ukaza ali da je prekoračil hišna navodila...
- iŕha epignw/ oŕti ouk ajqrwpoi- ejeusato, a| la; tw/ qew/ (148.21) - ...da spozna, da se ni zlagal ljudem, ampak Bogu...
- oiŕtine- epignonte- dia; thn pro;- ton aŕgion parakohn touto aujtoi'- sumbebhkenai (150.11) - Ko se eni spoznali, da se jim je to zgodilo zaradi neposlušnosti do svetnika...
- ol de; epegnw men oŕti dia; thn uŕrin kai; thn parakohn touto aujt'w/ sumbebhken (151.17) - Aleksander je spoznal, da se mu je to zgodilo zaradi ošabnosti in neposlušnosti...
- ejn toutw/ gnwsomai oŕti so;- douloŕ eŕstin (154.21) - Tako (tj. da mu ne povem, zakaj sem prišel) bom spoznal, da je tvoj služabnik...

- euḗren auḗton leitourgouhta eḗ tw' eukthriw' tou' agiou Janqimou (156.86) - Našel ga je, kako opravlja božjo službo v cerkvi svetega Antima...
- euḗron auḗtou- ahewḡmenou- kai; fw'- mega eifanh eḗ oifqal moi- mou (157.40) - Ugotovila sem, da so moje oči odprte in velika luč se je pojavila v njih...
Manjka particip glagola eijniv
- maqwn de; peri; tou' diktuou oḗti ahenerghton eḗstin pro- thn qhran (158.42) - Ko je izvedel o mreži, da je neučinkovita pri lovu...
- euḗren ekei' polun oḗlon auḗton ahamenonta (159.6) - Opazil je tam veliko množico ljudi, da ga čaka...
- oīda-, tapeine, oḗti blasfhmo- eī\ kai; pantote ton qeon parorgizei- kai; ahpetei- (159.13) - Veš, podlež, da kolneš, vedno dražiš Boga in ga odklanjaš...
- euḗren de; pro- thn platanon ahqrwpon paralutikon eḗpi; zwbu eḗlqonta katadedemenon (159.17) - Opazil je, da k platani prihaja nepomičen mož, privezan na žival...
- upage, to; allo eij- ton Yil in potamon euriskei- teqnhko- (159.35) - Pojdi, vendar boš drugega otroka našel mrtvega v reki Psilis...
- ol de; apelqwn outw- euḗren eij- ton Yil in potamon to; teknon auḗtou' teqnhko- (159.37) - Ko je duhovnik Tragos odšel, je našel svojega otroka mrtvega v reki Psilis...
- ouk hpouleto akousai auḗtwh aidoumeno- eḗpi; auḗtwh epideixai to; th'- aklinou- pistew- auḗtou' eherghtikon, iḗa mh; eureqh' w- epideiktikw- prattwn (161.91) - Bal se je pokazati vpričo njih (tj. ljudskih množic) učinkovitost svoje neomajne vere, zato jih ni poslušal, da si ne bi mislili, da se baha s tem...
- parakalw' uma- upostrefein eij- ton naon tou' Arcaggelou, epeidh; oḗloi polloi; pareisin eḗtauqa ouj monon pistwh, ajlla; kai; joudaiwn kai; airetikwh, kai; iḗa mh; eureqwmen h| katagelwmenoi up- auḗtwh h| dia; kenodoxian touto nuh eḗtauqa epideiknumenoi (161.122) - Prosim vas, da se vrnete v cerkev Arhangela, ker je tukaj veliko ljudi, pa ne samo vernih, ampak tudi Židov in krivovercev, da se mi ne bodo posmehovali ali mislili, da jim to tukaj kažem iz slavohlepja...
- kai; oil apistoi de; kai; oil airetikoi; ijlonte- gnwsantai, oḗti meq hmwh eḗstin twh oḗqodoxwn ol qeo- (161.134) - Ko bodo neverni in krivoverni videli, bodo spoznali, da je Bog na naši strani, strani pravovercev...
- eḗnaqen ol makario- para; twh th'- polew- tauta outw- eḗein (161.208) - Blaženi je izvedel od meščanov, kakšno je stanje v mestu...

- opou kai; to; twⁿ pneumatwⁿ eginwske perikaqesqai pl^hqo- (161.231) - Kjer je spoznal, da sedi naokoli množica duhov...
- mia/ de; twⁿ hmerwⁿ eⁿ eu^kairia/ pleioni ilaron au^ton eurekote- eⁿ pol^h/ ap^lot^hti suntucian poioumenon (162.50) - Nekega dne smo ob lepi priložnosti naleteli nanj, ko je bil dobre volje...
- iⁿa mh;.. eureqh/ h^l yuchv mou usteroumenh th'- melloush- aijniou ajn^apausew- (164.22) - ...da ne bi bila ... moja duša prikrajšana za bodoči večni počitek...
- eⁿa gnw/ sumferein hmih (164.32) - Če vidim, da nam koristi...
- eⁿ nw/ gar o^feilomen eein tou^to, oti eⁿ tw/ ei^sercesqai h^ma'- eij- ton kuriakon oikon eij- ton ou^ranon au^ton ajercomeqa (164.48) - Misliti moramo na to, da bomo v šli v nebesa, ko bomo šli v gospodovo hišo...
- kai; ton ou^ranion basilea euriskomen kaqhmenon eⁿi; tou' qronou th'- doxh- (164.51) - Nebeškega kralja bomo našli, kako sedi na prestolu slave...
- iⁿa mh; e^lqwn ol kurio- ol aⁿi; parwn kai; mhdepw aj^polimpanomeno- eurh/ h^ma'- kaqeudonta- kai; ajⁿelouhta- aj^karpou- (164.68) - ...da nas ne najde gospod, ki je vedno prisoten in nas nikoli ne zapusti, ko pride, kako spimo in se brezplodni puščamo vnemar...
- iⁿa mh;.. kai; aj^pagomenoi thⁿ makran e^keinhn aj^podhmian eureqwmⁿ kwluomenoi thⁿ diabasin upo; twⁿ pneumatwⁿ th'- ponhria- twⁿ upoqemenwⁿ hmih ta- ponhra- praxei- hdonav te kai; eⁿqumhsei-, dielegcomenoi up' au^twh eⁿi; tai'- toiautai- eⁿgasiai- kai; katabowmenoi w^l ajⁿakioi o^hte- swthria- kai; tou' th'- ajn^apausew- topou (164.72) - ...da nam ne bi bil prepovedan prehod, ko bi nas nadrejeni angel popeljal na tisto dolgo potovanje, zaradi zloveščih duhov, ki bi nas napeljali v slaba dejanja naslade in grešne misli, da ne bi bili izločeni zaradi takšnih dejanj in da nam ne bi očitali, češ da smo ne vredni odrešitve in kraja počitka...
- kai; eⁿ mia/ e^kelqwn e^k tou' eu^kthriou th'- Qeotokou kai; eurhkw- me grafonta eⁿ tw/ koitwhi (165.25) - Ko je nekega dne prišel iz cerkve Matere Božje, me je zalotil, kako pišem v sobi...
- eⁿgw; de; fobhqeⁱ- upotromo- egenomhn eⁿnowh mhv pw- ai^sqomeno- eu^logia- o^rrdia/ kwlush/ me tou' toioutou eⁿpit^heumato- (165.29) - Ker sem se prestrašil, sem se pričel tresti in mislil, da mi bo iz strahu prepovedal tovrstni opravek, ko bo ugotovil, da gre za hvalo njemu...

- ifa oida-, teknon Gewrgie, oti keleusei qeou' makrocronio- ginetai oufo- ol basileu- (166.32) - Da veš, ljubi Georgij, da bo ta postal dolgoletni kralj po božjem ukazu...
- eufamen aujton prabn kageudonta kai; diupnisai aujton qel onte- oup- eufomen (168.35) - Našli smo ga, kako milo spi, vendar ga nismo mogli prebuditi, čeprav smo hoteli...
- oufw- aujton hufamen keimenon eujschmonw- ejn wmal ia/(168.38) - Spet smo ga našli, kako lepo leži na tleh...

D. Dopolnjevanje glagolov premikanja in pošiljanja

Za glagoli *premikanja* oz. *pošiljanja* se je praviloma v klasični atiščini uporabljal povezani finalni particip (običajno particip futura, saj je futur sam po sebi že izražal namen, namero). Že v Novi zavezi se je particip futura začel počasi umikati iz glagolske ureditve, tako da ga je začel nadomeščati particip prezenta (prim. 3.4). Slednji je za glagoli premikanja izpričan že v klasični atiščini, kadar se je poudarjalo trajanje dejanja v prihodnosti. V klasični dobi pa so se glagoli premikanja lahko dopolnjevali še s finalnim infinitivom, kar je bilo značilno pred vsem za pesnike in tragike, ali z odvisnikom, uvedenim s ifa ali opw-. V *koine* se uveljavi tudi dopolnjevanje s posamostaljenim infinitivom.

a) Dopolnilo particip

- upenobun ejn tw/ marturiw/ aujton dianuktereusanta apel qeih (9.4) - Domnevale so, da je odšel v kapelico, da bi tam prebedel noč...
- oufw- eishrceto ejn tw/ sphl aiw/ thn egkrateian ektelwh e(w- th'- Paral hyew- (28.16) - Tak je vstopil v votlino, da bi se držal zmernosti do »paralepse«¹⁸...
- kai; iplwn to; qhriou afnw fobhqe;- eishl qe ajaggel lwn peri; aujto' tw/ abjwatw/ (30.23) - Ko je nenadoma videl zver, se je ustrašil in šel notri v votlino, da to javi svetniku...
- kai; oufw- eishl qen ol uphreth- ajaggel lwn thn tou' qhriou ajaideian (30.36) - Tako je sluga odšel nazaj v votlino, da javi nesramnost zverine...
- upestreye pro;- ton abjwataton eucaristwh tw/ qew/ (34.38) - Blagajnik se je vrnil k svetniku, da bi se zahvalil Bogu...
- oufw- upestreyan ejn tw/ naw/ tou' abiou Eijrhnikou' thn qeian leitourgian poihsonte- (36.19) - Tako so se vrnil v cerkev svetega Irenika, da opravijo sveto službo...

¹⁸ Domnevno praznik v ortodoksni Cerkvi v zgodnjem srednjem veku. Ni izpričan nikjer drugje.

- sunebh ej tw/ mesazein aujtou; thn stratan nefelhn megalhn epelqeih aujtoi- labron ueton katapempousan (56.9) - Primerilo se je, ko so bili na polovici poti, da je prišel nad njih velik oblak, ki je napovedoval nevihto...
- klhrikoiv te kai; kthtore~... ajhlqon eij- to; sphlaion pro; aujton parakalouhte- epidouhai eauton aujtoi- eij- poimena (58.11) - Duhovniki in posestniki so šli v votlino k njemu, da bi ga prosili, naj postane njihov pastir...
- oil kthtore- uphnthsan aujtw/ meta; lith- parakalouhte- aujton, ifa para-genhtai eij- to; cwriwn aujtw (67.2) - Veleposestniki so mu prišli v procesiji naproti, da bi ga prosili, naj pride v njihovo vas...
- ajnestreyen ap- aujtw katalabwn thn jAnastasioupol in (76.18) - Teodor jih je zapustil in se odpravil proti Anastasiopolisu...
- kai; katalipwn aujton eishlqe ej kelliw/ epitelwn ton th- yalmwdia- kanona (92.8) - Teodor ga je zapustil in odšel v sobo, da bi končal s petjem psalmov predpisanih za ta dan...
- exhlqen ap- aujtw poreuomeno- eji; thn ijian patriida (97.13) - Odšel je od njih, da bi odpotoval v lastno domovino...
- esth stauroeidw- eujcomeno- kai; th/ katenanti aujtou' paradoxw/ eikoni tou' murou epatenizwn (108.15) - Teodor se je postavil z iztegnjenimi rokami kakor križ, da bi molil in obenem gledal čudežno mirino ikono pred sabo...
- apestellan eij- to; monasthrion parakalouhte- ton ošion kai; doulon tou' Cristou' Qeodwron, opw- paragenhtai eij- to; cwriwn (114.21) - Poslali so nekoga v samostan, da bi prosili svetega Kristusovega služabnika Teodora, da pride v vas...
- eishlqe pezo; eij- kalamewha katakruptomeno- (120.34) - Peš je odšel, da bi se skril v trstičevju ob rečni obali...
- outw- eporeuqh katalabwn thn basilida (121.37) - Tako se je odpravil na pot, da bi došel v prestolnico...
- epkleisqh ej tw/ diakonikw/ th- ceimerinh- ekklhsia- th- aujth- monh- thn sunqh aujtw/ hsucian kai; ejkrateian ektelwn (135.13) - Zaprl se je v samostanski diakonik zimske cerkve, da bi miroval in se postil kot običajno...
- kai; apesteile pro; ton doulon tou' qeou' parakalwh aujton ifa euhtai pro; ton qeon (135.16) - Poslal je nekoga k božjemu služabniku, da bi ga prosil, naj moli k Bogu...

- epemyen parakalwh ton tou' qeou' doulon mh; ejkel qeih kai; paralusaï ton ofon th' hñucia- aujtou' (135.41) - Poslal je nekoga, da bi prosil božjega služabnika, naj ne odide in odstopi od svoje namere o mirovanju...
- proepemye pro- aujton iketeuwn aujton skulmon upomeinanta katel qeih ej tw' plhsion th' ajl lagh'- eukthriw/ tou' agiou marturo- Gemellou pro- to; ejkei' proskunhsai aujton kai; eujch'- aujtou' axiwqhhai (142.4) - Bonus je poslal k njemu nekoga vnaprej, da bi prosil, ali je v znak dobre volje pripravljen priti v cerkev svetega mučenika Gemela blizu vojaške postojanke, da bi ga tam počastil in prejel molitev od njega...
- th' de; epaurion paregenonto pal in oil ahrwpoi apo; tou' aujtou' paneufhmou komhto- pro- ton ofion euçaristouhte- tw' qew/ kai; ajaggel onte- aujtww/ (154.48) - Naslednji dan so spet prišli ljudje od istega slavnega grofa k svetniku, da bi se zahvalili Bogu in mu javili...
- ajphgagon aujto; ej th' euçagei' monh/ euçaristouhte- ton qeon (156.18) - Odpeljala sta ga (tj. dete) v sveti samostan, da bi se zahvalila Bogu...
- hl qen pro- aujton ej Optatianai- euçaristwh tw' qew/ (156a.44) - Prišel je k njemu v Optatiane, da bi se zahvalil Bogu...
- qumiasa- exhl qen otleuwn (157.33) - Potem ko je prižgal kadilo, je odšel ven, da bi odpotoval...
- eujloghsa- thn euçagh' monhn kai; thn ejn aujth/ ajdel fothta exhl qen ejkeiqen upostrefwn pal in epi; thn pol in Nikomhdeia- (158.10) - Potem ko je blagoslovil blaženi samostan in bratstvo v njem, je odšel od tam, da bi se vrnil nazaj v mesto Nikomedejo...
- esth pro- thn kamhlon poiwh thn sfragida ep' aujthn (160.33) - Postavil se je h kameli, da bi naredil križ nad njo...
- esth deomeno- tou' qeou' uper th'- aujtw zwh'- kai; ugieia- (160.71) - Postavil se je, da bi molil za njihova življenja in zdravje...
- ajpoluqei- de; par' aujtw wdeusen katalabwn thn monhn aujtou' (161.1) - Ko so ga odpustili od sebe, se je odpravil na pot, da bi odpotoval v svoj samostan...
- prosepesen tw' osiw/ iketeuwn aujton apl agcnisqhhai (162.102) - Padel je pred svetnika in ga rotil, naj se ga usmili...
- epanhl qen ej- to; monasthriou poihsa- to; mustikon tou' Despotou deipnon meta; twh maqhtwh aujtou' (167.47) - Povzpel se je v samostan, da bi opravil skrivnostno večerjo kakor Gospod s svojimi učenci...

b) Dopolnilo nedoločnik

- apesteilen ek twh paidwn aujth- katagageih aujton (7.16) - Mati je poslala nekoga od svojih fantov, da ga privedo...
- wšte tou- paronta- pro- aujton aipsqanesqai akouonta- opjurmou- tina- (26a.15) - Zato so prišli k njemu ljudje, da bi na lastna ušesa slišali tarnanje zlobnih duhov...
- ekeiho gar ouj kakopoihsai paragegonen (30.26) - Oni namreč ni prišel, da bi nam storil kaj hudega...
- kai; ej tw' eispercesqai aujtou- eij- ton naon tou' Arçaggelou ijdeih to; proswpon tou' ajiwatou (35.17) - Ko sta vstopila v cerkev Arhangela, da bi videla svetnikov obraz...
- kai; qelwn ajelqeih ol tou' Cristou' doulo- episkeyasqai to; gunaikeibn monasthrion tou' ajiou marturo- Cristoforou (46.10) - Ko je želel Teodor odpravil, da obišče ženski samostan svetega mučenika Kristofera...
- kai; fqasantwn aujtw h kat' aujthn thn wfan th- metalhyew- tw h qeiwn musthriwn ej th' kaqolikh' ekklhsia' th' ajia' Sofia' proselqontwn aujtw h metalabeih (61.9) - Ko sta prispela oče in njegov nemi sin ob uri božje službe v katoliško cerkev Hagije Sofije, sta prišla zraven, da bi prisostvovala obredu...
- polloi; pereginonto eij- to; monasthrion eujlogeisqai up' aujtou' (65.1) - Mnogi so prišli v samostan, da bi jih Teodor blagoslovil...
- ekhlqe poreuesqai epi; thn janastasioupolin (66.14) - Zapustil je samostan, da bi se odpravil proti Anastasiopolisu...
- hn gar ajelqwn pro- ton basilea Maurikion presbeusai uper polew- praideuqeish- upo; barbarwn (73.4) - Odšel je namreč h kralju Mavriciju, da bi posredoval kot poslanec glede mesta, ki so ga oplenili barbari...
- ekagesqhsan afna fageih th- braceia- kai; sunhqou- (74.2) - Usedli so se, da bi skupaj pojedli običajen, hiter obed...
- kai; ej th' nukti; ekeinw' egerqento- tou' osiou epitelesai ton tou' mesonuktiou kanona (92.22) - Ko se je svetnik tisto noč zbudil, da bi opravil predpisane polnočne molitve...
- al'lh dev ti- gunhw. paregeneto ek poqou pollou' eujloghqhai up' aujtou' (96.1) - Neka druga ženska je prišla zaradi velike želje, da bi jo blagoslovil...
- alfe-, gunai, tiv upagei- poihsaif (96.7) - Nehaj, ženska; kaj nameravaš storiti?...
- ekhlqe dromw' katalabeih ton w- ajhqw- shmeioforon Qeodwron (101.27) - Mož je odšel z vrta na pot, da bi prišel do Teodora, resničnega čudodelca...

- qeogēn kinhqeī; ekh̄lqe poreuesqai epi; ton naon th̄- despoinh- hmwh th̄- Qeotokou (106.5) - Po božjem nagibu je odšel, da bi odpotoval proti cerkvi naše gospe Matere Božje...
- w̄fmhsan katakausai aujton sun ōl w̄/ tw̄/ oikw̄/ aujtou' (114.18) - Odpravili so se, da bi ga zažgali skupaj z vso njegovo hišo...
- kai; outw- apeluse tou; tou' cwriou Sandou sunelqonta- aujtw̄/ oikodespota- upostreyai eij- ta; īdia (115.41) - Tako je odposlal mogotce iz vasi Sand, ki so zbrali ob njem, naj se vrnejo na lastne domove...
- epeuxameno- aujtw̄/ apeluse poreuesqai (120.27) - Ko je opravil molitev zanj, ga je odposlal, naj odpotuje naprej...
- ekh̄lqe poreuqhhai epi; th̄n basilida polin (130.10) - Šel je ven in odpotoval proti cesarskemu mestu...
- kai; eij keleuei-, euloqhson epi; to; ekel qeih me kai; euloqeih suntaxasqai umih (135.37) - Če ukažeš, blagoslovi me s tem, da naj odpotujem v Konstantinopol in se pridem poslovit od vas...
- dia; touto hlqomen pro; th̄n sh̄n agiwsunhn w̄felhghhai (137.6) - Zato smo prišli k tvoji svetosti, da nam pomoreš razumeti...
- ej̄n de; tw̄/ eihai aujton ēti ej̄n th̄/ monh̄/ tw̄h Rwmaiwn polloi; ōcloi sunhrconto euloqeisqai up̄ aujtou' (138.2) - Ko je bil še v samostanu Rimljanov, so se zbrale velike množice, da bi jih blagoslovil...
- paregenonto pro; aujton anaggeilai aujtw̄/ th̄n... anagkhn (143.5) - Prišli so, da bi mu javili nesrečo...
- epemyen tw̄/ basilei' carisasqai aujtw̄/ ton toiouton āndra (152.13) - Teodor je poslal kralju pismo, naj njemu na ljubo pomilosti takega moža...
- Filippikou' de; palin tou' qeofilestatou presbuterou kai; aujtou' ekpemfqento- upo; tou' eusebestatou basilew̄- Hrakleiou pro; ton aujton patrikion Komentiolon lalhsai aujtw̄/ ta; pro; eijrhnh̄n (152.35) - Poslana sta bila pobožni duhovnik Filipik in on (tj. Teodor) od bogaboječega cesarja Herakleja k samemu patriciju Komentiolu, da bi govorila z njim o premirju...
- kai; fqasa- eij- aujton prosh̄l qen aujtw̄/ meta; tou' paidiou euloqhghhai (154.22) - Ko je prišel k sebi, se mu je približal z otrokom, da bi prejel njegov blagoslov...
- ēhqa prosh̄gagen aujtw̄/ kai; to; tecqen aujtw̄/ breifo- euloghsai (155.5) - Tjakaj mu je pripeljali tudi dete, ki se mu je rodilo (tj. kralju), da bi ga blagoslovil...

- ouŧw- ephl qen poreuesqai epi; thn iŧian patriŧa (155.7) - Tako jih je zapustil, da bi odpotoval proti lastni domovini...
- ouŧw- kathl qen epi; to; eukthrion tou' agiou jAnqimou eukasqai te kai; leitourghsai (156.65) - Zato je prišel v cerkev svetega Antima, da bi tam molil in opravil božjo službo...
- kataleipwn auŧton ol oŧio- aŧhrceto katalabeih thn euŧagh' monhn (157.60) - Potem ko ga je svetnik zapustil, je odšel, da bi došel v sveti samostan...
- auŧtou' de; aŧpercomenou leitourghsai eij- to; eukthrion tou' agiou jAnqimou (159.81) - Nato je odšel, da bi opravil božjo službo v cerkvi svetega Antima...
- sunedramon ejn tw/ topw/ apante- paradoxa qaumata di' auŧtou' kechnote- ijdeih (161.96) - Stekli so se vsi na ta kraj, da bi osupli videli njegove neverjetne čudeže...
- ejn de; th' arch' tou' noembriou mhno- aŧhl qen ejn tw/ eukthriw/ th'- despoinh- hmwn th'- Qeotokou leitourghsai (162.1) - V začetku meseca novembra je odšel v cerkev naše gospe Matere Božje, da bi opravil božjo službo...
- epineusa- de; ebemyen auŧton eijpeih tw/ akaqartw/ daimwni iŧna ejxel qh/ (162.104) - Prikimal je in ga poslal, naj pove nečistemu demonu, da naj zapusti Antioha...
- ormhsa- de; eijsel qeih ejn tw/ kelliw/ kai; eŧw th'- qura- genomeno- aŧtanel usen epi; ta; ekw eijpwn ehi; twh ajel fwh (167.94) - Ko se je napotil, da bi vstopil v svojo sobico, se je ustavil notri za vrati, se obrnil nazaj in rekel enemu od bratov...

c) Dopnilo posamostaljeni nedoločnik

- kechnote- wfmwn w- epi; to; ajeleih auŧton (8.22) - Z zevajočimi usti so se zaganjali vanj, da bi ga ubili.
- pro;- auŧhn ebempen, pro;- to; epimeleia- tugcanein kai; sundiaitwmena ta; proshkonta ejdidaskesqai kai; meta; thn iŧsin ta; qelonta menein aŧsketikou' axiouŧqai tagmato- (25.40) - Teodor jih je pošiljal k njej (tj. Elpidiji), da bi bile deležne oskrbe in da bi se naučile svojih dolžnosti, medtem ko bi živele z Elpidijo, tiste, ki pa so po ozdravljenju hotele ostati, pa bi naj stopile v red...
- apesteile pro;- to; peirasai kai; ajikh'sai auŧton, eij dunaton, mecrici qanatou (37.14) - Poslal je demone, da bi ga napadli in poškodovali, če le mogoče, do smrti...
- apesteilen de; ton sunagwnisthn auŧtou' Filoumenon pro;- ton episkopon th'- jAnastasioupolitwh polew- epi; to; poihsai auŧton presbuteron (41.5) - Poslal je svojega tovariša Filumena k škofu Anastasiopolisa, da bi ga posvetil v duhovnika...

- apesteilen ol ajwtato- Qeodwro- ton ajrcidiakonon ajtou' ej th' basileu-oush/ Kwnstantinoupolei epi; to; agorasai diskopothrion ajgurouh (42.3) - Sveti Teodor je poslal svojega glavnega slugo v prestolnico, Konstantinopol, da kupi srebrni kelih...
- parekalei ajton paragenesqai ej th' polei ajtou' epi; tw/ kai; eukasqai ej- ton par- ajtoi- sebasmion oikon th'- panagia- Qeotokou kai; tou' lutrwsasqai ton oikon ajtou' (44.4) - Prosil ga je Teodor Laceas, naj pride v njegovo mesto, da bi molil pri njih v blagoslovljeni hiši svete Matere Božje in da bi rešil tudi njegovo hišo nenehne stiske...
- staqentwn ej tini topw/ kata; prostaxin ajtou' epi; to; eukasqai (51.21) - Postavili so se na nek prostor v skladu z njegovim (tj. Teodorovim) ukazom, da bi molili...
- kai; zwsa- komhta Maurikion ton cartoularion apesteilen ajton ej th' ajnatolh' ej- ton twh Perswh polemon tou' ajtiparatakasqai (54.3) - Ko je še živel Tiberij, je poslal Mavricija, skrbnika arhiva kot vojskovodjo na vzhod v vojno proti Perzijcem, da bi se zoperstavil sovražniku...
- kai; eishl qen ej tw/ prolecqenti monasthriw/ epi; tw/ dianapausasqai ej th'- odoiporia- (64.4) - Vstopil je v omenjeni samostan Druinov v Galatiji, da bi se odpočil od potovanja...
- elabe ton makarion ej- to; monasthriion ajtou' ej- to; euiloghsai ajtou' (66.3) - Povedel je blaženega Teodora v svoj samostan, da bi jih blagoslovil...
- ajphgagen ej- thn ijlian polin pro;- to; euiloghsai ajthn (66.8) - Odvedel ga je v lastno mesto, da bi ga blagoslovil...
- kai; pante- oil akouonte- thn parousian ajtou' sunetrecon pro;- ajton pro;- to; ajiwqhhai th'- euilogia- ajtou' (66.16) - Vsi, ki so slišali za njegovo prisotnost v deželi, so prihтели k njemu, da bi si pridobili njegov blagoslov...
- apesteilen hl mhthr ajtou' ej jAnastasioupolei jwannahn ton presbuteron epi; tw/ mhhusai tw/ ajdri; ajth- (72.6) - Njegova mati je poslala duhovnika Janeza v Anastasiopolis, da javi njenemu soprogu...
- ešpeude tou' ejxelqeih ol tou' qeou' doulo- epi; to; ajuein thn prokeimenhn ajtw/ odoiporian (74.6) - Božji služabnik je hitel z odhodom, da bi opravil načrtovano potovanje...
- palin ej mia/ ajhl qen ej tw/ episkopeiw/ epi; tw/ oclhsai ajtw/ kai; ej- dikhn ejkalev sasqai ajton peri; toutou (76.45) - Spet je Teodozij nekega dne odšel v škofijo, da bi ga mučil in tožil za položaj, v katerem se je znašel...

- eijseiqonti de; tw/ oštariw/ eipi; to; katamhnusai aujton pro;- ton ošion (76.46) - Ko je z vratarjem vstopil, da ga najavi svetniku...
- kat' ekeihon de; ton kairon hlqon epistolai; protretikai; pro;- ton ošion doulon tou' Cristou.. eipi; to; eijseiqeih aujton ej th' basilidi polei Kwnstantinou kai; eujloghsai aujtuw- (82.1) - V tistem času sta k svetemu Kristusovemu služabniku prispeli pismi, v katerih sta cesar Mavricij in patriarh Kiriak milo prosila,... da naj pride v cesarsko Konstantinovo mesto in ju blagoslovi...
- kai; paregeneto pro;- aujton eipi; to; labei thn eujhn aujtu' (88.2) - Prišel je rokoborec k njemu, da bi prejel od njega molitev...
- ej tw' ajapeseih se eipi; th' klinh- ojia- tou' kageudhsai (88.6) - Ko se boš zvečer vlegel v posteljo spat...
- hlqe- eipi; to; qarrhsaiw moiv ti pragma krupton (89.7) - Prišel si (tj. Manas), da mi zaupaš neko prikrito zadevo...
- gunh ti~... paregeneto pro;- ton makarion Qeodwron eipi; to; eujloghqhai (92.33) - Neka ženska je prišla k blaženemu Teodoru, da bi jo blagoslovil...
- sunhlqen aujtw' kai; ol prolecqei- lwannh- tou' ijleih eij ejful axen ol pasciko- ton doqenta aujtw' orison (93.34) - Z njim je prišel tudi omenjeni Janez, da bi videl, ali je obsedeni mož ostal znotraj določenih meja...
- ajphqagon eij- thn ijlian polin aujtw pro- to; kai; aujtu- ebrtasai kai; dia; th' eujh- aujtu' thn ghh aujtw uβton oufranogēn dexasqai (101.9) - Odvedeli so ga v njihovo lastno mesto, da bi obhajali praznik in da bi njihova zemlja s pomočjo njegove molitve prejela dež z neba...
- ekelqwn kata; to; eijwqo- ek th' yalmwdia- peri; wfan trithn eipi; to; eujloghsai tou- oqlou- kai; apoulsai (110.13) - Šel je ven kot običajno po petju psalmov ob tretji uri, da bi blagoslovil množice in jih odslovil...
- ebale thn ceira aujtu' ej tw' qermw' tou' ijleih ejan katakaihtai h' ou (113.6) - Aniket je dal svojo roko v vročo vodo, da bi videl, ali mu jo bo požgala ali ne...
- apostalento- upo; tou' basilew- eipi; thn ajatolhn eipi; to; labei ton straton kai; ajntiparatakasqai tw' tw Perswh ejnei (120.4) - Domicijol je bil poslan od cesarja na vzhod, da si podredi vojsko in se zoperstavi perzijskemu ljudstvu...
- ajpesteilen efa tw ajqrwpwn aujtu' pro- aujton tou' ajpaggeilai aujtw' thn genomenhn eij- aujton eujrgesian th' orasew- (122.29) - Poslal je nekoga od svojih ljudi k Teodoru, da mu javi, da je spregledal...

- ej tw' eparai ton diskon aḥw kata; to; eijwqo; th' cwra- epi; to; uylwsai ton aḡion aḡton (126.3) - Ko je dvignil zlati krožnik kvišku po krajevni navadi, da bi povzdignil sveti kruh...
- ej de; th' wfa/ th' metalhyew- proselqwn epi; to; metalabeih (127.11) - Za časa božje službe je šel, da bi sodeloval pri obredu...
- ajercetai ajf' hmwh ej toi'- oujranoi'-... pro;- to; peiraqhhai thn politeian hmwh pollwn ql iyewn kai; kindunwn (127.16) - ...gre v nebesa,... da bi naše tostransko življenje izkusilo čim več trpljenja in nevarnosti...
- apngagen de; aytou kai; ej tw' oikw/ aytou' tw' oḡti ej tai'- Anw Pulai- pro;- to; eileuqerwsai aytou (131.4) - Odvedel ga je v svojo hišo, ki se je nahajala v Zgornjih Pilah, da bi jo osvobodil...
- ekeitqen te ekelqwn ehebh eij- ploibn tou' perasai epi; thn basilida pol in (132.1) - Ko je odšel od tam, se je vkrcal na ladjo, da bi se popeljal v kraljevsko mesto...
- proshnegken de; aytw/ kai; ton aytou' maqhthn jwannahn epi; to; genesqai aytou hḡoumenon (133.3) - S sabo je Teodor privedel tudi svojega učenca Janeza, da bi postal predstojnik samostana...
- elaben aytou eij- ton oikon aytou' ej jArkadianai'- epi; to; eulogh'sai aytou (140.3) - Povedel ga je Domnicijol v svojo hišo v Arkadijanah, da bi jo blagoslovil...
- proshgagen de; aytw/ kai; oḡou- tou;- ajqrwpou- aytou; paidav te kai; paidiska-, epi; to; eulogh'sai aytou (140.9) - Pripeljal mu je vse svoje ljudi, sinove in hčeri, da bi jih blagoslovil...
- proepemye pro;- aytou iketeuwn aytou skulmon upomeinanta katelqeih ej tw' plhsion th' ajlagh- eukthriw/ tou' aḡiou marturo- Gemellou pro;- to; ekei' proskunh'sai aytou kai; eujch- aytou' ajkiwqhhai (142.5) - Bonosus je poslal k njemu nekoga vnaprej, da bi prosil, ali je v znak dobre volje pripravljen priti v cerkev svetega mučenika Gemela blizu vojaške postojanke, da bi ga tam počastil in prejel molitev od njega...
- w- ajagkasqhhai aytou pemyai paraklhsei- tw' makariw/ epi; tw' parakalesai ton kouropalathn ejrcomenon eggou- aytou' pro;- to; feisasqai aytou' (148.32) - Zato je bil Megetij prisiljen poslati nekoga k blaženemu, da bi prosil dvornika Domniciola, ki je prišel v njegovo bližino, češ naj mu prizanese...
- meta; de; tauta paragenomeno- ol ajhr aytth- eij- to; monasthriou ajhrceto eij- to; ofo-, ofou hh ol aḡiwtrato- ajhr h'suczwn epi; to; apologian tina; prosenegkai eḡeken tou' eij- thn gunaika ptaismato- (149.35) - Po tem dogodku je prišel njen mož v samostan in

se povzpel na goro, kjer je sveti mož meditiral, da bi podal kak izgovor glede pregreška nad ženo...

- paregeneto pro; ton ošion Qeodwron epi; to; labeih thn eujchn aytou' (152.24) - Herodijan je prišel k svetemu Teodoru, da bi prejel molitev od njega ...
- ekapostellei soi bohqeian epi; to; diaskedasai pasan thn meletwmenhn turannida (152.47) - Poslal ti bo pomoč, da uničiš celotno tiranijo...
- hlqon de; aytw/ epistolai; ek tou' eujsebestatou basilew- Hrakleiou kai; tou' patriarcou Sergiou tou' eijseiqeih aytou' ejn th/ basileuoush/ polei pro; to; labeih aytou' ta; eu;car (154.1) - Prispeli sta pismi zanj od bogaboječega cesarja Herakleja in patriarha Sergeja, naj pride v cesarsko mesto, da prejmejo njegove molitve...
- hlqon de; aytw/ epistolai; ek tou' eujsebestatou basilew- Hrakleiou kai; tou' patriarcou Sergiou tou' eijseiqeih aytou' ejn th/ basileuoush/ polei pro; to; labeih aytou' ta; eu;car (154.2) - Prispeli sta pismi zanj od bogaboječega cesarja Herakleja in patriarha Sergeja, naj pride v cesarsko mesto, da prejmejo njegove molitve...
- ajpagete ayto; epi; to; eukasqai eij- ton efdoxon agion martura Gewrgion ejn th/ monh/ hmwh (156.15) - Pripeljita otroka k slavnemu svetemu mučeniku Georgiju v naš samostan, da bom molil zanj...
- paraklhqei; ek aytth- epi; to; apagagai aytou' pro; ton ošion epi; to; labeih eujchn par aytou' (156a.3) - Ker ga je neka Židinja prosila, je Žid Tsutsul odpeljal njenega otroka k svetniku, da bi prejel molitev od njega...
- paregenonto de; ajo; th- eujagou- monh- tou' agiou Aytonomou of te deuterario- kai; alloi monaco; twh ekeise meta; ajlogwn kai; pollh- ektoimasia- epi; to; labeih aytou' kai; apagageih ejn th/ monh/ aytwn (157.1) - Iz blaženega samostana svetega Avtonoma so prispeli devterarij in drugi tamkajšnji menihi z živino in drugo opremo, da bi ga vzeli in povedli v svoj samostan...
- edramon tou' ajnoiXai aytou; (157.39) - Stekla sem, da bi jih odprla (tj. oči)...
- oil men kata; thn odon hxioun aytou' ekneuein eij- proasteia ajforian econta kai; eij- oijewha- ton karpon ajfanizonta- epi; to; eujchn ejn aytou' carisasqai (158.16) - Po poti so upali, da bo zavil tudi na predmestna posestva, ki niso rodila, in vinograde, da bi jim podaril molitev...
- apelusen aytou; pro; to; upostrefein kai; mh; suntribesqai (158.29) - Odposlal jih je, naj se vrnejo domov in naj se ne zlomijo...

- polloi; de; apo; opisqen katetrecon aujt w/ epi; to; axiwqhhai th' eujh' aujtou' (159.3) - Mnogi so pritekli k njemu od zadaj, da bi si pridobili njegovo molitev...
- oil de; ej th' poliei kai; peri; to; teico- egkleistoi; epemyan aujt w/ dia; diptucwn dehsei- iha episkeyhtai aujtou;- pro;- to; axiwqhhai th' eujh' aujtou' (159.90) - Meščani in prebivalci okoli obzidja so poslali nekoga ponj z dvojnimi prošnjami, naj jih obiše, da bi prejeli od njega molitev...
- ej tw/ ouh exercesqai aujton th' ekklhsia- epi; to; obleusai (160.32) - Ko je zapustil cerkev, da bi odpotoval...
- katediwnken tou' katalabeih aujton (160.51) - Hodila je za njim, da bi ga dohitela...
- epemyen duo ajel fou;- epi; to; agageih aujthn (160.58) - Poslal je dva brata, da bi pripeljala žensko k njemu...
- ouj sunecwroun proelqeih pro;- to; mh; gnwsqhhai aujthn thn sumforan (161.13) - Niso mu dovolili iti naprej, da ne bi spoznal njihove nesreče...
- pollai' parakhsesin axiouhte- aujton paragenesqai pro;- aujtou;- w/ ej profasei protroph'-, tou' kai; aujton eukasqai eij- ton par' aujtoi'- ohta sebasmion naon tou' ajiou arcaggelou kai; aujtou;- th' eulogia- aujtou' axiwqhhai (161.22) - S številnimi prošnjami so ga prosili, naj pride k njim pod pretvezo, da bi jih poučeval božjo besedo, da bi molil v njihovi sveti cerkvi svetega Arhangela, ki se nahaja pri njih, in da bi dobili od njega njegov blagoslov...
- hh de; ol makario- oufo- taxameno- eujhn ekeise telesai, di' huper kai; hjesceto sunelqeih toi'- apostaleisin pro;- to; apodouhai kai; to; th' eujh' cred- (161.26) - Ta blaženi mož pa je ukazal, da se tam dokonča molitev, zaradi katere je dovolil poslancem se zbrati, da bi jim v zameno poplačal z molitvijo...
- ajlla; kel eush/ h/ sh; ajiwsunh mhde; kat' oikou- tina;- h/ xenewha- kataleifqhhai, ajlla; panta- ajqhhai ejqade pro;- to; axiwqhhai aujtou;- twh ijamatwn sou (161.174) - Zato naj ukaže tvoja svetost, naj jih ne zadržujejo po nekaterih domovih in ubožnicah, ampak vse privedejo semkaj, da bodo deležni tvojih zdravil...
- epuken ebuton tou' dianapausasqai, katalipwn ton Antiocon paideuomenon ajriw- (162.94) - Odpravil se je počivat in pustil Antioha, katerega je hudo trpinčil demon...
- ajhlqen eij- to; monasthrion epi; to; labeih thn eujhn aujtou' (166.4) - Heraklej je prišel gor v samostan, da bi prejel molitev od njega...

- fauskwn ej- upourgian aujtu' tou'ton ejhnocenai pro;- to; kaqesqenta ep- aujtw' akolouqhsai aujtw' (167.12) - Rekel je sveti mučenik Georgij Teodoru, da je privedel tega konja njemu, da bi mu sledil sede na njegovem hrbtu...
- oi; kai; dia; touto h'qon porqw' meta; ajogwn epi; to; upourghsai aujtw' ej- bastaghn kai; ej- pasan douleian ej th' toiauth' strata' (168.47) - Ti (tj. Germijci) so prišli na živalih zato, da bi mu pomagali pri tovoru in vsakem opraviu na taki poti...
- ejnou' de; upobal lonto- eparqhhai ta; ej toi'- posin aujtu' sindhra ej- to; epiteqhhai ajta; toi'- ajsqenousin kai; pasousi pro;- ugeian (169.5) - Predlagal sem, da bi odstranili železje na njegovih nogah, da bi jih položili potem na obolele in obsedene za zdravje...

d) Dopolnilo odvisnik s iħa ali opw-

- ejqe kai; suy iħa iħw sou to; gennaibn (11.20) - Daj, pridi dol še ti, da vidim, če imaš pogum...
- kai; paraginetai pro;- ajton qelwn eujoghqhhai up- aujtu', iħa ... kai; ajto;- ton ofoion tropon dia; th'- tou' Swthro- eujlogia- kreittonwn ajretwn kai; carismatwn ajxiwqh' (14.9) - V želji, da bi ga Glikerij blagoslovil, pride do njega, da bi tudi sam bil na enak način kot Elija vreden večje kreposti in božjih darov s pomočjo Odrešenikovega blagoslova...
- klinwmen ta; gonata ej- proseuchn, teknon, opw- filanqrwpeuqh' ol kurio- kai; brekh uēton epi; thn ghh (14.24) - Poklekniva na kolena v znak molitve, otrok, da se naju Gospod usmili in pošlje dež na zemljo...
- toi'- aujtu' posi; proskulindoumenoi, opw- paragenomeno- tai'- eujprosdektoi- eujcai'- aujtu' lutrwshtai aujtu;- th'- sunecoush- aujtu;- ajagkh- (36.7) - Prebivalci Mazamije so se vrgli pred njegove noge, češ da naj pride in jih z dopadljivimi molitvami reši stiske, ki se jih drži...
- kai; eħeroi de; pleistoi, ouē dia; to; plhō- siwph' paratreu, iħa mħ; th' aujtw'n istoria' ejdiatribwn thn polupoqhton tou' aujtw'n te kai; hmwn meqalou poimeno- ejkhghsin oklasa- ajtel eston katal eiyw (49.29) - Še kopica drugih Teodorovih učencev je, ki pa jih bom zaradi številčnosti obšel, da ne bi slučajno izgubil niti zelo pričakovane pripovedi o njihovem oziroma našem velikem pastirju ali pa jo skrajšal s tem, da bi se mudil pri zgodbi o njih...
- epemyen aujtw' epistol hn, opw- eukhtai uper aujtu' kai; th'- basileia- aujtu' (54.25) - Mavricij mu je poslal pismo Teodoru, češ da naj moli zanj in za njegovo cesarstvo...

- w/ panta- dokan ajapempein tw/ qew/ tw/ ouftw- oikonomhsanti ta; kat' aujton, ifa eij- tou;- ponou- tw/ efgwn aujtou' mhdei;- etero-, ajl' aujto;- ejntrufhsh (59.4) - ...tako da so se vsi zahvaljevali Bogu, ker si je tako uredil svoje zadeve, da ne bo nihče drug razkošno živel tam vsled naporov dela, ampak on sam...
- wste kai; epi; klinariwn kai; krabbatwn ferein tou;- ajsqenei- ifa aujtw/ alyhtai (59.12) - Tako so mu prinašali bolnike celo na nosilnicah in ležalnikih, da bi se jih dotaknil...
- ekelqe tacew-, ifa apelqwmn eij- thn patriida (63.13) - Hitro zapusti samostan, da pojdemo v domovino...
- oujto- paregeneto pro;- ton ošion gonupetwn aujton meta; dakruwn, opw- dia; th'- eujh'- aujtou' lutrwqh/ tw/ suncontwn aujton paqwh (87.4) - Ta je prišel (tj. mornar) k svetniku in padel v solzah na kolena pred njim, češ naj ga osvobodi s svojo molitvijo muk, ki nenehno nanj pritiskajo...
- hl de; meta; pollwn dakruwn kaq' ekasthn prosepipten aujtw/ ifa parakalesh/ ton qeon epi; tw/ aujthn tacew- metasthhai tou' paronto- biou (90.7) - Ta je naslednjega dne v solzah padla na kolena pred njim, da naj prosi Boga, naj jo hitro reši tega življenja...
- apagev me pro;- ton doulon tou' qeou', ifa axiwqw' kajw; th'- abia- eujh'- aujtou' (156.30) - Odvedi me k božjemu služabniku, da si zaslužim tudi jaz njegovo sveto molitev...
- touto ol qeo;- hgagen dia; th'- toiauth- profasew- ifa thn aujtou' labh/ sfragida (156a.16) - Njega, otroka, je pripeljal Bog s takšnim izgovorom, da bi ga mazilil...
- oil de; ej th/ poliei kai; peri; to; teico- egkleistoi; epemyan aujtw/ dia; diptucwn dehsei- ifa episkeyhtai aujtou;- pro;- to; axiwqhhai th'- eujh'- aujtou' (159.89) - Meščani in prebivalci okoli obzidja so poslali nekoga ponj z dvojnimi prošnjami, naj jih obišče, da bi prejeli od njega molitev...
- parakalw' uma'- upostrefein eij- ton naon tou' jArcaggelou, epeidh; oçloi polloi; pareisin ejtauqa ouj monon pistwh, ajlla; kai; joudaiwn kai; airetikwh, kai; ifa mh; eueqwmen hl katagelwmenoi up' aujtw/ hl dia; kenodoxian touto nuh ejtauqa epideiknumenoi (161.120) - Prosim vas, da se vrnete v cerkev Arhangela, ker je tukaj veliko ljudi, pa ne samo vernih, ampak tudi Židov in krivovercev, da se mi ne bodo posmehovali ali mislili, da jim to tukaj kažem iz slavohlepja...
- dia; thn aijw' ouj sugcwrousin aujtou;- proelqeih, ifa mh; sthliteuqwsin epi; toiauth/ sumfora' (161.171) - Iz sramu jim ne dovolijo priti naprej, da ne bi bili zasramovani zaradi take nesreče...

- mecri- ah eij ebuton elqh/ iha mh; dia; thn agrupnian hl oijgws- aujtw/ egcronish/ (164.11) - Dokler ne pride k sebi, da se ne bi shiranost ukoreninila zaradi nespečnosti...
- shmeiou carin fere moiv ti tw crwtwn aujtw' iha plhroforhqw' (162.101) - Kot zagotovilo mi prinesi nekaj z njegove kože, da se prepričam...
- proskalesameno- odeuein sun aujtw/ iha eujerw- ajdistaktw- thn odoiporian poihsmai (167.8) - Poklical me je, naj odpotujem z njim, da mirno in odločno opravi popotovanje...

E. Posebnosti

V tem poglavju so izpisani vsi primeri iz dela *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna*, kjer je particip uporabljen v 'nepravilni' oz. nenavadni konstrukciji, ki ni izpričana v klasični atiščini ali Novi zavezi, ali pa je raba participa navidezno nepravilna, čeprav ni.

- ajastanti gouh aujtw/ ek tou' eplafou-, kai; th/ eikoni tou' Swthro- prosecont kai; deomenw/ hšqeto glukutha hduteron melito- egcuqeisan ej tw/ stomati aujtw' (13.10) - Ko je vstal s tal, opazoval Odrešenikovo podobo in molil, je začutil, kako se mu po ustih razliva sladkoba, prijetnejša od medu...
- luko- ... ekeise aujtw/ ohti egkekleismenw/ ištato perimenwn (30.22) - Volk ... je tam čakaje vztrajal, ko je bil Teodor zaprt v kletko...
- ej de; tw/ klwbw/ ohti aujtw/ pal in egkekleismenw/ paregenetov ti- ahqrwpo- lepran ejwn (31.1) - Ko je bil spet zaklenjen v kletko, je prišel k njemu nek gobavec...
- paregeneto de; ej mia/ ol oikonomo- th- Hlioupolitwh polew- ajiwatath- ekklhsia-,... ej tw/ sphlaiw/ aujtw' ohti egkekleismenw/ kai; hsuczanti (34.3) - Nekega dne je prišel blagajnik svete Cerkve iz mesta Heliopolis ... v njegovo votlino, ko je bil zaprt v kletko in tam meditiral...
- eiselqonti de; tw/ oštariw/ epi; to; katamhnsai aujton pro- ton ošion, alfnw epesesen aujtw/ fobo- mega- estwti (76.46) - Ko je z vratarjem vstopil, da ga najavi svetniku, ga je (tj. Teodozija) popadel velik strah, ko je stal pred vrati...
- deon kai; peri; toutou dhlā poihsai ta; pro- hmeteran wjfeleian (105.2) - Zato je treba obelodaniti o njem to, kar bi lahko bilo nam v korist...
- qemav ti foberon kai; ej eeinon epideiknumena (127.24) - ...kako strašljiv in usmiljenja vreden prizor...
- aper, fhsin, ouk ekon ahqrwpon lalhsai (162.68) - ...česar, je rekel, ne sme človek povedati naglas...

5. MORFOLOŠKO-SINTAKTIČNA OBRAVNAVA IZBRANIH ODLOMKOV V ŠTEVILKAH

Ker prejšnje poglavje osvetljuje predvsem problematiko in nedoslednosti pri rabi predikativnega participa oz. izpisu vseh perifraz s participom, bi se lahko kaj hitro primerilo, da bi spregledali tudi druge vidike obravnavane tematike, ki lahko koristijo pri interpretaciji nekaterih problemov, obravnavanih v naslednjem poglavju. Na osnovi tega sem se odločil statistično obdelati tri skupine po deset naključno izbranih poglavij iz dela, pri čemer sem posvetil največ pozornosti participu in za primerjavo še vključil v statistiko število infinitivov. Iz spodnjih tabel so torej razvidni podatki o številu participov in infinitivov, pri participu pa sem beležil še, kakšne vrste je in v katerem sklonu je uporabljen. V stolpcu z adverbialnimi participi je v oklepaju dodano število absolutnih genitivov, ki so sicer že prišteti k številu vseh adverbialnih participov.

V statistiko sem vključil vse participe, ki sem jih našel v teh odlomkih. Pri tem je treba povedati, da so posamostaljeni participi v statistiki vključeni med atributivne participe, participi, ki pa nastopajo v vlogi predikativnega akuzativa ob glagolih, ki se lahko dopolnjujejo z dvema akuzativoma (zlasti *εϕω*), pa so vključeni med predikativne participe. Pleonazmi, značilni za Sveto pismo in hagiografske tekste, so vsi med adverbialne participe. Rezultati o tem, za kakšne vrste particip gre, bi se lahko ob ponovni obravnavi nekoga drugega razlikovali od spodaj dobljenih, saj je veliko mest v tekstu, kjer ni povsem jasno, ali gre za atributivni ali za adverbialni particip. Vzroka sta predvsem dva: apozicijsko rabljen particip (prim. *επιλεγόμενο*-) in asindetično nizanje participov. V statistiki nisem upošteval delitve predikativnih participov kakor v prejšnjem poglavju, ampak sem participe v vlogi povedkovega določila in povedkovega prilastka zaradi majhnega števila združil v enotno skupino predikativnih participov.

Na koncu sledijo še izračuni za vsa analizirana poglavja skupaj.

5.1. OBRAVNAVA POGLAVIJ 1. - 10.

<i>poglavje</i>	<i>število participov</i>	<i>število infinitivov</i>	<i>število vrstic</i>
1.	17	2	38
2.	17	3	27
3.	23	1	25
4.	12	3	15
5.	18	6	27
6.	25	11	40
7.	19	9	23
8.	19	5	27
9.	31	10	34
10.	15	2	16
Σ	196	52	272

<i>poglavje</i>	<i>atributivni</i>	<i>predikativni</i>	<i>adverbialni</i>
1.	10	1	6
2.	15	0	2
3.	11	1	11 (2)
4.	9	0	3
5.	3	1	14 (3)
6.	8	1	16
7.	4	0	15 (4)
8.	5	0	14 (5)
9.	3	0	28 (4)
10.	3	2	10 (3)
Σ	71 = 37%	6 = 3%	119 (21) = 60%

<i>poglavje</i>	<i>nominativ</i>	<i>genetiv</i>	<i>dativ</i>	<i>akuzativ</i>
1.	7	0	1	9
2.	4	5	0	8
3.	16	3	1	3
4.	8	1	1	2
5.	11	3	1	3
6.	17	2	2	4
7.	12	4	0	3
8.	10	7	1	1
9.	23	4	0	4
10.	7	5	1	2
Σ	115 = 58%	34 = 18%	8 = 4%	39 = 39%

5.2. OBRAVNAVA POGLAVIJ 70. - 79.

<i>poglavje</i>	<i>število participov</i>	<i>število infinitivov</i>	<i>število vrstic</i>
70.	13	1	14
71.	39	5	47
72.	38	20	55
73.	15	2	28
74.	17	16	29
75.	11	4	20
76.	55	21	59
77.	7	4	15
78.	31	16	40
79.	14	12	27
Σ	240	101	362

<i>poglavje</i>	<i>atributivni</i>	<i>predikativni</i>	<i>adverbialni</i>
70.	5	1	7 (2)
71.	5	2	32 (9)
72.	10	3	25 (4)
73.	10	1	4
74.	5	0	12 (2)
75.	7	0	4
76.	11	6	38 (4)
77.	3	0	4
78.	7	4	20
79.	4	0	10 (2)
Σ	67 = 28%	17 = 7%	156 (23) = 65%

<i>poglavje</i>	<i>nominativ</i>	<i>genetiv</i>	<i>dativ</i>	<i>akuzativ</i>
70.	6	3	2	2
71.	26	10	1	2
72.	23	8	1	6
73.	7	2	4	2
74.	10	3	0	4
75.	4	4	2	1
76.	39	6	5	5
77.	6	0	0	1
78.	20	2	4	5
79.	8	3	2	1
Σ	149 = 62%	41 = 17%	21 = 9%	29 = 12%

5.3. OBRAVNAVA POGLAVIJ 124. - 133.

<i>poglavje</i>	<i>število participov</i>	<i>število infinitivov</i>	<i>število vrstic</i>
124.	20	6	27
125.	31	17	46
126.	17	7	15
127.	15	9	26
128.	15	5	22
129.	7	1	8
130.	19	6	20
131.	14	3	16
132.	17	6	16
133.	19	9	20
Σ	174	69	216

<i>poglavje</i>	<i>atributivni</i>	<i>predikativni</i>	<i>adverbialni</i>
124.	7	1	12 (5)
125.	11	0	20 (5)
126.	5	0	12 (5)
127.	4	0	11 (4)
128.	8	1	6 (2)
129.	2	1	4 (1)
130.	4	0	15 (3)
131.	6	0	8
132.	3	2	12 (2)
133.	5	1	13 (7)
Σ	55 = 32%	6 = 3%	113 (34) = 65%

<i>poglavje</i>	<i>nominativ</i>	<i>genetiv</i>	<i>dativ</i>	<i>akuzativ</i>
124.	8	6	2	4
125.	17	7	2	5
126.	6	5	2	4
127.	8	4	0	3
128.	6	4	2	3
129.	5	1	1	0
130.	10	6	0	3
131.	10	1	2	1
132.	12	2	2	1
133.	7	7	2	3
Σ	89 = 51%	43 = 25%	15 = 9%	27 = 15%

5.4. SKUPNA STATISTIKA

<i>poglavja</i>	<i>število participov</i>	<i>število infinitivov</i>	<i>število vrstic</i>
<i>1. - 10.</i>	196	52	272
<i>70. - 79.</i>	240	101	362
<i>124. - 133.</i>	174	69	216
Σ	610	222	850

<i>poglavja</i>	<i>atributivni</i>	<i>predikativni</i>	<i>adverbialni</i>
<i>1. - 10.</i>	71	6	119 (21)
<i>70. - 79.</i>	67	16	157 (23)
<i>124. - 133.</i>	55	6	113 (34)
Σ	193 = 31,6%	28 = 4,6%	389 (78) = 63,8%

<i>poglavja</i>	<i>nominativ</i>	<i>genetiv</i>	<i>dativ</i>	<i>akuzativ</i>
<i>1. - 10.</i>	115	34	8	39
<i>70. - 79.</i>	149	41	21	29
<i>124. - 133.</i>	89	43	15	27
Σ	353 = 57,9%	118 = 19,3%	44 = 7,2%	95 = 15,6%

6. INTERPRETACIJA

6.1. JEZIKOVNA REALNOST BESEDILA

6.1.1. Kriteriji obravnave besedila

Na začetku je pomembno izpostaviti nekatere dejavnike, ki se mi zdijo ključni za pravilno interpretacijo snovi, ki sem jo zbral med proučevanjem besedila.

1. Obravnavano delo *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* je **pisani tekst**. Še posebej je treba upoštevati ta dejavnik pri slovnični obravnavi pisanega besedila. Pisec ne le, da jezik lažje in bolj zavestno nadzira, ampak ima tudi možnost, da ga naknadno še pregleduje. Jezik nekega besedila potemtakem ni nujno odraz slovnične realnosti govorjenega jezika, kar je predvsem stalna problematika jezikov z dolgo pisano tradicijo¹⁹. Da je bilo tudi to delo načrtovano, nam pove avtor sam (prim. 165.21-24). Različni avtorji, ki so se ukvarjali z delom *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* in drugimi sorodnimi deli, priznavajo, da je piščev jezik zelo arhaičen²⁰.

2. **Nastanek** dela lahko **datiramo v začetek 7.st. po Kr.** Avtor dela, menih Georgij oz. Elevation, je izčrpno popisal življenje, dela in čudeže svetnika Teodora, ki se je rodil v času vladavine cesarja Justinijana (527-565 po Kr.) in umrl v tretjem letu vladanja cesarja Heraklija (610-641 po Kr.). Delo brez težav z ozirom na zgradbo in snov uvrstimo med tipična hagiografska besedila zgodnjega bizantinskega cesarstva. Pomen točne datacije nekega dela je seveda v tem, da omogoča tudi natančnejšo datacijo nekega jezikovnega pojava. Ta postopek pa je možno uporabiti tudi v obratni smeri, omogoča nam namreč potrditev že obstoječih znanj in dognanj o jeziku na podlagi proučevanja drugih sočasnih del.

3. Georgij, avtor dela, je bil **izobražen človek**, deležen slovnične in literarne vzgoje. Tudi za to najdemo dokaze v delu samem. V 26. poglavju (26.20-27) omenja svojega učitelja Filuména, za katerega pravi, da je bil **paidodidaskalos**, preden je stopil med menihe. O svoji izobrazbi ponovno govori v 165. poglavju (165.19-21). Tu omenja **paideusi-** - vzgoja. Ne pove nam nič o tem, kako je potekala, niti kaj je obsegala.

4. Georgij je kot menih v prvi vrsti prebiral in bral **Sveto pismo**. Svoje poznavanje nam dokazuje s številnimi citati iz Nove in Stare zaveze. Lahko domnevamo, da je med omenjeno vzgojo v samostanu prebiral tudi **klasične avtorje**, kar bi seveda pojasnilo arhaični jezik

¹⁹ Grški jezik in njegova pisana tradicija sta zgleden primer. To lahko ugotovimo že, če pomislimo na situacijo, ki je vladala v grški literaturi in jeziku javnih občil od osamosvojitve 1821 do jezikovne reforme 1976, ko se dokončno kot jezikovna norma uveljavi δημοτική.

²⁰ J.Kavčič, str.21.

njegovega dela, vendar o tem molči. Z ozirom na zgradbo dela, zlasti na mesta, ki so skupna vsem hagiografom (*uvod* - 1. in 2. poglavje, *zaključek* - 170a. poglavje in *predstavitev samega sebe* kot pisca - 22. in 165. poglavje), upravičeno domnevamo, da je Georgij moral poznati tudi istorodna *hagiografska dela*, ki so mu služila kot zgled pri nastajanju pričujočega dela.

6.1.2. Avtorjev jezik

Besedišče je razgibano in odraža glede na izbor besed v marsičem tedanjo družbeno in jezikovno realnost. Največ je *latinizmov*, vezanih na cerkveno opremo in na poklice oz. družbeni status: *oſtiariw* (←ostiarus), *ijlouſtrio*- (←illustris), *domestikoi* (←domesticus), *stratwr* (←strator), *komhto*- (←comes), *cartoulario*- (←chartularius), *agkil la* (←ancilla), *kisternan* (←cisterna), *kagkel lwn* (←cancelli), *khra* (←cera), *kandhl a*- (←candela). Svojo učenost nam Georgij dokazuje tudi z rabo *hebraizmov*, katere je najverjetneje vzel iz Svetega pisma. Temu v prid pričajo trije primeri:

- *ouj gar dunatai ti- qewl douleuein kai; mamwna'* (12.8) - *Ne morete služiti Bogu in mamonu* (tj. bogastvu)... (Lk 16,16);
- *jezekihl ton twh ceroubim ejkhgħtora* (1.13) - *Ezekiela, razlagalca kerubimov...*;
- *eij- thn agħian pol in jerousalhm* (50.1) - *v sveto mesto Jeruzalem* in *ejh toi'- Jerousalmoi-* (50.3) - *v Jeruzalemu*.

Prvi primer je citat iz Svetega pisma. Drugi primer se nahaja v uvodu dela, ki je skupen vsem hagiografom, zaradi česar lahko sklepamo, da ga je vzel ali prepisal iz katerega svojih zgledov. Da pa je oblika *hl pol i- jerousalhm* učena, je to najlepše razvidno iz zadnjega primera, saj sklanjana oblika kaže na to, da je bil izraz udomačen že do te mere, da se je začel prilagajati jeziku.

6.1.3. Oblikoslovje

Opomba. Ugotovitve in primeri, ki so navedeni v tem poglavju, so rezultat opazk in izpisov, ki sem jih naredil med obravnavo participa, zaradi česar niso, niti izčrpn niti celoviti, ampak služijo le osvetlitvi zgoraj izpostavljenega problema o jezikovni realnosti.

Jezik, kakršnega nam posreduje delo, je s stališča oblikoslovja glede na dolžino besedila skorajda brezhiben. Napak je malo, pa še te se so večkrat izpričane le enkrat ali pa je napaka narejena le enkrat, drugače pa imamo v ostalih primerih »pravilne« atiške oblike.

Pri samostalniku in pridevniku večjih nepravilnosti ni. Pri pridevniku *uġihw* »zdrav« po pravilu naletimo na obliko *uġia'* za akuz.sg.m.sp., čeprav imamo tudi primer *uġih'* (140.26).

Nekajkrat najdemo poleg pridevniško rabljenega participa **basileuwn**, **-ousa**, **-on** pridevnik **basilidi-**, **i**, v stalni zvezi s samostalnikom **h|poli-** (tj. Konstantinopel). Srečamo še nekaj osamljenih, vendar pričakovanih posebnosti pri pridevniku in samostalniku:

- **meizoterwn** (49.5) - nepravilno stopnjevanje pridevnika **mega-** »velik«,
- **Nikhita** (166.24) - genitiv singulara na **-a** namesto na **-ou**,
- **gunh**(160.62) - vokativ ednine bi moral biti **gunai**, ki ga tudi najdemo v besedilu (96.7).

Nekateri samostalniki kolebajo med dvema spoloma:

- **ol logo-** in **to; logion**,
- **ol bouno-** in **to; bunion** (tudi **to; ofo-**),
- **h| gunh** in **to; gunaion**.

O kolebanju rabe dativa nam priča nepravilna oz. pravilna raba predlogov **ej** in **eij**, ki se medsebojno izmenjujeta, čeprav imata oba predloga dosledno ob sebi pravičen sklon. Tako stoji predlog **ej** tam, kjer bi moral **eij**, in predlog **eij** tam, kjer bi pričakovali **ej**. Pri tem se ne da izluščiti nobenega pravila, ki bi pojasnilo te nedoslednosti.

- **ajercetai ej toi-** **oujranoi-** - gre v nebesa
- **eikosi kai; o|ktw; e|th e|w ej- to; plasma tou**to - 28 let sem že v tej osebi...

Nekaj več nepravilnosti najdemo pri glagolu. Pri glagolu **eijivnaletimo** le na dve nepravilni obliki, sicer značilni za bizantinsko grščino:

- **e|so** (17.11) - imperativ prezenta 2.os.ed., toda **i|sqi** (107.39)
- **h|mh**n (168.52) - imperfekt 1.os.ed.

Glavna končnica za 2.os.ed.medio-pasiva se glasi **-sai**: **kataxiou'sai**, **fagesai**, **ginesai**, **o|cleisai**, **epideiknusiai**.

Glagoli **tiqhmi**, **i|hmi** in **di|wmi** po pravilu tvorijo indikativ aorista v množini po analogiji z edninskimi oblikami: **e|twkan**, **e|qhkan**, **sunhkamen**, **proeqhkamen**.

Občutek za silabični avgment je izginil. O tem nam priča hiperkoretizem: **ej th/ pro-rrhqeish/ pol ei** (161.5) namesto **prorhqeish/**

Največ nepravilnosti in nedoslednosti je mogoče opaziti pri tvorbah iz perfektive osnove.

- Obliki **gegrafhka** (22.8) in **gegrafhken** (26.23) namesto **gegrafa** in **gegrafen** sta tvorjeni po analogiji z glagoli, ki tvorijo perfekt s pomočjo infiksa **-k-**.
- Infinitiv perfekta glagola **apognhskw** je tvorjen kot korenski perfekt **teqnanai** (84.38), medtem ko je particip perfekta aktiva tvorjen po šibki perfektivi spregatvi **teqnhkov** (159.35 in 37).

- Poleg pravilno tvorjenega korenkega participa ženskega spola **estwša** (71.9) in **estwsh-** (118.2) se najde tudi particip **parestekuia-** (10.6), tvorjen kot šibki perfekt.
- Največ primerov nepravilne tvorbe perfekta nam daje glagol **oida**. Zanj imamo izpričane množinske oblike **oidamen** (43.27 in 50.15), **oidasin** (151.50) in perifrazo 2.os.mn.futura **ešesqe eijote-** (78.31). Za 2.os.mn. sedanjika imamo sicer izpričan primer **ište** (75.11), vendar je osamljen.
- Nepravilno tvorjena oblika pluskvamperfekta **ekecrhto** (15.10) nam daje vedeti dve stvari. Aspiran glas **c** se ni več izgovarjal aspirirano, ampak kot [h] ter da je pisec tvoril reduplicirano perfektovo osnovo po analogiji, zaradi česar lahko predpostavljamo, da mu je bila perfektova reduplikacija tuja.

V celotnem delu se nahajata le dva primera za 3.os.mn. indikativa perfekta aktiva. Poleg omenjenega **oidasin** je izpričana še oblika **pepoihtasin** (82.13). Zanimiv je tudi podatek, da sem v besedilu našel le 4 primere participa perfekta ženskega spola na **-uia**, in sicer: **parestekuia-** (10.6), **kekl ikuia-** (109.9), **eijwquia-** (162.11) in **sumbebhkuian** (162.33). Prav tako ni izpričan niti en primer katere koli množinske oblike medio-pasivnega perfekta.

Čeprav je iz navedenih primerov razvidno, da so bila pravila tvorbe perfekta, kakršna poznamo iz klasične atiščine, piscu tuja, če ne celo neznana, je presenetljivo, da se v delu najde kar 11 primerov pluskvamperfekta, čeprav je bil pluskvamperfekt tisti čas, ki je prvi izginil iz glagolske ureditve v grščini. Navzlic temu imamo šestkrat **eijwqei** (4.11, 30.31, 91.5, 104.9, 141.18, 167.40), trikrat **ekecrhto** (15.10, 147.61, 162.76), po enkrat **hpei** (18.6) in **ekbebhkei** (62.4).

6.2. PARTICIP KOT POVEDKOVO DOLOČILO

6.2.1. Particip s kopulativnimi glagoli oz. PERIFRAZA

Temeljno delo, na katero se večkrat sklicujem, črпам primere in se skušam kritično odzivati, je *Periphrastica*, W.J.Aerts (glej seznam uporabljene literature).

Aerts v uvodu poda temeljno definicijo perifraze: »*the terms periphrasis or periphrastic are only used when ειηαι or εφειν together with a participle express an elementary verbal conception...*« To ponazori s primeri iz različnih obdobij grščine, npr.: at.gr. **gegrammenon eϷtiv= gegraptai**²¹.

Particip je bil že v klasični atiščini prožna glagolska kategorija, ki je nastopala v atributivnem in predikativnem položaju, razen tega pa se jo je dalo substantivirati, kot navajam v uvodu. V atributivnem položaju se je particip vedel kot navaden pridevnik, zaradi česar lahko govorimo o tako imenovani »adjektivirani« rabi participa. Te sintaktične lastnosti se odražajo tudi v delitvi perifraz glede na »*pomenski del perifraze*«, ki jo nazorno poda Aerts²²:

- adjektivna oz. pridevniška perifraza, npr.: **prepon eϷtiv**
- substantivna oz. perifraza s posamostaljenim participom: **tiv eϷtin ol ktanwn**.

Zaradi lažje obravnave najdenih perifraz v delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeona* bom uporabil isto metodo, kot jo ima Aerts v svojem delu:

- perifraze z **ειηαι** + particip prezenta,
- perifraze z **ειηαι** + particip aorista,
- perifraze z **ειηαι** + particip perfekta,
- perifraze z **εφειν** + particip.

6.2.1.1. PERIFRAZE Z ειηαι + PARTICIP PREZENTA

V delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* sem naštel in izpisal 53 primerov rabe participa prezenta ob glagolu **ειηαι**. Koliko od njih je res perifrastičnih in za kakšne vrste perifraz gre, si bomo ogledali ob sprotni predstavitvi snovi.

Aerts ugotavlja, da je perifraza glagola **ειηαι** s participom prezenta v atiški grščini tvorjena pretežno z intransitivno oz. pasivno rabljenimi participi. Večina teh participov, nastalih iz brezosebni glagolov²³, nastopa kot navaden pridevnik.

²¹ W.J.Aerts, *Periphrastica*, stran 2.

²² W.J.Aerts, *Periphrastica*, stran 3.

²³ Obširen seznam je podan v *Periphrastica*, str. 14 in 15.

Tovrstna raba participa, ki je izpričana tudi v delu *VThS*, se je ohranila v koine in bizantinski grščini. V obravnavanem delu so to sledeči primeri:

- **sumferousan eihai**: 46.4,
- **hh keimeno-**: 81.7, 149.39,
- **išqi ugiainwn**: 107.39,
- **hh parakeimenon**: 114.4,
- **hh kaqhmeno-**: 132.2,
- **hh katakeimeno-**: 133.9, 154.29, 154.32, 156a.32,
- **hh stoiceiazomenon**: 158.35,
- **hh eponomazomenon**: 166.77.

V to skupino spadata tudi primera, ki ju navajam v 4. poglavju med *Posebnostmi*. Čeprav obliki **deon** (105.2) in **ekon** (162.68) na prvi pogled spominjata na absolutni akuzativ, ob temeljitejšem pregledu ugotovimo, da gre za adjektivni perifrazi **deon eštivin ekon ešti**, ki sta podobni primeru **sumferousan eihai**, kjer je oblika **eštiv** glagola **eihai** izpuščena.

Težko je povedati, kdaj particip doseže stadij adjektivne rabe. Najbolj zanesljiv pokazatelj te faze, je sposobnost tvorbe prislova iz participa, kar najdemo tudi v *VThS* (**prepontw-**).

Za *koine* je značilen pojav t.i. »*progresivne perifraze*«²⁴. Progresivna perifraza se uporablja kot nadomestilo za imperfekt oz. prezent, kakor pravi Jannaris²⁵. Primeri, ki jih navaja, so iz klasične atiščine, *koine* in bizantinske grščine, a so na žalost navedeni brez kakršnih koli utemeljenih pojasnil o rabi in pomenu.

Aerts je v tem primeru natančnejši in doslednejši. Razliko med »*progresivno perifrazo*« in perifrazo, ki jo poznamo iz klasičnih avtorjev, oriše s konkretnima primeroma iz Nove zaveze in iz Herodota:

- **kai; egeneto ej tw/ ej qeih aujton eij- oikon tino- twh ajcontwn twh Farisaiwn... kai; aujtoi; hsan parathroumenoi aujton.** [Lk 14,1]
- Her.VIII,136,1: **epilexameno- o[ti dh; legonta hh ta; crhsthria.**

Temeljna razlika v teh dveh primerih naj bi bila, da primer iz Lukovega evangelija izraža dejanje, ki se je v nekem določenem trenutku dovršilo, medtem ko perifraza iz Herodota opisuje situacijo v nekem danem trenutku (fiksirajoča raba)²⁶.

²⁴ Termin je uvedel G.Björck, priznani švedski filolog.

²⁵ A.N.Jannaris, *An Historical Greek Grammar*, § 1848b.

²⁶ W.J.Aerts, *Periphrastica*, stran 52.

Nadalje ugotavlja, da omenjena perifraza izvira iz tako imenovane »krščanske vulgarne govorice« (*Christian vulgar speech*). Razen v Lukovem evangeliju, se progresivna perifraza pojavlja le pri piscih s krščansko tematiko, ki so posnemali svetopisemski jezik, medtem ko v drugih virih iz obdobja grške *koine* ne najdemo niti enega primera progresivne perifraze. Bistvena razlika v rabi progresivne perifraze v Novi zavezi in pri poznejših posnemovalcih je, da se v Novi zavezi progresivna perifraza pojavlja izključno v glavnih stavkih, medtem ko se pozneje pojavlja tudi v odvisnih stavkih. Sklepa, da gre za helenizacijo perifraze v sintaksi²⁷. Tak primer nam ponuja tudi naš tekst:

- **επειδη; ηη τι- φημη παρα τινων διαδραμουσα ωλ μελλειν τηη πολιν...** (135.3)

Aerts, ki se v tem oziru ne strinja z Björckovo trditvijo, da je progresivna perifraza v *koine* rezultat kontinuiranega procesa iz stare grščine²⁸, od tukaj nadaljuje svojo razpravo, izhajajoč iz trditve, da je na pojav in širitev progresivne perifraze, značilne za Novo Zavezo in pozneje za bizantinske hagiografe, vplival »semitski substrat«.

V Novi zavezi se največ primerov progresivne perifraze pojavlja pri Luki, čeprav se vsi raziskovalci in interpreti Nove zaveze strinjajo, da je njegova grščina najbolj arhaična in razgibana. Iz literarne in cerkvene tradicije vemo, da Luka ni bil Žid, ampak baje zdravnik iz Sirije. Potemtakem lahko sklepamo, da ni vedel niti aramejščine²⁹, ki je bila takrat v Palestini glavni sporazumevalni jezik in katero je uporabljal tudi Jezus. Teorija, ki pravi, da bi naj Nova zaveza nastala po aramejski predlogi, ima med preučevalci privrženca in goreče nasprotnike, so si pa oboji enotni o »aramejskem vplivu«, ki je neizpodbiten.

Analitiki ugotavljajo, da so primeri rabe progresivne perifraze v tistih delih Nove zaveze, ki naj bi jih rekel oz. govoril Jezus, redki. Na teh mestih je pogostejša perifraza **εἶςσαι** + particip, npr.:

- **απο; του' νου αηρωπου- εἶσ/ ζωγων - ...odslej boš lovil ljudi...** [Lk 5,10]

Aerts tovrstne primere pripiše delovanju aramejskega substrata.

V tekstu *VThS* ima samo en primer perifraze **εἶςσαι** + particip (26.2). Ironija je, da gre za citat zgoraj navedenega primera. K temu primeru se bomo vrnil.

Aerts svojim predhodnikom pri njihovem delu očita naslednje:

1. ne upoštevajo razlike med intransitivno-fiksirajočo rabo participa v perifrazah, ki smo jo omenili na začetku, in progresivno perifrazo,
2. pripisujejo prevelik pomen kontinuiranemu razvoju perifraze iz stare grščine v *koine*,

²⁷ W.J.Aerts, *Periphrastica*, stran 56.

²⁸ W.J.Aerts ovrže skoraj vse primere progresivne perifraze iz klasičnih avtorjev, ki jih navaja Björck.

3. ne upoštevajo v dovoljšnji meri vpliva progresivne perifraze, ki se pojavlja v Septuaginti³⁰.

Na tej točki sklepa, da je na Luko, za katerega smo rekli, da najpogosteje uporablja progresivno perifrazo in da je bil izobražen človek z odličnim znanjem grščine, pri snovanju njegovega evangelija vplival jezik Septuaginte, katero je gotovo poznal³¹.

Oglejmo si torej primere progresivne perifraze iz Septuaginte, ki jih navaja Aerts kot nesporne.

- *Jona 1,10:*

grški prevod (LXX): **διότι εἰδόντες οὐκ ἠδρεῖσθε τὸν κύριον ἕνεκεν τῆς ἀποφθέγγει ἐν αὐτοῖς** - *For the men knew that he was fleeing from the presence of the Lord, because he had told them.*

hebrejski izvornik: **כִּי־יִדְעוּ, כִּי מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בָרַח־כִּי הִגִּיד לָהֶם.** - *For the men knew, that he fled from the presence of the Lord, because he had told them.*

Izvornik v hebrejščini tukaj izpričuje particip imperfekta.

Svetopisemska hebrejščina Stare zaveze je poznala le en particip, ki se je tvoril iz imperfektive osnove. Ta particip pa je obenem lahko funkcioniral kot običajen samostalnik, zaradi česar je veliko samostalnikov v hebrejščini pravzaprav po obliki in tvorbi participov moškega oz. ženskega spola³². Ker glagol v biblijski hebrejščini ni razlikoval časovnih stopenj, ampak samo vid, je particip izražal samo dejanje kot tako brez ozira na čas. Lahko bi rekli, da je pravzaprav funkcioniral kot "nomen agentis":

- **יָשַׁב** [yasháv] - 'je sedel, je bival' ⇒ **יֹשֵׁב** [yoshév] - *sedoč, bivajoč* ali kar *prebivalec*.

Pričujoči primer bi se potemtakem moral v prevodu glasiti nekako takole: 'kajti možje so (tj. na ladji) vedeli, da je ubežnik izpred obličja Gospodovega, saj jim je bil sam povedal...' Grški prevod ima za omenjeni particip v prevodu ustrezen grški particip **φευγών**, namesto katerega bi lahko prevajalec uporabil tudi samostalnik **οὐ φεγαῖ**. Prevajalec se je očitno zavedal pomena in vloge participa v izvorniku in se zato poslužil najpreprostejše rešitve, ki mu jo je ponujala grščina takrat. Utemeljeno lahko trdimo, da v tem primeru ne gre za progresivno perifrazo, ampak za naključno perifrazo s posamostaljenim participom.

²⁹ Aramejščina v razdelitvi semitskih jezikov spada v skupino kanaanskih jezikov skupaj s hebrejščino. Zaradi te sorodnosti naj bi jo izpodrinila v vsakdanji govoricci nekje v 4.st.pr.Kr.

³⁰ W.J. Aerts, *Periphrastica*, stran 59.

³¹ W.J. Aerts, *Periphrastica*, stran 61.

- *1 Samuel 23,26:*

grški prevod (LXX): **kai; hh** Daid skepazomeno- poreuesqai ajo; proswpou Saoul, kai; Saoul kai; oil ahdre- aujtou parenebal on epi; Dabuid kai; tou- ahdra- aujtou sullabein aujtou.³³ - ...and David was making haste to get away from Saul, as Saul and his men were closing in upon David and his men to capture them.

izvirnik: ויהי דויד נחפז ללכת מפני שאול, ושאול ואנשיו עוטרם אל דויד ואל אנשיו. - ...and David made haste to get away for fear of Saul; for Saul and his men compassed David and his men.

Particip **זָפַחַּ** pomeni “hitim”, kakor to potrjuje angleški prevod izvirnika. Ta odmik prevajalca v grščino ni razumljiv. Aerts ta primer v grškem prevodu citira, kot je navedeno v opombi 27. Če ločimo stavek v grškem prevodu na tem mestu, bi res imeli želeno progresivno perifrazo.

Neposredni prevod iz izvirnika bi se glasil približno takole: ‘in primerilo se je, da je David hitel uiti pred Saulom, kajti Saul in njegovi možje so obkolili Davida in njegove možje.’ Particip **עוטרם** stoji očitno v apoziciji k participu **נחפז**. Da pa tudi v tem primeru ne gre za progresivno perifrazo, nam kaže stalna zveza **ויהי**, ki služi v pripovedi kot neke vrste prehod k naslednji misli, dogodku. Prevedli bi jo lahko, kakor sugerira angleški prevod izvirnika na paralelnih mestih z ‘and it came to pass’, torej ‘in primerilo se je’ ali pa ‘in bilo je na tem, da...’

Prevajalec v grščino to uvodno besedno zvezo po pravilu prevaja s **kai; eġeneto** ali **kai; hh** (primerjaj *2 Samuel 3,6* spodaj). V tem primeru bi lahko rekli, da je oblika **kai; hh** zgolj kalk, ki s sledečim participom nikoli ne tvori perifraze; particip nastopa le kot apozicija, kot je to npr. ustaljena zveza v Novi Zavezi **eġsti; (eġi-)l eġomeno-**.

- *1 Samuel 7,10:*

grški prevod (LXX): **kai; hh** Samouh! ajaferwn thn oġokautwsin kai; aġlofuloi proshgon eij- polemon epi; ĩsrahl - As Samuel was offering up the burnt offering, the Philistines drew near to attack Israel.

hebrejski izvirnik: ויהו שמואל מעלה העולה ופלשתים נגשו למלחמה בישראל. - ...and as Samuel was offering up the burnt-offerings, the Philistines drew near to battle against Israel...

Primer je istoveten s primerom *1 Samuel 23,26*.

³² Vosen - Kaulen, Hebräische Sprache, § 69.

- 2 Samuel 3,6:

grški prevod (LXX): kai; eġeneto eġn twl eihai polemon... kai; ĵAbennhr hh kratwn tou oiġkou Saoul - *While there was war..., Abner was making himself strong in the house of Saul.*

hebrejski izvirnik: וַיְהִי בַהֲיוֹת הַמִּלְחָמָה... וַאֲבִנֵּר הָיָה מִתְחַזֵּק בְּבֵית שָׁאוּל. - *...and it came to pass, while there was war..., that Abner showed himself strong in the house of Saul.*

V tem primeru imamo lep zgled za rabo zgoraj obravnavane členice וַיְהִי, ki služi kot prehod v toku pripovedi k novi snovi³⁴. Prevajalec iz hebrejščine v angleščino nam približa smisel izvirnika boljše, kakor to naredi Aerts s svojim prevodom iz grščine. Toda od vseh prevodov smisel zaporedja glagola הָיָה 'je bil' in participa מִתְחַזֵּק 'ki se krepi, zbira vse svoje moči' najbolje povzame prevajalec iz hebrejščine v grščino. Glagol הָיָה tukaj ne nastopa kot kopula, ampak kot polnopomenski glagol 'obstajam, bivam, sem', participij מִתְחַזֵּק pa nastopa kot apozicija k njemu. To nianso je skušal ohraniti tudi prevajalec v grškem prevodu. Prevod bi se torej glasil nekako takole: 'in bil je Abner, ki se je okreпил v hiši Saula (tj. po pomenu, kajti Saul je bil zaradi vojne odsoten) ...' Tisto, kar zavaja pri tem, da morebiti gre za progresivno perifrazo, je to, da v grškem prevodu בְּבֵית ni prevedeno z eġn oiġkwl, ampak z genetivom kot bi to po pravilih klasične grščine seveda zahteval glagol kratw. Pri tem se ponujata dve razlagi: ali je prevajalec namerno heleniziral mesto, da bi ji dal "bolj grški zven", ali pa je bilo mesto popravljeno pozneje izpod drugega peresa, ker mu je zveza zvenela tuje oz. morda celo lepše.

- 2 Samuel 15,32:

grški prevod (LXX): kai; hh Daid eġcomeno- eġw- tou Roww, ou| prosekunhsen eġkei twl Qewl- *When David came to the summit, where God was worshiped...*

hebrejski izvirnik: ... וַיְהִי דָוִד בָּא עַד רֹאשׁ יִשְׁתַּחֲנוּחַ שָׁם לְאֱלֹהִים... - *...and it came to pass, that when David was come to top of the ascent, where God was wont to be worshipped...*

Primer je istoveten s primerom 1 Samuel 23,26.

³³ W.J. Aerts v svojem delu ta stavek citira takole: aġpo; proswpou Saoul : kai;..

³⁴ Pred tem na začetku poglavja avtor pravi, da je Davidova hiša postajala vse močnejša, medtem ko je Saulova postajala vse šibkejša. Sledi naštevanje sinov, ki so se rodilu Davidu, tukaj pa preide na dogajanje v Saulovi hiši.

- 1 Kralji 20,12:

grški prevod (LXX): kai; egeneto ote apekriqh aujtwl ton logon touton, pinwn hh aujto;- kai; pante- oil basilei- oil met` aujtou ej skhnai- - *When Ben-ha'dad heard this message as he was drinking with the kings in the booths,...*

hebrejski izvirnik: ...and it came to pass, when Ben-Hadad heard this message, as he was drinking, he and the kings in the booths.

Primer je istoveten s primerom Jona 1,10.

Aerts pa navaja tudi podobne primere iz Septuaginte, za katere predpostavlja, da niso primeri rabe progresivne perifraze. Oglejmo si vsaj dva:

- 1 Kralji 5,10:

grški prevod (LXX): kai; hh Ciram didou;- twl Salwmwn kedrou- kai; peuka- kai; pan qelhma aujtou - *So Hiram supplied Solomon with all the timber of cedar and cypress that he desired...*

hebrejski izvirnik: - So Hiram gave Solomon timber of cedar and timber of cypress according to all his desire...

Primer je istoveten s primerom 1 Samuel 23,26.

- 1 Mojzes 4,2:

grški prevod (LXX): kai; egeneto Abel poimhn probatwn, Kain de; hh ejgazomeno- thn ghen - *Now Abel was a keeper of sheep and Cain a tiller of the ground.*

hebrejski izvirnik: ...and Abel was a keeper of sheep, but Cain was tiller of the ground.

Še enkrat več vidimo, kar smo videli in obširneje analizirali v nekaterih predhodnih primerih. Besedna zveza ויהי nastopa kot prehod k novemu toku dogodkov. Pred tem je namreč omenjeno, da je Eva rodila Kajna in Abela, sedaj pa se prične njuna zgodba. V izvirniku je danes ta prehod oz. zarez, ki jo naredi zveza ויהי, še dodatno zaznamovana z vezajem. Glagol היה tudi tukaj ni uporabljen kot kopula, ampak kot polnopomenski glagol. Prevod v slovenščino bi se torej moral glasiti nekako takole: 'torej - bil je Abel, ki je pazil ovce, in bil je Kajn, ki je obdeloval zemljo.'

Aerts skuša z nadaljnjimi primeri iz Septuaginte podpreti tudi svojo tezo o “semitskem izvoru” perifraze *ešesqai* + particip. Oglejmo si naslednji primer, ki ga navaja³⁵.

- *1 Mojzes 4,12*:

grški prevod (LXX): *stenwn kai; tremwn ešh/ epi; th- gh-* - ...*you shall be a fugitive and a wanderer on the earth.*

hebrejski izvirnik: *נע ונד תהיה בארץ* - ...*a fugitive and a wanderer shalt thou be in the earth.*

Še enkrat več izvirnik izpričuje substantivno rabo participa v hebrejščini ob glagolu *היה*.

Prevod v slovenščino bi se glasil nekako takole: ‘*kot tisti, ki tava in zmajuje z glavo, boš na zemlji...*’

Če se ozremo nazaj čez primere, ki smo jih obravnavali, lahko povemo z ozirom na Aerstove teze naslednje. Aerts je napačno predpostavil, da ta mesta, ki bi naj dokazovala prisotnost progresivne perifraze, imajo svoje “semitske korenine” v hebrejskem izvirniku. Njegov zaključek, da gre v katerem koli od obravnavanih primerov iz Septuaginte za progresivno perifrazo, pa je napačen. To je bilo dokazano iz primerov, ki jih je sam označil za “pristne” oz. “nepristne” primere progresivne perifraze, čeprav smo videli, da gre za več ali manj enake situacije, ki jih je prevajalec iz hebrejščine v grščino tudi dosledno na enak način prevajal. Iz dobljenih rezultatov lahko sklepamo naslednje:

1. Septuaginta je zelo tog prevod iz hebrejščine v grščino, ki se dosledno drži izvirnika celo pri izbiri jezikovnih sredstev, katere je prevajalcu ponujala grščina.
2. Vsi primeri rabe *kai; hh* in *kai; epeneto*, ki se pojavljajo na začetku stavka, so kalk hebrejske zveze *ויהי*, ki je služila v toku pripovedovanja za prehod od stare k novi snovi. V ugotovljenih primerih bi celo predlagal, da se za takimi mesti postavi vejica, ki bi točno zaznamovala ta pojav.
3. Nobenega od obravnavanih primerov iz Septuaginte, ki jih navaja Aerts, ne moremo in ne smemo obravnavati kot primer rabe progresivne perifraze.

Če naši izsledki držijo, se vrnimo sedaj nazaj h *koiné* Nove zaveze in primerom, ki jih Aerts navaja kot primere progresivne perifraze od tam. Oglejmo si naslednje tri.

- *hh de; didaskwn epi mia/ tw n sunagwgn epi toi- sabbasin* - *učil je pa v neki shodnici v soboto...* [Lk, 13,10]

³⁵ W.J. Aerts, stran 68.

Navedeni primer lahko interpretiramo na dva načina: ga razumemo kot ponavaljajoče se dejanje v preteklosti, kar bi pomenilo, da gre za progresivno perifrazo, ali pa kot reminiscenco na substantivirano rabo participa iz Stare zaveze, namesto katere bi avtor lahko uporabil klasični samostalnik **ol didaskalo-**. Če je Luka poznal Septuaginto, bi lahko trdili, da gre za imitiranje jezika Stare zaveze.

- **ajpo; tou nun ajqrwpou- ešh/ zwgrwh** - *odslej boš ljudi lovil...* [Lk, 5,10]

Ta primer smo omenjali že prej v zvezi s perifrazami **ešesqai** + particip. Tukaj bi se ga ponovno dotaknili. Brez težav lahko potegnemo vzporednico s prejšnjim primerom. Tudi tukaj bi lahko Luka uporabil kak samostalnik, kot je npr. **ol zwgreu-**. Lahko predpostavimo, da gre ponovno za imitacijo jezika Stare zaveze.

- **kai; hh ekbal lwn daimonion (kai; aujto; aujto; hh) kwfon** - *in izganjal je hudega duha, ki je bil nem...* [Lk, 14,1]

Tudi ta primer bi se dalo uvrstiti med tiste, ki spominjajo na rabo v Stari zavezi. V tem primeru je podobnost s primeri iz Stare zaveze zaradi uvoda v novo pripoved s **kai; hh** še toliko bolj očitna.

Nadaljnjih primerov iz Nove zaveze, ki jih navaja Aerts, se ne da uvrstiti med primere tovrstne rabe. Primerov je manj, kot bi se morda nadejali, pa še ti niso zanesljivi. Če upoštevamo dejstvo, da so evangeliji nastali na osnovi ustnih poročil prič v drugi polovici 1. st. po Kr., potem se upravičeno vprašamo, koliko 'semitskih' oz. 'aramejskih' elementov se je sploh ohranilo v jeziku evangelistov. Na zgornjih primerih iz Luke, katerega materni jezik ni bila, niti hebrejščina niti grščina, vidimo, da je reminiscenc na jezik Septuaginte malo. Oglejmo si naslednji primer iz Lukovega evangelija, ki ga sicer Aerts navaja za utemeljevanje svoje teorije o »semitskem substratu« v Novi zavezi.

- *Zaharija 12,3:*

grški prevod (LXX): **kai; eštai ejn th/ hmera/ ekein/ qhsomai thn Jerousalhm liqon katapatoumenon paši toi'- ešnesi** - *On that day I shall make Jerusalem a heavy stone for all the peoples.*

hebrejski izvornik: והיה ביום ההוא עושים את ירושלם אבן מעמסה, לכל העמים. - *And it shall come to pass in that day, that I will make Jerusalem a stone of burden for all the peoples.*

Oblika והיה igra tukaj isto vlogo, vendar je uporabljen perfekt glagola היה, ker gre za obrat v toku pripovedi v prihodnosti (vsi prejšnji primeri, kjer stoji והיה, se nanašajo na

preteklost). Temu primerno je prevajalec Septuaginte v prevodu prestavil ustaljeno formulo **kai; hh** oz. **kai; eġgeneto** v futur. Bistvenega pomena za pravilno razumevanje tega mesta, kakor je tudi prevedeno iz izvornika v angleščino, je, da se dativa **toi- eġnesi** ne sme razumeti kot dativa vrščilca ob participu **katapatoumenon**, ampak kot 'dativus ethicus'. Prevod v slovenščino bi se glasil nekako takole: 'in zgodilo se bo tistega dne, da bom naredil Jeruzalem za kamen, ki bo breme vsem ljudem'. Ta okoren prevod pa v bistvu docela ustreza tistemu, kar nam govori prevod iz Septuaginte.

Lk, 21,24: kai; ĵerousalhm eġtai patoumenh upo eġnwh - ...in Jeruzalem bodo teptali neverniki.

Luka, ki je očitno poznal to mesto iz Septuaginte, kakor trdi tudi Aerts, je potemtakem naredil napako oz. je to mesto napačno razumel. Dopuščamo seveda tudi možnost, da gre za umetniško svobodo in je Luka mesto prilagodil potrebam svojega teksta.

Kakor koli že, bistveno pri tem je, da je Luka izvirno mesto iz Septuaginte, kjer ne moremo reči, da je konstrukcija v katerem koli oziru progresivna perifraza, pretvoril ravno v progresivno perifrazo v pasivu. Aertsova domneva torej, da je raba progresivne perifraze v Stari zavezi vplivala na njeno rabo v Novi zavezi, je delno pravilna. Na osnovi zadnjega primera lahko sklepamo naslednje: *na rabo progresivne perifraze v Novi zavezi je vplivalo napačno razumevanje mest iz Septuaginte, ki so spominjala na njeno rabo.*

Tukaj si moramo zastaviti vprašanje, zakaj so potemtakem Luka in drugi evangelisti v takih mestih videli rabo progresivne perifraze, če smo videli, da v nobenem od obravnavanih primerov ne moremo govoriti o progresivni perifrazi, ampak o doslednem ohranjanju izvornih konstrukcij iz hebrejščine. Odgovor se nam ponuja sam - v *koine* tedanjega časa. Kot smo povedali na začetku, Aerts ugotavlja pri obravnavi perifraz z **eġhai** + particip v klasičnih avtorjih, da se je uveljavila tvorba perifraze s participi, ki imajo intranzitivno-fiksirajoč pomen. Drugim raziskovalcem očita, da pripisujejo prevelik pomen kontinuiteti razvoja perifraze: »*Secondly, as a result of this, either too much continuity is attributed to the ancient Greek and New Testament application of the periphrases...*³⁶«. Aerts ignorira dejstvo, da je minilo od 400 do 500 let od nastanka del klasičnih avtorjev, v katerih je obravnaval rabo perifraze, in nastanka Nove zaveze. Perifraze, ki so v klasičnem obdobju začele vdirati v perfektovo ureditev kot alternativa za obstoječe oblike ali pa celo kot norma za opuščene oblike (3.os.pl.perfekta medio-pasiva!), so utrdile pridevniško rabo perfektovega participa

³⁶ W.J. Aerts, *Periphrastica*, stran 61.

medio-pasiva že takrat. Proces je v klasični dobi zajel tudi participe prezenta medio-pasiva, nato pa imamo še pridevniško rabo aktivnih participov prezenta od brezosebni glagolov³⁷:

- **tauṭa de; hē ginomena eī Milētw**/(Her. 1,146,3) - *To se je torej zgodilo v Miletu...*
- **umih de; toi' a||loisi Kadmeioi- oḥoi- tau' eīst' ajeskonq' h{ te summaco- Dikh** (Sof. Ojd. 274) - *Drugim Kadmejcem, katerim je to všeč, vam pa je zaveznica Dike...*

Kompleksna glagolska ureditev, kakršno poznamo iz klasične atiščine, je očitno že v klasični atiščini iskala nove načine, kako izraziti isto z drugimi sredstvi, ne da bi se izgubila kategorija. Z nastopom helenistične dobe, širitvijo grščine in pojavom *koiné* je treba upoštevati, da se je v trenutku skokovito povečal delež tujih govorcev kompleksnega jezika, kakršna je bila grščina. Težnja po analitični oz. perifrastični tvorbi glagolskih oblik je v takih razmerah morala biti še večja (v bistvu težnja po prilagajanju vseh konstrukcij v morfologiji in sintaksi govorcev je prisotna v vseh jezikih, v vseh obdobjih, pri čemer je glavni kriterij transparentnost povedanega), čeprav je sistematično izobraževanje oz. pouk grškega jezika ta proces verjetno zaviral. Takšen pojav je možno posplošiti na vse kulture in vsa obdobja³⁸. Primer takega pojava, ko 'umetni-zborni' jezik zavira ali celo 'nasilno' vzpostavlja starejše stanje v jeziku, najdemo v sodobni grški zgodovini, v katarevusi (*η καθαρεύουσα*), ki je bila v Grčiji uraden jezik od osamosvojitve izpod turške nadoblasti pa tja do jezikovne reforme v letu 1976. Tako najdemo pri velikih piscih moderne grške književnosti celo primere, ko imamo izpričan particip v vlogi povedkovega participa za glagoli čutnega zaznavanja, čeprav sta tovrstna raba participa in particip nasplošno iz grškega jezika izgnila najpozneje v 10.st. po Kr.:

- **blepw eḡa bracuswmon kurion bhmatizonta gorgw' tw' podiy a||' aḡtiqetw- pro-**
eḡnev.. (Vizjinos, Med Pirejem in Neapljem) - *Vidim gospoda nizke rasti, kako s hitrim korakom koraka proti meni...*

Vidimo, da so v tem obdobju začele vzpostavljati take razmere, ki so bile naklonjene perifraziranju (oz. jezikovnim inovacijam nasploh). To je še dodatno spodbujalo prebiranje Septuaginte in napačno interpretiranje mest, kjer naj bi šlo za domnevno rabo progresivnih perifraz. Aerts na koncu razprave v poglavju o perifrazi **eīhai** + particip prezenta pove celo naslednje: »*In my opinion the 'progressive' periphrasis is a good example of such a manner of*

³⁷ W.J. Aerts, *Periphrastica*, stran 26.

³⁸ To velja tudi za slovenski jezik in rabo zbornega jezika. Jože Toporišič (Slovenska slovnica, 1991, stran 12) o tem pravi: »*Zborni jezik se zlasti veliko bere na radiu, tudi na televiziji, pogosto ga berejo učitelji vseh stopenj, zlasti višjih, duhovniki, politiki, gospodarstveniki ipd... Zborna oblika knjižnega jezika se uporablja skratka zmeraj takrat, ko je pred govorečim nekak javen (oficialen) zbor poslušalcev, zlasti še, če je ta zbor izobrazbeno, narečno ali tudi socialno neenak.*«

expression (tj. *Greek of Luke has become a means of expressing things which are not, in essence, Greek*) that is possible in Greek but is essentially not Greek³⁹. Slabost njegove razprave, na katero sam opozori v uvodu, je tudi v tem, da pod terminom »koine« razume svetopisemsko grščino in grščino, govorjeno do vključno 10.st. po Kr.

Dodatni argument, ki priča o tem, da je progresivna perifraza v Novi zavezi v bistvu grška tvorba, je tudi sledeče. Glagolska ureditev perfekta in pluskvamperkta je doživela veliko sprememb že v klasičnem obdobju, za katerega smo rekli, da je vladala tendenca po perifraziranju obstoječih in izginulih oblik. V *koine* je pluskvamperfekt že izginjal ali celo, bolje rečeno, izginil iz vsakdanje govornice. Nadomeščati ga je začela perifraza **ειηαι** + particip aorista (prim. s poglavjem 6.2.1.2). Medio-pasivni perfekt in pluskvamperfekt sta kazala očitno težnjo po perifraziranju z medio-pasivnim participom perfekta že v atiščini. Aktivni perfekt je v *koine* doživel preporod in iz raznih virov je razvidna širitev rabe perfekta tudi na tista mesta, kjer bi načeloma stal aorist⁴⁰. Za to obdobje pa je značilno tudi postopno umikanje futura, ki ga začno nadomeščati razna druga oblikoslovna sredstva, ki jih je ponujala grščina (med njimi tudi **εἴσεσαι** + particip prezenta)⁴¹. Za časa *koine* Nove zaveze (ali *koine* s konca 1. in 2.st. po Kr.) lahko predpostavljamo, da se je začela v govorjeni grščini vzpostavljati naslednja ureditev nekaterih časov, zlasti preteklih:

- pluskvamperfekt aktiv = **ηη πρακα-**, -asa, -an
- pluskvamperfekt medio-pasiv = **ηη πεπραγμενο-**, -h, -on in **ηη πραξαμενο-**, -h, -on
ali **ηη πρασσει-**
- perfekt aktiv = **πεπρακα**
- perfekt medio-pasiv = **εἴστι;πεπραγμενο-**, -h, -on
- aorist aktiv, medij in pasiv = **επραξα**, **επραξαμην** in **επρασσην**.

V tej preglednici nazorno vidimo, da so bili participi perfekta in aorista sistematično infiltrirani v ureditev. V takih okoliščinah in pri taki ureditvi lahko predpostavljamo, da je tudi aktivni particip prezenta (perifrastična raba medio-pasivnega participa je izpričana že v klasični atiščini) našel svoje mesto v tej ureditvi. Particip prezenta s pomožnikom **ειηαι** je tako stopil v ureditev ob bok monolektičnemu imperfektu in prezentu kot različica imperfekta in prezenta⁴². Če je obstajala taka ureditev, potem ne presenečajo niti perifraze oblike

³⁹ W.J.Aerts, *Periphrastica*, stran 75.

⁴⁰ A.N.Jannaris, *An Historical Greek Grammar*, § 1872.

⁴¹ A.N.Jannaris, *An Historical Greek Grammar*, § 1883.

⁴² Moderna grščina ne pozna, niti participa niti progresivne perifraze. Ostanek participa prezenta je le omenjeno deležje na -οῦρας (prim. z 2.4.1).

futura, kamor se je morda razširil po analogiji na osnovi rabe perifraz, kot je: ***eṣtai** **pepragmeno-**.

Najbolj prepričljiv argument, da je v *koine* in v zgodnji bizantinski grščini morala obstajati perifraza, pa je stanje, ki ga izpričuje tsakonsko narečje. V tem sodobnem grškem narečju je tvorba monolektičnega indikativa imperfekta in prezenta povsem izginila. Prezent in imperfekt se tvorita s pomočjo perifraze **eihai** + particip prezenta (prim. s 6.6)⁴³. Ravno ta pojav najbolj zanesljivo priča o tem, da je perifraza **eihai** + particip prezenta grška tvorba in ne semitizem, kakor sklepa Aerts.

V obravnavanem delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna*, ki je nastalo v začetku 7.st. po Kr. imamo opravka z zgodnje bizantinsko grščino. Med stanjem v Novi zavezi in stanjem pogovorne grščine v tem obdobju zeva obdobje, dolgo približno 500 let, v katerem je jezik gotovo nadaljeval svojo razvojno pot do tega stanja, v kakršnem se nahaja danes. Jezik Nove zaveze je v tem obdobju moral poslušalcem cerkvenega bogoslužja zveneti zastarelo, vendar je po drugi strani v pisani tradiciji nesporno postal merilo in avtoriteta, katere so se skušali držati in jo posnemati vsi tedanji krščanski pisci.

Na začetku poglavja smo povedali za 12 primerov od skupno 53, da gre za primere intransitivno-fiksirajoče rabe participa v perifrazah **eihai** + particip prezenta, ki so zagotovo podedovane iz stare grščine. Nadalje smo povedali, da je primer perifraze **eṣh/ zwgrwh** (26.2) citat iz Lukovega evangelija [Lk 5,10], pri katerem gre za samostalniško perifrazo, ki je nastala po zgledih iz Septuaginte. Zanimiva je raba perifraze v naslednjih primerih:

- **hh hṣucaṣwn, -ousa** : 34.3, 54.8, 58.8, 81.29, 104.4, 149.36,
- **hh ajḡapwmeno-** : 5.21,
- **hh duswdian eḑousa** : 20.16,
- **hṣan penqousai** : 20.23,
- **hh ajḡouṣa** : 26.9,
- **hh paṣcousa** : 35.3,
- **hh ajḡwnizomenh** : 71.42,
- **hh penqwh** : 76.6,
- **hṣan ceimazomenoi** : 93.2,
- **hh cairwn** : 98.15,
- **hh poṣon eḑwn** : 106.7,
- **hṣan eḡergoumenoi** : 116.9,
- **hh scēs in... eḑwn** : 134.2,
- **hṣan paṣcousai** : 161.201.

⁴³ W.J.Aerts, *Periphrastica*, stran 102.

Vidimo, da več primerov progresivne perifraze (19) izpričujejo participi, tvorjeni iz glagolov *čutenja*. Vsi so rabljeni intransitivno in zaznamujejo intenziteto doživljajnja čustev. Tovrstna raba usteza rabi intenzivnega perfekta⁴⁴ v klasični atiščini.

Oglejmo si glagol **hsucaꝛw**, katerega osnovni pomen je 'mirujem', na konkretnem primeru iz besedila:

- **hh de; kairo; th- hšucia- aujtou' kai; hh eḡkekl eismo- kai; hšucaꝛwn** (58.8)

Dobesedni prevod bi se glasil: 'to je bil čas njegovega mirovanja, zato je bil zaključen in je miroval...' Primer se nanaša na Teodorovo zapiranje pred ostalim svetom v svojo celico. Ta zveza **hh eḡkekl eismo- kai; hšucaꝛwn** se v različicah večkrat pojavi v delu. Absurdno bi bilo trditi, da se je Teodor kot Bogu predani človek zaprl pred svetom in ne delal ničesar. Na vseh mestih, kjer nastopa glagol **hsucaꝛw** v progresivni perifrazi (sicer se sploh ne), ga lahko razumemo v pomenu 'meditiram, predajam se razmišljanju o božjih rečeh'. Raba je torej intenzivirana in ustreza rabi intenzivnega perfekta, ki pa je nasplošno v tem času že izginjal (glej poglavje *Oblikoslovje*). Druga stvar, ki potrjuje to trditev, pa je vzporedna raba perifraze **hh eḡkekl eismo-**, ki nadomešča izginuli pluskvamperfekt.

Dva od navedenih primerov iz dela lahko označimo za nepristna primera, kjer ni uporabljena perifraza:

- **hh gar hl men aḡistera; lagwn aujtou' koll hqeisa ei- to; dexion mero- twh splagcnwn aujtou', hl de; dexia; aujtou' koka eḡw tou' iḡiou aujth- topou eḡf ikanonn tugcanousa** (81.2) - *Njegova leva lakotnica je bila pričvrščena proti desni strani njegovega prsnega koša, njegov desni kolk pa se je nahajal izven primernege mesta (tj. bil je izpahnjen)...*

Če bi šlo v obeh primerih za perifrazo, bi v obeh primerih pričakovali enak particip, kakor namiguje prevod, vendar je tukaj particip **tugcanousa** uporabljen adverbialno kot apozicija k prvemu delu stavka.

- **opou dah uparcousin eḡ tou' topou toutou eḡel qonta** (161.179) - *...kamorkoli že so odšli (tj. nečisti duhovi) iz tega kraja...*

Primer je dvoumen. Ker ni postavljena vejica za **uparcousin**, lahko beremo mesto kot perifrazo (sicer pa je postavljanje vejic stvar modernih izdaj). Če bi jo postavili za **uparcousin**, bi se prevod glasil takole: 'kjer koli pač so bili nečisti duhovi, potem ko so zapustili ta kraj...' Vzrok, zaradi katerega se lahko strinjamo s slednjo interpretacijo,

⁴⁴ M.Babič, Grška slovnica, § 201,3.

je, da poleg tega primera najdemo samo še en primer perifraze **uþarcein** + particip, čeprav ga v besedilu večkrat srečamo kot kopulo.

V vseh preostalih primerih perifraze **eihai** + particip prezenta, ki sem jih zabeležil v besedilu, lahko rečemo, da perifraza nadomešča oz. nastopa v vlogi imperfekta. Imamo torej opravka s primeri »prave« progresivne perifraze:

- **hh eþgazomeno-** : 40.1;
- **hh kratwh** : 54.1;
- **hh katakul indoumenh** : 55.25;
- **hh poiwh** : 59.11, 136.9;
- **hh aþlikwh** : 76.4;
- **hh pleonektwh** : 76.4;
- **hh eþwn** : 100.3, 167.69;
- **hh paragenomeno-** : 129.1;
- **hh diadramouþa** : 135.3;
- **hh eþousa** : 140.11;
- **hh aþaferwn** : 154.30;
- **hh eþbateuwn** : 162.19;
- **hh eþapol auwn** : 162.19;
- **hh eþil anqanomeno-** : 162.47;
- **hh eþimelomeno-** : 164.1;
- **hh aþtomeno-** : 168.40;
- **hþhþh... þroskarterouhte-** : 168.52.

Rabo progresivne perifraze v teh primerih nam potrjujejo glagoli premikanja. Zanje je značilno, da se je za dovršenost dejanja v takem primeru glagol nahajal v imperfektu⁴⁵. Primeri 129.1, 135.3 in 162.19, ki vsebujejo participe glagolov premikanja, so torej nesporni primeri rabe progresivne perifraze. V ostalih primerih prav tako lahko prepoznavamo tako in drugačno rabo progresivne perifraze, ki bi ustrezala rabi imperfekta, npr.:

- **hh gar... aiþmata aþaferwn** (154.30) - *bljuval je kri* ⇐ *ponavljajoče se dejanje v preteklosti*.

Tukaj je treba opozoriti še na eno karakteristiko perifraz vobče ne glede na to, iz katere osnove je particip tvorjen. Kadar trčita dve perifrazi skupaj, se glagol pred ali za drugim participom ne ponovi, zaradi česar ta particip »navidezno« nastopa kot adverbialni particip:

- **hh þsucazousa kai; aþwnizomenh dia; ton qeon** (71.42) - *Meditirala je (v celici) in bojevala pravični boj za Boga...*

Da je particip v perifrazi ohranjal določeno mero svobode, nam potrjuje tudi naslednji primer, kjer se »pomožni« glagol **eihai** ne ujema v številu s participom, čeprav gre neizpodbitno za progresivno perifrazo:

⁴⁵ M.Babič, Grška slovnica, § 199,2.

- ḥmhn eġw te kai; a| l o- aġel fo;- proskarterouhte- aujtʷ(168.52) - *Jaz in še drug brat sva bedela ob njem...*

Če torej povzamemo dosedanje ugotovitve o perifrazi **eihai** + particip prezenta, lahko povemo naslednje.

1. Uveljaljeno rabo perifraze z intranzitivno-fiksirajočimi participi prezenta, ki je izpričana že pri klasičnih avtorjih in v *koine*, potrjuje tudi besedilo *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* v zgodnji bizantinski grščini.
2. V *koine* se pojavi raba t.i. progresivne perifraze, za katero Aerts trdi, da ni grška, ampak je »semitski substrat«. Sistematično smo dokazali, da njegova trditev ne drži. Napačno branje »navidezne« rabe perifraze zgolj potrjuje obstoj perifraze v *koine*.
3. Rabo progresivne perifraze potrjuje tudi besedilo *VThS*. Kakor smo videli, nastopa kot vzporedna inačica obstoječega imperfekta (verjetno tudi prezenta, vendar nimamo izpričanega niti enega primera) in v primerih, kjer se poudarja intenzivnost čustev, nadomešča izginjajoči perfekt v tej vlogi.

Aerts med drugim pravi, da so številni raziskovalci zabeležili zelo malo primerov progresivne perifraze v delih zgodnjebizantinskega obdobja. Če predpostavimo, da je perifraza obstajala v govorjenem jeziku, kakor trdim, lahko sklepamo, da so se ji vsi tedanji pisци zavestno izogibali, ker jim je zvenela preveč »ljudska«, kar pa ne velja za hagiografske pisce, ki so se zgledovali po jeziku Nove zaveze. Najbolj gotov in prepričljiv argument vseh teh zaključkov pa je stanje glagolske ureditve v prezentu in imperfektu, kakršnega nam izpričuje tsakonsko narečje. Pojav progresivne perifraze je torej odraz kontinuiranega razvoja v rabi perifraz **eihai** + particip prezenta.

Na koncu bi podal še eno samokritiko in kritiko Aertsovega dela, ki se je sistematično ukvarjal s pojavom in razvojem perifraz v grščini. V navedbah in obravnavah primerov ima namreč veliko vrzel za obdobje »klasičnega« helenizma, se pravi, obdobje od približno 300 pr.Kr. do začetka našega štetja, zaradi česar menim, da je ravno zato v njegovi obravnavi perifraze **eihai** + particip prezenta prišlo do nekaterih napačnih predpostavk in sklepov.

6.2.1.2. PERIFRAZE Z **ei hai** + PARTICIP AORISTA

Tovrstna perifraza je prav tako izpričana že pri klasičnih piscih, čeprav je primerov mnogo manj kot perifraze z **ei hai** + particip prezenta. Aerts zavrne Björckovo trditev, da v primerih, ki jih je obravnaval v poglavju o tej perifrazi v stari grščini, ne smemo iskati zametke poznejše rabe te perifraze v poznejši *koine* (tj. zgodnjebizantinski grščini), ki je nadomeščala izginuli pluskvamperfekt. Po njegovem gre za perifraze, ki so se uporabljate takrat, kadar je pisec hotel poudariti nek poseben »aoristni« aspekt dejanja oz. dogajanja (W.J.Aerts, *Periphrastica*, str.35 in 76). Dognal je, da raba ni bila sistematizirana, zaradi česar se tudi nikoli ni uveljavila.

Tudi Nova zaveza ponuja le nekaj negotovih primerov rabe perifraze **ei hai** + particip aorista. Aerts pravi, da šele pri Malalasu naletimo na večje število te perifraze, ki vobče nadomešča izginuli pluskvamperfekt. Izpostavi tudi Björckovo ugotovitev, češ da so perifraze **hh / hšan** + particip aorista kot nadomestilo za pluskvamperfekt pogostejše od **eštiv / eišiv**s participom aorista, ki bi nadomeščal perfekt⁴⁶.

Po obravnavi lastnih rezultatov in nekaterih drugih raziskovalcev o rabi perfekta in pluskvamperfekta pri klasičnih avtorjih in v Novi zavezi je prišel do zaključka, da se je redno uporabljal le indikativ perfekta in particip. Vsi ostali nakloni perfekta se pojavljajo zelo redko. Zaradi rezultativne rabe perfekta je možno opaziti celo širjenje perfekta na tista mesta, kjer bi sicer stal aorist (prim. opomba 32). S tem utemelji frekventnejšo rabo perifraze **hh / hšan** + particip aorista, kajti če se je perfekt v *koine* še vedno dobro držal v glagolski ureditvi, potem tudi ni bilo potrebe po njegovem perifraziranju⁴⁷.

Na 73. strani sem podal hipotetično glagolsko ureditev, ki naj bi se začela uveljavljati v 1., verjetneje bolj v 2.st.po Kr. Tam sem navedel, da se namesto pluskvamperfekt aktiva pojavi perifraza **hh praka-**, čeprav imamo v glagolski ureditvi že od 4.st.pr.Kr. za medio-pasivni pluskvamperfekt tam perifrazo **hh pepragmeno-**, za medio-pasivni perfekt pa tudi **ešti; pepragmeno-**. Do pričakovane uskladitve aktivnih oblik z medio-pasivnimi oblikami ne pride iz razlogov, ki jih navaja Aerts. Aktivni perfekt in njegov particip, čeprav vztrajata in se celo širita, se pritisku ob iskanju nadomestnih oblik za izginjajoči pluskvamperfekt uspešno upirata. Kot vzrok za to lahko navedemo krepljenje rezultativnega značaja perfektovih oblik. Nekateri pogosto rabljeni glagoli v perfektu nastopajo kot sedanjiški glagoli in jim lahko brez težav najdemo pomenske dvojnice med prezentnimi oblikami, npr.: **kekthmai** = **εϰω**, **pefuka**

⁴⁶ W.J.Aerts, *Periphrastica*, str.76 in 77.

⁴⁷ W.J.Aerts, *Periphrastica*, str. 90.

= **eijnivali dedoika** = **fobeomai**. Perifraza s participom perfekta teh glagolov v obdobju *koine* bi potemtakem imela isti pomen kot progresivna perifraza njihovih dvojnic v prezentu, nikakor pa ne pomena perfekta ali celo pluskvamperfekta.

Ta položaj, v katerem se je nahajal aktivni perfekt, je najbrž preprečil poenotitev ureditve z že obstoječo perifrazo za medio-pasivni pluskvamperfekt oz. perfekt. Jezik je z rabo participa prezenta v progresivni perifrazi imel v tem obdobju zgled, kako in s čim preurediti aktivni pluskvamperfekt - perifrazo **ei hai** + particip aorista. Ta fenomen je za sabo potegnil tudi particip medialnega in pasivnega aorist, zaradi česar se zgodi, da se razlikovanje glagolskega vida prenese celo v 'pluskvamperfekt'.

Aerts v poglavju, ko obravnava perifraze **ei hai** + particip perfekta, sicer omeni, da se perifraza še vedno pojavlja pri zgodnje bizantinskih avtorjih, toda precej redkeje v vlogi pluskvamperfekta kakor perifraza **ei hai** + particip aorista. Med drugim pravi⁴⁸, da se particip večinoma uporablja v pasivnem pomenu in očitna je težnja po adjektivizaciji. Iz tega je razvidno, da se je medio-pasivni particip perfekta začel približevati pomenu in vlogi verbalnega adjektiva na **-to-**. Tisto, kar ga je razlikovalo od njega, pa je bila najbrž očitna vez v zavesti govorcev z aktivnim perfektom vse, dokler je še ta funkcioniral kot živa tvorba. Aerts pa nikjer ne pove ali pojasni, ali je bila kakšna razlika v rabi perifraz **hh pepragmeno-** in **hh praxameno-** ali **hh pracqei-**.

Oglejmo si torej primere perifraz **ei hai** + particip aorista v delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna*. V celotnem tekstu sem naštel 16 primerov in v vseh 16 primerih lahko jasno vidimo, da je perifraza **ei hai** + particip aorista uporabljena v vlogi pluskvamperfekta.

- **hh krathqei sa** : 72.33;
- **hh ajel qwn** : 73.3;
- **hh kol lhqei sa** : 81.2;
- **hh ekbrasan** : 97.2;
- **hh upanthasa** : 101.28;
- **hh streblwqen** : 106.14;
- **hh ejapomeihan** : 124.10;
- **hh maqwn** : 128.14;
- **hh kl inasa** : 147.46;
- **hh eperghsameno-** : 149.43;
- **hh pl hgei-** : 154.30;
- **hh proparakalesa-** : 157.4;
- **hh taxameno-** : 161.25;
- **hh purwqei-** : 161.145;
- **hh egkleisqei-** : 167.78;
- **hh apotaxameno-** : 168.40.

⁴⁸ W.J.Aerts, *Periphrastica*, str. 96.

V dveh primerih (128.14 in 147.46) imamo perifrazo izpričano v vzročnem oz. časovnem odvisniku, iz katerih lahko vidimo rabo perifraze v vlogi pluskvamperfekta. Za ponazoritev rabe si oglejmo prvi primer.

- *επει; ουη και; αυτο; ἡ μακρῶν παρατινων τῆν γενομένων κινήσιν τῶν σταυρῶν ἐπιταί; γενομένων; ἰταί; κατα; τῆν Γαλατῶν κωραν, και; ἐπιφρωθῆσε τον ἀποκρισάριον περι; toutou, εἰπερ ἀλλῆθεν ἐστὶ το; ἀνεκδοχῶν αυτω* (128.14) - *Ker je tudi sam bil izvedel od nekoga za nastalo gibanje križov med svečanimi procesijami po Galatiji, je o tem povprašal tudi zapisnikarja, ali je res, kar mu je bilo sporočeno.*

Raba perifraze *ειhai* + particip aorista torej ustreza pričakovanemu stanju. Ta rezultat pa še enkrat več potrdi trditev, navedeno v uvodnem poglavju o jezikovni realnosti pisanega besedila. Kot sem zapisal v poglavju o *Oblikoslovju*, sem v celotnem delu naštel 11 primerov monolektičnega pluskvamperfekta (od samo 4 različnih glagolov). Po drugi strani pa vidimo v tem poglavju 16 različnih glagolov v perifrazi, ki je nadomestila pluskvamperfekt.

6.2.1.3. PERIFRAZA Z *ειhai* + PARTICIP PERFEKTA

O perifrazi *ειhai* + particip perfekta smo doslej že večkrat govorili. Povzemimo nekaj ključnih informacij o rabi perifraze v stari grščini, kakor jih beleži Aerts⁴⁹. Perifraza s participom perfekta je najstarejša od vseh perifraz v grščini. Prva se je umestila v glagolsko ureditev in njena raba je bila zgled za razvoj perifraz v grščini vobče. Perifraze z medio-pasivnim participom perfekta že v stari grščini kažejo značilnosti pridevniške rabe. Perifraze z aktivnim participom so redkejše in običajno intranzitivne.

V *koine* in zlasti v zgodnjebizantinski grščini perifraza z medio-pasivnim participom perfekta gre še korak naprej. Ob participu v neosebni obliki pogosto dodajajo particip glagola *ειhai*, kar priča o tem, da je bil particip že občuten skoraj kot pravi pridevnik. S postopnim umikanjem perfekta so se tudi glagoli v perfektu s poudarjenim rezultativnim aspektom vse pogosteje perifrazirali, vendar njihov pomen nikoli ni perfektiven, ampak ustreza pomenu in vlogi progresivne perifraze.

V delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* sem naštel 25 primerov, kjer gre za perifrazo *ειhai* + particip perfekta. Primeri, kjer je medio-pasivni particip perfekta rabljen pridevniško so naslednji:

⁴⁹ W.J.Aerts, *Periphrastica*, str. 51.

- **hh** *egkekleismeno*- (variira) : 30.21, 31.1, 31.19, 34.3, 58.8, 60.1, 81.29, 149.36, 152.26;
- **ajewgmenou uparconto**- : 40.21;
- **hh** *ejstraggal ismenon* : 109.7;
- **oušh**- *kecammenh*- : 160.39;
- **hsan** *peribebhmenoi* : 161.220.

Kot pravo perifrazo z medio-pasivnim participom perfekta lahko razumemo le primer **eijsin sunhgmenoi** (26.9), vendar je mesto citat iz Matejevega evangelija (Mat 18,20), s čimer izgubimo edini primer prave 'klasične' perifraze z medio-pasivnim participom.

Primerov z aktivnim participom perfekta je manj.

• hsan <i>promemaqhkote</i> - : 34.32;	• hh <i>estw</i> - : 89.22, 112.5, 136.9;
• hh <i>estw</i> sa : 39.4;	• hh <i>elwrakw</i> - : 161.226;
• hh <i>gegonota</i> : 42.35;	• hh <i>eijwq</i> - : 162.24;
• ešesqe <i>eijlote</i> - : 78.31;	• hsan <i>ejhl uqote</i> - : 168.43.
• hh <i>ejchkw</i> - : 81.18;	

Kot smo videli v poglavju o *Oblikoslovju*, sem v celotnem delu našel le dva primera monolektičnega aktivnega perfekta za 3.os.mn. (**pepoi hkasin** in **oifdasin**), od katerih je slednji nepravilna tvorba. Največ monolektičnih perfektovih oblik, tako aktivnih kot medio-pasivnih, se pojavlja v ednini. Sklepamo, da je tvorba perfekta začela šepati najprej v množini, medtem ko je korenski perfekt že moral izginiti. Za glagol **išthmi** nimamo izpričanega niti enega primera monolektičnega perfekta, ampak le perifraze (izjema je zloženka **ajfisthmi**, od katere se najde oblika **ajfesthke**). V istem poglavju sem zapisal, da sem našel 11 primerov monolektičnega pluskvamperfekta, od tega šestkrat **eijwqei**. Ravno perifraza **hh eijwq**- (162.24) daje slutiti, da so vsi tisti primeri umetna, učena tvorba, ki ni odraz stanja v govorjenem jeziku. Perifraziranje z aktivnim participom perfekta, če si ogledamo zgornje primere, je bilo omejeno, zgleđa, v glavnem na tiste glagole, ki so v *koine* dobili izrazito rezultativen pomen in so bili praktično zamenljivi s prezentom glagolov, ki so pomenili isto. Do podobnih zaključkov je prišel tudi Aerts, ki pravi, da je v Malalasu našel največ primerov perifraz z aktivnim participom perfekta od glagola **išthmi**⁵⁰. Imamo tudi možnost primerjave rabe med progresivno perifrazo in perifrazo z aktivnim participom perfekta; od glagola **ečw** namreč najdemo obe perifrazi (81.18 in 100.3 ali 140.11), vendar po primerjavi lahko ugotovimo, da bistvene pomenske razlike med njima ni.

⁵⁰ W.J.Aerts, *Periphrastica*, str. 91.

Čeprav je s propadom 3.deklinacije propadel in iz rabe izginil particip nasplošno, pa je še vedno zanimivo, da se je od vseh obravnavanih perifraz ohranila edino perifraza z **ειηαι** + medio-pasivni particip perfekta, za katero ugotavljamo, da je od vseh perifraz sicer najstarejša, vendar je v bizantinski grščini tudi najmanj uporabljana od vseh.

6.2.1.4. PERIFRAZA Z **επειν** + PARTICIP

V klasični atiščini se najpogosteje pojavlja perifraza **επειν** + particip aorista, ki ima v večini primerov pomen rezultativnega perfekta ali pa nadomešča oblike, ki sicer v monolektski obliki niso izpričane⁵¹. Ta raba iz jezika pozneje izgine, kar je najverjetneje pogojeno s tem, da je perfekt sam začel krepiti rezultativni pomen.

Pravih perifraz **επειν** + particip v *koine* skorajda ni. V *koine* pa se pojavita dve konstrukciji, ki sta zelo razširjeni in podobni perifrazam, vendar v nobenem primeru ne moremo govoriti o perifrazi, kakor smo jo definirali na začetku poglavja. Ti dve konstrukciji sta naslednji:

1. glagol **επειν** + direktni objekt + predikativni akuzativ in
2. glagol **επειν** + prislovno določilo časa (v akuzativu) + adverbialni particip z eksplikativnim pomenom.

Prva od njiju je značilna že za Novo zavezo, kot smo navedli v poglavju *Raba participa v Novi zavezi*, ker ima glagol **επειν** sposobnost vezave z dvema akuzativoma. Tovrstna raba se je ohranila tudi v moderni grščini:

- Ἐχω το γράμμα γραμμένο. - *Pismo imam napisano.*

Tudi slednja konstrukcija z glagolom **επειν** se je ohranila v moderni grščini, le da je particip, ki je izginil, nadomeščen z odvisnikom⁵²:

- Τρία χρόνια έχω που είμαι άρρωστος. - *Bolan sem že tri leta. / Minila so že tri leta, odkar sem bolan.*

Primeri prve konstrukcije so v delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* pogostejši, vendar jih nisem izpisoval, ker konstrukcija ni perifraza. Za oslikavo si oglejmo naslednji primer:

- ηη δε; εκει' paramenousa gunh; ajewgmenou- men tou; ojfqal mou; εψousa, mhdena de; kaqorwsa (157.35) - *Tam je čakala ženska, ki je imela odprte oči, vendar ni videla ničesar...*

Primeri druge konstrukcije so izpisani tudi v 4. poglavju, B.1. Teh je v primerjavi s prvo konstrukcijo manj. Naštel sem tri primere. Oglejmo si enega od njih:

⁵¹ W.J.Aerts, *Periphrastica*, str.159.

⁵² A.N.Jannaris, *An Historical Greek Grammar*, § 1834.

- εἶπε γὰρ πολλὰ; εἶθ' κατακειμένο- **pareto-** (159.22) - *Veliko let že ležim hrom...*

Da ne gre za perifrazo, nam najlepše kaže primerljivo mesto, kjer je izpuščen particip:

- εἰκοσι καὶ οἴκτω; εἶθ' εἶπε εἰ- **to; plasma tou**to (84.19) - *Osem in dvajset let sem že v tej osebi...*

6.2.1.5. POSEBNOSTI PERIFRAZ

Poleg vseh omenjenih perifraz z glagolom **eihai** in raznimi participi ter »nepravilnih«
perifraz z glagolom **echein**, sem v besedilu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* našel še dva nenavadna primera, od katerih lahko enega razumemo kot pravo perifrazo, medtem ko bi rekli, da je drugi primer mejen:

- ἤτι- **ektote eisth** panu kalw- **biwsasa** (159.103) - *Ta je odtlej živela zelo pošteno...*

Vidimo, da bi naj šlo za perifrazo z glagolom **isthmi**. Raba glagola **isthmi** in njegovih zloženok kot kopulativnih glagolov se najde tudi drugod.

- **ektote ubih-** **apekatesth** (160.64) - *Od takrat je bila zdrava...*

Slednji primer nam potrjuje, da glagol **isthmi** v primeru 159.103 utemeljeno razumemo kot kopulo. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da se vsi primeri rabe glagola **isthmi** kot kopule pojavljajo v delu nekje od tega mesta naprej. Pred tem ni mogoče tega videti ali razumeti nikjer drugje v delu.

- kai; eujew- **eisthsan** triakosioi penthkonta ahdre- **epicwnunte-** (161.236) - *In takoj je tristopetdeset moških zasipalo (tj. jamo).../ In takoj se je postavilo tristopetdeset moških, da bi zasipalo jamo...*

Oboje branje je možno, čeprav v tem primeru drugo branje, se pravi, da bi razumeli glagol **isthmi** kot glagol gibanja in particip prezenta kot finalni particip, zdi primernejše in pravilnejše.

Ne glede na to, pa ostaja zgornji primer (159.103) nesporen primer perifraze. Nobena slovnica ne omenja perifraziranja z glagolom **isthmi**. Potemtakem v tem primeru lahko vidimo nek obrobni pojav, ki se ni uveljavil. Sicer pa ne moremo spregledati dejstva, da je glagol 'stare' v italjanščini v tem času začel formulirati perifrazo z gerundijem (*it.* 'sto parlando'). Tudi naš primer ustreza tovrstni perifrazi po pomenu, tako da utemeljeno sumimo, da gre v tem primeru za latinizem. Kot razlog, ki nasprotuje temu, pa lahko navedemo naslednje. Pri obravnavi glagolov neposrednega zaznavanja, je očitno, da glagol **euriskw** v pasivu (v konstrukciji *nominativ s participom*) ima v bistvu pomen glagola **eijniv**. Ta posebna raba glagola **euriskw** se je ohranila tudi v moderni grščini, kjer *βρίσκομαι* v medio-pasivu pomeni

‘nahajam se, znajdem se nekje’. Da je glagol **īsthmi** v bizantinski grščini lahko nastopal kot kopulativni glagol, pa nam potrjuje njegova tovrstna raba v moderni grščini:

- Αχ, τι άτυχη γυναίκα που στάθηκα κι εγώ στη ζωή μου! σκεπτόμουνα καθώς ανηφόριζα προς τον Αι-Λευτέρη. (K.Tahtsis, Tretji venec, I.2) - *Ah, kako nesrečna ženska sem jaz v svojem življenju, sem si mislila, ko sem se odpravljala proti Svetemu Leftériju.*

6.2.2. FAZNI GLAGOLI

V delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* sem naštel 92 primerov, kjer se ‘fazni’ glagoli dopolnjujejo s participom ali infinitivom. V enem primeru z glagolom **epimenw** (159.14) je dopolnilo glagola **eihai** izpuščeno. Od 92 primerov je kar 72 primerov z glagolom **ajcomai**, ki se vedno dopolnjuje z infinitivom, kakor v Novi zavezi (gl. *Raba participa v Novi zavezi*). Za dopolnjevanje glagolov, ki pomenijo ‘začnem’ ali ‘neham’ v klasični grščini, J.Kavčič pravi, da je pleonastično, saj se informacija o spolu in številu osebka dejanja pravzaprav v participu ponovi⁵³. S tem utemelji s stališča naravnostne teorije⁵⁴, zakaj se je uveljavil kot dopolnilo glagolov teh dveh pomenskih skupin infinitiv. Dopolnjevanje glagolov z infinitivom je najprej zajelo glagole s pomenom (že v *koiné*) ‘začnem’ in šele nato glagole s pomenom ‘končam’. Tako »vmesno« stanje izpričuje tudi naš tekst, čeprav je stanje najverjetneje umetno, kakor domneva tudi Kavčičeva⁵⁵. Ostalih dvajset primerov je razporejenih med naslednje glagole:

- **ajcomai** : 25.9, 58.13, 76.44, 77.14, 149.7, 161.26, 164.3, 164.17, 169.18;
- **proskarterew** : 32.8;
- **katamenw** : 43.15;
- **diatelow** : 58.29;
- **ferw** : 76.7;
- **pauw** : 76.51;
- **upomenw** : 134.43, 142.4;
- **bastazw** : 135.28;
- **epimenw** : 159.14;
- **upoferw** : 162.87;
- **dialeipw** : 165.46.

Glagol **ajcomai** se vedno dopolnjuje z infinitivom, prav tako **ferw**, **upomenw**, **bastazw** in **upoferw**. Vsi ostali glagoli, ki pomenijo ‘končam’ ali ‘vztrajam’, se dopolnjujejo s participom

⁵³ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 176-178.

⁵⁴ Naravnostna teorija izhaja iz predpostavke, da sta v govorjenem jeziku stalno prisotni dve nasprotujoči si tendenci: govorec teži za ekonomičnostjo izražanja, poslušalec pa za transparentnostjo spročila.

⁵⁵ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 194.

z izjemo glagola **dialeipw**, ki se dopolnjuje s posamostaljenim infinitivom. Slednji primer nam daje slutiti, da je siceršnje stanje umetno, kot smo omenili zgoraj.

Glagoli s pomenom 'zmorem, prenesem' se dopolnjujejo izključno z infinitivom, zaradi česar jih tukaj ne moremo več prištevati med fazne glagole⁵⁶. Stanje, kot je izpričano, je pravzaprav pričakovano, kajti glagoli so po pomenu zelo blizu glagolom tipa **dunamai** 'morem' oz. **oipwteveimi** 'sem sposoben, zmožen', ti pa so se dopolnjevali izključno z infinitivom.

6.2.3. GLAGOLI OSTALIH SKUPIN S PREDIKATIVNIM PARTICIPOM

Primerov, kjer stoji particip v vlogi povedkovega določila ob glagolih ostalih skupin, je zelo malo. V večina primerov se zdi raba naključna, saj jih v nekaj primerih lahko brez težav opredelimo kot adverbialne.

Pri **glagolih, ki opisujejo okoliščine** je le enkrat izpričan infinitiv ob glagolu **tugcanw** (3.12). Tukaj lahko glagol **tugcanw** razumemo tudi kot 'primerilo, zgodilo se je, usojeno je bilo'. Glagol **tugcanw** se v vseh drugih primerih dopolnjuje le s samostalnikom v genetivu, npr.: **epimeleia- tugcanein** (25.41). Od ostalih glagolov te skupine, ki so se v klasični atiščini dopolnjevali s participom, je zelo pogosto izpričan le še glagol **fqanw**, vendar vedno z intransitivnim pomenom 'prispem' kot v moderni grščini.

Particip ob **glagolih** s pomenom **premagati, podleči** razen primera 5.23 ni izpričan. Tudi v tem primeru particip (**paizwn epika**) gotovo ni predikativno rabljen, saj zaimek **toutou-** pred glagolom še enkrat ponovi informacijo, ki smo jo dobili z **meta; twh newn** ob participu. Particip je torej rabljen adverbialno.

Ob **glagolih čustvovanja** imamo v treh primerih izpričano dopolnjevanje z infinitivom ob glagolu **aiplemai** (89.4, 161.90 in 161.176). V primeru 30.9 particip **epimemfomeno-** tudi ni rabljen predikativno (primer je podoben zgornjemu z **nikaw**). To nam potrjuje tudi dvakrat uporabljeni prislov (**sfodra - sfodrw-**), kjer se prvič nanaša na osebno glagolsko obliko, v drugem primeru pa na adverbialno rabljen particip.

6.3. PARTICIP KOT Povedkov PRILASTEK

6.3.1. GLAGOLI ČUTNEGA ZAZNAVANJA

Pri izpisovanju teh glagolov iz besedila sem upošteval le tiste primere, kjer se glagoli čutnega in duševnega stanja dopolnjujejo s participom ali z deklarativnim infinitivom ali akuzativom z infinitivom ali s predmetnim

⁵⁶ Infinitiv nastopa ob njih v vlogi tožilniškega predmeta.

odvisnikom, uvedenim s **οτι** ali **ω**. Odvisni vprašalni stavki niso upoštevani. Sem pa upošteval primere, kjer je izpuščen particip ali infinitiv glagola **ειμι**. Ti primeri so zaznamovani z asteriksom /*/.

Od glagolov čutnega zaznavanja so v delu *VThS* izpričani naslednji: **βλεπω** 'gledam', **ορω** 'vidim', **ϰεωρεω** 'gledam', **ακουω** 'slišim', **αισϰανομαι** 'čutim', **ϰεαομαι** 'gledam', **επισκοπεω** 'zapazim'. Največ primerov odpade na glagol **ορω**. Statistični pregled da naslednje rezultate:

<i>glagol</i>	<i>particip</i>	<i>infinitiv</i>	<i>predmetni odvisnik</i>
<i>αισϰανομαι</i>	1	1	0
<i>ακουω</i>	1	1	2
<i>βλεπω</i>	2	0	1
<i>επισκοπεω</i>	1	0	0
<i>ϰεαομαι</i>	1	0	0
<i>ϰεωρεω</i>	4	0	2
<i>ορω</i>	19 (3*)	1	4
Σ	29 (3*)	3	10

Ti glagoli so se po pravilu dopolnjevali s participom v akuzativu (PcA / izjema je le glagol **ακουω**, ki se je dopolnjeval s participom v genetivu), kadar je šlo za neposredno zaznavanje, medtem ko so se dopolnjevali z infinitivom oz. predmetnim odvisnikom, kadar je šlo za posredno zaznavanje.

Za glagole vizualnega zaznavanja J. Kavčič redefinira pravilo in pravi, da so se ti glagoli dopolnjevali z infinitivom, ko so nastopali kot '*verba putandi*'⁵⁷. Stanje je primerljivo s slovenščino. Kadar je glagol *videti* uporabljen kot glagol neposrednega zaznavanja, se lahko dopolnjuje z nedoločnikom, kar je sicer finoča pisanega jezika in ni odraz govornega. Ta konstrukcija je nadomestljiva s predmetnim odvisnikom:

- Vidim otroka brati knjigo. = Vidim, da otrok bere knjigo.

Glagol *videti* pa lahko uporabimo tudi v pomenu '*uvidim*' in takrat se po pravilu dopolnjuje s predmetnim odvisnikom. V tem primeru odvisnika ne moremo nadomestiti z nedoločnikom:

- Vidim, da se motiš. ≠ *Vidim tebe motiti se.

Razlikovanje med posrednim in neposrednim zaznavanjem se je ohranilo tudi v moderni grščini. Če je stavek uveden s **οτι**, potem gre za posredno zaznavanje, če pa je uveden z **να**, potem gre za neposredno zaznavanje⁵⁸:

- Τον είδαμε **να** περπατάει πολύ βιαστικός. - *Videli smo ga, da hodi zelo naglo.* = *Videli smo ga zelo naglo hoditi.*

⁵⁷ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 92.

⁵⁸ D.Holton, *Greek, An Essential Grammar of the Modern Language*, str. 221.

- Ακούσαμε **ὅτι** πούλησε και το σπίτι. - *Slišali smo, da je prodal(a) tudi hišo.*

Slovenščina, ki izgublja nedoločnik kot dopolnilo neposrednega zaznavanja, tega razlikovanja ni prenesla v odvisnik na tako očiten način. Razliko naredimo s pomočjo drugih jezikovnih sredstev (npr. 'Slišal sem, da je *baje* šla na morje.'). Zanimivo je, da se kljub »nerabi« konstrukcije rojeni govorec slovenščine zaveda pomenske razlike in jo še vedno zna tvoriti v skladu s slovničnimi pravili.

J. Kavčič v svojem delu opredeli⁵⁹, v katerih primerih je rabljen odvisnik kot dopolnilo neposrednega zaznavanja - to so primeri: 89.21, 154.22 127.8 in 58.23. Posebej obravnava kot posebnost primer 78.11, kjer za glagolom **oraw** imamo kot dopolnilo, tako infinitiv kot particip. Glavni povedek je rabljen v vlogi glagola 'putandi', zaradi česar bi v vseh primerih pričakovali nedoločnik, vendar sta zadnji dve dopolnili participa. Raba ostaja nepojasnjena, čeprav je utemeljitev J.Kavčič sprejemljiva: zadnji dve dopolnili naj bi pod vplivom atributivnega participa **kaqestwta-** »prešli iz infinitiva v particip«. Šlo naj bi torej za anakolut⁶⁰.

Primerov rabe participa, ko glagoli kažejo na posredno zaznavanje, ni.

Primer 139.6, kjer se zdi, da gre za predmetni odvisnik, odvisen od glagola **qewrew**, ni predmetni odvisnik, ampak posledični odvisnik, odvisen od glagola **poiew**. V zgornji razpredelnici ni upoštevan.

J.Kavčič⁶¹ na osnovi primerjave del *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna, Kronika Janeza Malalasa in 'Pratum spirituale'* od Moshosa pride do zaključka, da se je za glagoli slušnega zaznavanja morda še vedno uporabljal particip, čeprav je jasno, da se v njegovi vlogi pojavlja tudi predmetni odvisnik (nasprotnih primerov ni). Tako stanje vsaj izpričuje pisani jezik, medtem ko za govorjenega domneva, da se je verjetneje uporabljal predmetni odvisnik (prim. zgoraj opisano stanje v slovenščini). Za glagole slušnega zaznavanja ugotavlja, da je stanje boljše ohranjeno, saj je primerov, ko predmetni odvisnik nastopa namesto participa, manj. Tako stanje je pričakovano, saj ni možno reči kot izraz neposrednega zaznavanja, da je nekdo slišal od nekoga, da je neka oseba lepa⁶².

⁵⁹ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 95.

⁶⁰ J.Kavčič, na istem mestu.

⁶¹ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 100 - 101.

⁶² J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 105.

6.3.2. GLAGOLI DUŠEVNEGA ZAZNAVANJA

Pri izpisovanju teh glagolov sem uporabil isti princip kot pri glagolih čutnega zaznavanja. Od glagolov duševnega zaznavanja so izpričani naslednji glagoli: *oida* ‘vem’, *manqanw* ‘izvem’, *ginwskw* ‘spoznam’, *ajnoew* ‘ne vem’, *ejnoew* ‘razumem’, *euriskw* ‘izvem’, *ejn nwʹ lambanw* ‘opazim’, *suniw* ‘razumem’, *epiginwskw* ‘spoznam’ in *skopew* ‘motrim’. Statistično gledano, se ti glagoli dopolnjujejo takole:

<i>glagol</i>	<i>particip</i>	<i>infinitiv</i>	<i>predmetni odvisnik</i>
<i>ajnoew</i>	1	0	1
<i>ginwskw</i>	0	4	4
<i>ejnoew</i>	0	1	3
<i>epiginwskw</i>	0	1	2
<i>euriskw</i>	23 (1*)	0	1
<i>katanoew</i>	1	0	0
<i>lambanw ejn nwʹ</i>	1	0	0
<i>manqanw</i>	1	4	4
<i>oida</i>	0	1 (1*)	4
<i>suniw</i>	0	1	0
Σ	26	12	19

Večina primerov s participom, kot vidimo, odpade na glagol *euriskw*. J.Kavčič v svojem delu skupino razdeli v nadaljnji dve skupini: glagoli fizičnega zaznavanja (*aijsqanomai* in *euriskw*)⁶³ in »prave« glagole duševnega zaznavanja (vsi ostali)⁶⁴. Schwyzer utemelji razliko med deležniškim in nedoločniškim dopolnilom pri glagolu *euriskw* v pomenu. Kadar se dopolnjuje s participom, pomeni ‘*finden*’, ko pa z infinitivom, pa ‘*urteilen*’. Ta opredelitev sovpada z zgoraj opisano razliko dopolnjevanja s participom in infinitivom oz. predmetnim odvisnikom pri glagolih čutnega zaznavanja. Posebnost glagola *euriskw* je tudi v tem, da je edini v delu izpričan s participom v nominativu, kadar stoji v pasivu (NcP). Tovrstna raba je izpričana tudi v Novi zavezi. J.O.Rosenquist⁶⁵ opozori, da je particip v vlogi povedkovega prilastka izpričan v 22 primerih na zadnjih 32 straneh (od tega 16 s *euriskw*), medtem ko ostalih 30 primerov odpade na prvih 125 strani. Na osnovi tega zaključí, da raba ni bila »naravna« za pisca, še posebej v primerih, ko *euriskw* stoji v pasivu. J.Kavčič, ki v svojem delu primerja več del, ugotavlja, da je *euriskw* skoraj tako pogost v rabi kot glagola *oraw* ali

⁶³ Glagol *aijsqanomai* sem vključil v obravnavo glagolov čutnega zaznavanja v prejšnjem poglavju.

⁶⁴ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 107.

⁶⁵ J.O.Rosenquist, *Studien zur Syntax und Bemerkungen zum Text der Vita Theodori Syceotae*, str. 65.

akouw, v delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* pa celo pogostejši. Med drugim dodaja, da se glagol *βρίσσω* še dandanes pojavlja kot glagol zaznavanja z nedoločniškim dopolnilom v nekaterih grških narečjih v Južni Italiji⁶⁶. Jannaris glagol **euriskw** v pasivu prišteva med kopulativne glagole, ki so se v poklasični grščini uveljavili zaradi pravilne spregatve kot nadomestilo za glagol **eimiv** v perifrazah⁶⁷. V dveh primerih (164.22 in 164.72) bi glagol **euriskw** z NcP res lahko razumeli kot substitut za **eimiv** perifrazi.

Definicija, ki smo jo podali o dopolnjevanju za glagole čutnega zaznavanja, velja tudi za glagole duševnega zaznavanja, čeprav J.Kavčič opozori, da je primerov, kjer je particip dopolnilo glagolov duševnega zaznavanja malo⁶⁸. Do istega zaključka lahko pridemo, če primerjamo dobljene rezultate za delo *Življenje svetega Teodora* zgoraj. Če odštejemo glagol **euriskw**, je razmerje med participom, nedoločnikom in predmetnim odvisnikom takole: 4 - 12 - 18. Na osnovi tega je zaključila, da je particip kot dopolnilo (tudi infinitiv) za glagoli duševnega zaznavanja moral izginiti prej kot za glagoli čutnega zaznavanja. V govorjenem jeziku v zgodnji bizantinski grščini naj bi se uporabljal kot dopolnilo le še predmetni odvisnik, zaradi česar se tedanji pisci niso mogli več zanašati niti na svoj občutek. To trditev potrjuje tudi glagol **oita**, pri katerem sem našel dva primera (2.22 in 4.7) dopolnjevanja s posamostaljenim nedoločnikom (v prvem primeru gre celo za AcI z izpuščenim nedoločnikom **eihai**).

Primer glagola **katanoew** (17.5), ko se dopolnjuje s participom **estw**, je nepravilna tvorba, saj bi moral particip stati v srednjem spolu glede na svojo odnosnico (**akaraqarton daimonion**). Ker pa kontekst ne dopušča drugačne interpretacije, je treba nepravilno tvorbo pripisati napačni tvorbi perfektovega participa (prim. 6.1.3).

6.4. DOPOLNJEVANJE GLAGOLOV GIBANJA IN POŠILJANJA

V klasični atiščini je za temi glagoli stal praviloma particip futurja (prim. 2.4.1). Ker se je futur v *koiné* začel umikati iz glagolske ureditve, ga je v tej vlogi zamenjal particip prezenta (prim. 3.4.1). Po izpisu primerov gibanja in pošiljanja je stanje v *delu Življenje svetega Teodora* sledeče.

⁶⁶ J.Kavčič, *The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek*, str. 108.

⁶⁷ A.N.Jannaris, *An Historical Greek Grammar*, § 2107.

<i>dopolnilo</i>	<i>εἴκομαι</i>	<i>ostali glagoli</i>	<i>skupaj</i>
<i>particip</i>	11	9	20
<i>nedoločnik</i>	17	17	34
<i>posamostaljeni nedoločnik</i>	19	44	63
<i>1.s predlogom εἰ</i>	12	22	34
<i>2. s predlogom προ</i>	4	10	14
<i>3.s predlogom εἰς</i>	0	2	2
<i>4.z določnim členom</i>	3	10	13
<i>namerni odvisnik</i>	4	15	19
Σ	41	85	126

Kot je razvidno iz preglednice, tvori tretjino primerov glagol *εἴκομαι* in njegove zloženke. V celotnem delu je sicer izpričan samo en primer glagola premikanja s participom futurja (36.19). Pri statistični obdelavi podatkov nisem upošteval primerov, kjer v participu nastopajo glagoli *εὐχαριστῶν*, *παράκαλῶν*, *ἰκετῶν* in *δοξάζῶν*, čeprav sem jih izpisoval. O spornosti teh primerov je razpravljal že J.O.Rosenquist⁶⁹. Jaz sem se temu izognil, saj lahko vsakega od njih obravnavamo tudi kot adverbialni particip (prim. 3.4.2). Izjema je primer 154.48, kjer nastopata priredno povezana participa *εὐχαριστοῦντε*- in *ἀναγγελλόντε*-. Ta je vključen v statistiko.

V vlogi finalnega participa nastopa tudi particip aorista (5 primerov). Rosenquist primere z aoristom zavrže kot nepristne⁷⁰, čeprav Jannaris omenja, da se v bizantinski grščini pojavlja tudi aorist v pomenu efektivnega futura⁷¹. Tako finalno rabo potrjujejo tudi primeri, kjer particip aorist ne stoji za glagoli gibanja oz. pošiljanja:

- **Kai; tauta epimemyameno- eautw/ hscasen mhdeni; mhden ol w- ejaxgeit a-**. (163.70) - *Ker je tudi to očital samemu sebi, se je umiril, da ne bi komu česa v celoti ovadil.*

V zgornji statistiki so ti primeri upoštevani. Sicer pa se je v zgodnji bizantinski grščini tudi particip kot dopolnilo za glagoli gibanja in pošiljanja umikal iz rabe, saj je iz zgornje statistike razvidno, da prevladuje (posamostaljeni) infinitiv kot dopolnilo. Namerni odvisniki so redki, pa še ti se omejujejo na tiste glagole, ki so v klasični atiščini redki (sem sodijo zlasti glagoli s pomenom 'klečati').

⁶⁸ J.Kavčič, The Syntax of the Infinitve and the Participle in Early Byzantine Greek, str. 113.

⁶⁹ J.O.Rosenquist, Studien zur Syntax und Bemerkungen zum Text der Vita Theodori Syceotae, str. 24.

⁷⁰ J.O.Rosenquist, Studien zur Syntax und Bemerkungen zum Text der Vita Theodori Syceotae, str. 23.

⁷¹ A.N.Jannaris, An Historical Greek Grammar, § 2159.

6.5. DATIVUS ABSOLUTUS

Že Rosenquist opazi primere 30.21, 31.1 in 34.3 (glej 4.poglavje, *Posebnosti*), za katere pravi, da so odraz jezikovne negotovosti (tudi 13.10). Dativ pojasnjuje kot 'dativus commodi' in pri tem dopušča možnost, da jih obravnavamo kot samostojno stoječe stavčne člene⁷². K obravnavi teh primerov bi sam vključil še primer 76.46.

Jannaris omenja, da v poklasični dobi včasih absolutni dativ nadomešča absolutni genitiv, pri čemer je sprva šlo za napačen, »dosleden« prevod latinskega absolutnega ablativa. Ker konstrukcija v delu ni razpršena (4 primeri od 5 odpadejo na prvih 30 strani dela), lahko domnevamo, da tudi v pričujočem delu gre za napačno tvorbo na osnovi zgledov.

6.6. UJEMANJE PARTICIPA Z ODNOSNICO

V celotnem delu naletimo na tri primere, kjer se particip ne ujema v spolu in številu s svojo odnosnico:

- ol de; katanohsa- eḿprosḡen aujtou' eḡtw; akaqarton daimonion melanoeidw (17.5) - *Ko je Teodor spoznal, da pred njim stoji nečisti demon črne barve...*
- pisteuw gar tw/ qew/ oti zwhta eurhsomen to; paidion sou (72.18) - *Zaupam namreč Bogu, da bomo našli tvojega otroka živega...*
- qeḡma ti foberon kai; eḡeeinon epideiknumena (127.24) - *...kako strašljiv in usmiljenja vreden prizor...*

V vseh treh primerih je očitno, da se particip ne ujema, kadar je odnosnica samostalnik srednjega spola. O primeru 17.5 smo spregovorili že v poglavju o glagolih duševnega zaznavanja. V to skupino bi lahko uvrstili tudi primer:

- euḡren oti apo; sitla- tino; eḡairido- hh gegonota (42.35) - *Trgovec je odkril, da (tj. srebro keliha) izvira od vedrca neke kurtizane...*

Slednji primer je sporen, kajti ni povsem jasno, kaj oz. kdo je osebek stavka. Glede na sobesedilo v 42. poglavju, kjer Georgij pripoveduje o nakupu srebrnega keliha (to; diskopothrion), bi sklepali, da je osebek 'kelih', vendar predhodni stavek sugerira, da je osebek aujtav. Na kaj točno se nanaša aujta, ni jasno. Sicer pa je podobnih mest, kjer stoji glagol v ednini namesto v pričakovani množini ob samostalnikih srednjega spola (po zgledu klasične atiščine?) več:

- ote ta; alogav mou panta apeqhshken... (106.22) - *Ko so umirale vse moje živali,...*

Tudi nasprotnih primerov ne manjka:

- **ta; de;** (tj. **ta; a|oga**) **ε̅xhgriwsan, akatasceta ohta kai; klasmata poiouhta** (116.33) - ...druge živali pa so demoni spravili ob pamet, zaradi česar se jih ni dalo obvladati, tako da so razbijali vse po vrsti...

Nobenega splošno veljavnega pravila se ne da izluščiti, zaradi česar primer 42.35 ostaja nerazložljiv.

Čeprav je primerov zelo malo, pa je jasno, da gre za fenomen, ki bo doprinesel k razvoju deležja na **-ovτας** v moderni grščini. Jannaris⁷³ v svoji slovnici navaja primere, ki datirajo v 3. oz. 4.st.po Kr., med drugim številne iz malo starejšega dela Janeza Malalasa.

Jasno je, da se je končnica **-ovτα(ς)** najprej začela širiti iz množine srednjega spola v ednino srednjega spola, zaradi česar je tudi največ primerov nepravilne rabe iz zgodnjega obdobja izpričanih ravno za srednji spol. Neke vrste »vmesno« stanje nam izpričuje ohranjena »progresivna perifraza« v tsakonskem narečju. Spregatev glagola ε̅ϰω v sedanjiku v tsakonskem narečju⁷⁴ izgleda takole:

	<i>moški spol</i>	<i>ženski spol</i>	<i>srednji spol</i>
<i>sing.</i>	ε̅νι ε̅ϰου ε̅σι ε̅ϰου ε̅ηι ε̅ϰου	ε̅νι ε̅ϰα ε̅σι ε̅ϰα ε̅ηι ε̅ϰα	ε̅νι ε̅ϰounta ε̅σι ε̅ϰounta ε̅ηι ε̅ϰounta
<i>plur.</i>	ε̅νε ε̅ϰounte ε̅τε ε̅ϰounte ε̅ηι ε̅ϰounte	ε̅νε ε̅ϰounte ε̅τε ε̅ϰounte ε̅ηι ε̅ϰounte	ε̅νε ε̅ϰounta ε̅τε ε̅ϰounta ε̅ηι ε̅ϰounta

Iz stanja v tsakonskem narečju je razvidno, da se je pri participu, ki se je ohranil v nominativu (moški in ženski spol!), ohranilo tudi razlikovanje v spolu in številu. Da je bil nominativ prevladujoči sklon, v katerem se je pojavljal particip že v 7.st.po Kr., kažejo tudi izsledki statistične analize, kjer smo videli, da se particip v nominativu pojavlja kar v 57,9% primerov (genetiv kot drugi najpogostejši sklon pa v manj kot 20% primerov)! Ta podatek pojasni tudi dejstvo, da je osebek glagola v deležju na **-ovτας** praviloma tudi osebek celega stavka. Iz statističnih rezultatov je tudi razvidno, da je adverbialni particip zastopan kar v 63,8%. V jeziku so se torej že takrat vzpostavile take razmere, ki nam lepo kažejo navzlic piščevemu »čiščenju« jezika nadaljni razvoj participa prezenta v deležje, kot ga poznamo v moderni grščini (izjema so seveda tsakonsko narečje in grška narečja Južne Italije).

⁷² J.O.Rosenquist, Studien zur Syntax und Bemerkungen zum Text der Vita Theodori Syceotae, str. 44.

⁷³ A.N.Jannaris, An Historical Greek Grammar, § 823.

⁷⁴ W.J.Aerts, Periphrastica, str. 102.

Na razvoj deležja na -οντας, ki nastopa v adverbialnem ali časovnem pomenu (redkeje z vzročnim pomenom), je gotovo vplivala tudi preobrazba adverba, tvorjenega iz pridevnikov. Namesto končnice -w- se je začela v tem času širiti končnica -a, na pojav katere sta vplivala, tako adverbialni akuzativ⁷⁵ kot končnica -a v superlativu adverba. Ker je propad 3.deklinacije pogojeval izginotje participa in v končni fazi skoraj vseh perifraz s participom, lahko predvidevamo, da se je od vseh pojavnih oblik participa v grškem jeziku poleg adverbialnega participa najdlje obdržala perifraza (tudi od atributivnega participa, ki s propadom fleksije ni mogel več nastopati v odvisnih sklonih). Tsakonsko narečje namreč pojasnjuje še en pojav, ki ga Jannaris ne pojasni: končni -ς v končnici -οντας.

Če v tsakonskem narečju »progresivna perifraza« nastopi v inverznem besednem redu, dobimo naslednje oblike:

- εἶour εἶni = εἶni εἶou,
- εἶar εἶni = εἶni εἶa,
- εἶountar εἶni = εἶni εἶounta itd.

Končni -r, ki se pojavi, je nastal po rotacizmu iz --, ta -- pa naj bi se razširil iz m. oz. ž.sp.množine⁷⁶:

- εἶounte- εἶne ⇒ εἶounter εἶne.

⁷⁵ A.N.Jannaris, An Historical Greek Grammar, § 522 in 1278.

⁷⁶ W.J.Aerts, Periphrastica, str. 102.

7. ZAKLJUČKI

Pričujoče poglavje je namenjeno 'grobi' primerjavi rabe participa v delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna*, v klasični atiščini in v Novi zavezi.

7.1. Particip kot prilastek

Posebnosti v rabi participa kot prilastka v Novi zavezi so izpričane tudi v obravnavanem delu.

1. Rabo participa **legomeno-** in (**eji**) **kaloumeno-** 'imenovan' v vlogi apozicije k osebnemu ali krajevnemu imenu potrjuje tudi delo *Življenje svetega Teodora*:

- **ej th/ Galatwh cwra/ cwriøn ejsti; legomenon Sukewn** (3.1) - *v deželi Galatov se nahaja vas, imenovana Sikeòn.*

Delo kaže v tem oziru še korak naprej. Poleg zgoraj omenjenih participov se v pomenu 'imenovan' pojavljajo še drugi pomensko sorodni participi kot **prosagoreuomeno-**, **khruttomeno-** ali **eponomazomeno-**:

- **ej Kwnstantinoupoli... eij- ta; Galatiou, ouŧw- eponomazomenou tou' topou** (81.49) - *v Konstantinoplu...v Galatijevi četrti, kakor se je imenoval ta okraj.*

2. Zapostavljeni particip ima določni člen, čeprav ga odnosnica nima:

- **kata; thn tou' apostolou fwñh thn legousan** (6.16) - *v skladu z apostolovo besedo, ki pravi...*

3. Substantiviziranje pridevniško rabljene besede (tudi participa), če stoji za pridevnikom **pa'**, najdemo na različnih mestih:

- **kai; panta ta; ekeiše agiasmata** (62.6) - *in vse tamkajšnje svete predmete.*

V tej vlogi srečamo tudi pridevnik **ol o-**, ki je nadomestil v moderni grščini izginuli **pa'**:

- **kai; ekaqarisqh ol aŧqrwpo- ol on to; swma** (31.15) - *in možu je izginila gobavost s celega telesa.*

Raba participa kot prilastka v obravnavanem delu kaže torej vse značilnosti rabe v Novi zavezi, čeprav je razvidno, da se je raba pod 2. in 3.točko posplošila tudi na pomensko sorodne primere.

7.2. Particip kot povedkovo določilo

1. Particip v opisanih zvezah s kopulativnimi glagoli je izčrpno obravnavan v 6. poglavju. Kot kopule se v delu pojavljajo glagoli **eimiy uparcw** in **iŧthmi**. Slednjega ne srečamo v tej vlogi, niti v klasični atiščini niti v Novi zavezi, kar je v bistvu korak naprej. Čeprav je

perifraziranje monolektskih oblik pogost pojav že v Novi zavezi, pa smo videli, da je stanje v delu *Življenje svetega Teodora* še mlajše v razvoju jezika oz. da je jezik medtem v rabi perifraz šel naprej. To velja zlasti za uveljavljeno perifraziranje izginulega pluskvamperfekta z **eijiv+** particip aorista.

2. Particip je dopolnjeval tudi nekatere pomenske skupine glagolov kot povedkovo določilo, vendar smo že v 3. poglavju o rabi participa v Novi zavezi povedali, da je njegova raba pešala. Redki primeri, ki so tam izpričani, stojijo le še ob glagolih, ki opisujejo okoliščine dejanja, ob nekaterih faznih glagolih (ob glagolu **aḥcomai** že v Novi zavezi stoji praviloma infinitiv), ob dveh glagolih s pomenom 'koristiti' oz. 'škodovati' in le enkrat ob glagolih čustvovanja. Raba je še najbolj ohranjena ob faznih glagolih s pomenom 'vztrajam, neham, končam'.

Življenje svetega Teodora se tudi v tem oziru bolj sklada z rabo v Novi zavezi. Pri faznih glagolih s pomenom (prim. 6.2.2) 'vztrajam, neham, končam' stoji tukaj načeloma particip, čeprav imamo ob glagolu **dial eipw** izpričan tudi posamostaljeni infinitiv. Glagol **aḥcomai** se vedno veže z infinitivom kakor v Novi zavezi. Glagol **aḥecomai** se izključno dopolnjuje z infinitivom, čeprav se je v klasični atiščini lahko, ali z infinitivom ali participom. K temu je treba dodati, da ni v niti enem primeru v delu *Življenje svetega Teodora* uporabljen kot fazni glagol. Po pomenu se namreč približuje modalnim glagolom. V Novi zavezi ni izpričan (le nekatere njegove zloženke). V vseh ostalih primerih ob glagolih drugih pomenskih skupin smo videli, da je raba 'naključna' in da lahko participe v večini primerov razložimo kot participe v vlogi prislovnega določila.

Stanje tovrstne rabe participa izpričuje torej v tem času napram rabi v klasični atiščini in v Novi zavezi še nekoliko mlajše stanje. Particip je za glagoli določenih glagolskih skupin, za katerimi je v klasični atiščini stal obvezno, v tem času že povsem izgnil iz rabe. Stanje se torej mnogo bolje ujema s stanjem rabe predikativnega participa v Novi zavezi. Razlika je edinole v tem, da se particip ob tistih glagolih, ob katerih se v Novi zavezi pojavlja kot 'obroben' pojav, v delu *Življenje svetega Teodora* sploh več ne pojavlja.

7.3. Particip kot povedkov prilastek in kot prislovno določilo

Glede rabe participa v vlogi povedkovega prilastka je obravnava dela pokazala, da je stanje skorajda identično stanju, kakršnega izpričuje raba tovrstnega participa v Novi zavezi. Opazimo lahko, da se je raba razširila pri glagolih čutnega in duševnega zaznavanja tudi na nekatere glagole, ob katerih v Novi zavezi ne srečamo participa. Vendar nepravilnosti v rabi

te tvorbe (gl. 6.3) nam dajo slutiti, da raba v govornem jeziku najverjetneje sploh ni bila več živa.

Največ podatkov o rabi participa kot prislovnega določila pa smo dobili iz morfološko-sintaktične obravnave besedila in iz rezultatov o dopolnjevanju glagolov premikanja oz. pošiljanja. Pri glagolih premikanja oz. pošiljanja smo videli, da se ti pogosteje dopolnjujejo s (posamostaljenim) infinitivom. Particip stoji ob njih redkeje, od tega le enkrat particip futurja, ki je veljal za pravilo v klasični atiščini, sicer particip prezenta kakor v Novi zavezi in particip aorista. Pri tem je treba dodati, da nikjer nisem zasledil podatka, v kakšnih razmerjih se ti glagoli dopolnjujejo v Novi zavezi s participom ali drugimi variantami, ki nastopajo kot možna dopolnila za glagoli premikanja oz. pošiljanja.

Z morfološko-sintaktično obravnavo izbranih poglavij pa smo dobili nekatere rezultate, ki jih kljub natančni, vendar ločeni obravnavi sintaktičnih in morfoloških karakteristik participa nikoli ne dobimo. Če gledamo na dobljene rezultate retrospektivno s stališča moderne grščine, vidimo nekatere stvari, ki se bolje ujemajo z našimi pričakovanji kakor pa rezultati, dobljeni ob ločeni obravnavi karakteristik participa.

Iz statistike, kakšni in kako pogosti so participi v atributivni, predikativni ali adverbialni vlogi, lahko razberemo, da je predikativni particip pravzaprav pred izumrtjem, medtem ko se razmerje med adverbialno in atributivno rabo participa (2:1) ujema s pričakovanji in predpostavkami o dotedanem in nadaljnjem razvoju participa. Tako lahko sklepamo, da je moralo biti propadanje 3.deklinacije, ki je prizadelo tudi particip, očitno, ko je delo nastajalo, v teku, če ne celo v polnem zamahu, saj je raba participa v vlogi atributa precej redkejša kakor v vlogi prislovnega določila, vrh tega pa se razmerje med rabo participa v različnih sklonih povsem ujema s pričakovanim (dativ se umika, kar potrjuje le 7%, medtem ko postaja particip okostenela oblika, kar pa potrjuje dejstvo, da se nekaj manj kot 60% participov pojavlja v nominativu). Morda je bilo razmerje v prid adverbialnemu participu v govornem jeziku še večje, saj je treba pri temu upoštevati že omenjeni dejavnik: vpliv izobrazbe pisca. Pogostejša raba adverbialnega participa pa ni presenetljiva, če upoštevamo dejstvo, da se je v moderno grščino ohranilo edinole deležje na *-ovτας*, ki je nastalo iz participa prezenta, v moderni grščini pa nastopa predvsem kot prislovno določilo načina oz. redkeje časa. Ta med drugim v moderni grščini skoraj vedno pojasnjuje okoliščine dejanja, ki jih vrši osebek glavnega stavka. Tudi to pravilo lahko pojasnimo iz dobljenih rezultatov, saj je participov v nominativu skoraj 60%, nominativ pa je navsezadnje sklon stavčnega osebka.

Čeprav pri obravnavi progresivne perifraze (prim. 6.2.1.1) trdim, da je morala v določeni meri na nadaljnji razvoj participa oz. deležja na *-ovτας* v moderno grščino vplivati tudi perifraza, bi

mi na tem mestu nekdo lahko očital, da pogostost oz. redka raba predikativnega participa, ki jo daje dobljena statistika, ne priča ravno v prid tej domnevi. Tukaj je treba še enkrat opozoriti na tisto karakteristiko perifraz, o kateri govorim na 76.strani: *kadar trčita dve perifrazi skupaj, se glagol pred ali za drugim participom ne ponovi, zaradi česar ta particip »navidezno« nastopa kot adverbialni particip*. Če torej predpostavljamo, da je bila zveza med kopulo in participom v tem času na nek način še vedno ohlapna, a skupna vsem grškim narečjem, potem lahko domnevamo, da je vez med kopulo in participom v vseh narečjih postopoma razpadla in da se je edinole v tsakonskem narečju okrepila ter postala edino sredstvo za tvorbo monolektičnega indikativa prezenta.

Če torej povzamemo, kar je bilo povedanega v tem poglavju, ko smo skušali še enkrat v grobem primerjati stanje participa v obravnavanem delu *Življenje svetega Teodora iz Sikeóna* in stanjem participa v klasični atiščini oz. Novi zavezi, potem lahko zaključimo naslednje: **stanje v delu se v glavnem ujema s tistim, karkšnega izpričuje Nova zaveza**. Razlike v rabi so malenkostne in kažejo na odstopanja od svetopisemske norme zlasti tam, kjer je posebna raba participa v Novi zavezi obrozen pojav. Kljub temu pa smo večkrat pri interpretaciji rezultatov videli, da pisec kljub izobrazbi in zavestnemu samonadzoru pri pisanju ni mogel prikriti vsega, s čimer je nanj vplivala njegova grščina, ki se je v vsakodnevni govorici morala vsakakor že v marsičem razlikovati od tiste grščine, v kateri je nastala Nova zaveza skoraj 500 let poprej. Zanimivo je, če zaključimo na tem mestu, da Biblija v Evropi ni postala le 'kanon' vsakodnevnega življenja posameznika, ampak je postala tudi pravilo in mera za njegov jezik, način izražanja, duhovni svet vobče. Zahodna Evropa se je tega vpliva Biblije, pisane in brane v latinščini, hitro otresela, saj je bil prepad med latinskim jezikom in npr. slovanskimi enostavno prevelik (kar pa ne velja za romanske jezike). Grški jezik se tega vpliva v nekaterih pogledih ni otresel še dolgo časa, pravzaprav vse do že omenjene reforme leta 1976, ko se uveljavi kot uradni jezik η δημοτική.

8. LITERATURA

Vita Theodori Syceotae: Vie de Théodore de Sycéôn, André-Jean Festugière, I Texte grec, Brussel 1970.

Dawes Elisabeth, Three Byzantine Saints: Contemporary Biographies of St.Daniel the Stylite, St.Theodore of Sykeon and St.John the Almsgiver, London 1948.

Dokler Anton, Grško-slovenski slovar, Ljubljana 1999.

Babič Matjaž, Grška slovnica, Ljubljana 2000.

Smyth, Herbert Weir, Greek Grammar for Colleges, American Book Company 1920.

Schwyzler, Griechische Grammatik II, München 1959.

Blass-Debrunner-Rehkopf, Grammatik des Neutestamentlichen Griechisch, Göttingen 2001.

Jannaris Antonius N., An Historical Greek Grammar, chiefly of the Attic Dialect, Hildesheim 1968.

Holtson David, Greek, An Essential Grammar of the Modern Language, New York 2004.

Vosen-Kaulen, Hebräische Sprache, Freiburg 1931.

Aerts Willem Johan, Periphrastica, Amsterdam 1965.

Rosenquist Jan Olof, Studien zur Syntax und Bemerkungen zum Text der Vita Theodori Syceotae, Uppsala 1981.

Kavčič Jerneja, The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek, Ljubljana 2005.

TLG: Thesaurus Linguae Graecae (edited by D.J.Dumont and R.M.Smith). Copyright © 1992-1995.

PHI: The Packard Humanities Institute, Latin Texts and Bible Versions. Copyright © The PHI 1991⁷⁷.

⁷⁷ Angleške prevode iz Septuaginte v diplomskem delu sem povzel iz omenjenga vira.

9. KAZALO

<i>INDEKS UPORABLJENIH KRATIC</i>	1
1. SPLOŠNO O PARTICIPU	2
2. RABA PARTICIPA V KLASIČNI ATIŠČINI	4
2.1. Particip kot prilastek (atributivni particip).....	4
2.2. Particip kot povedkovo določilo (predikativni particip)	4
2.3. Particip kot povedkov prilastek.....	6
2.3.1. Glagoli čutnega in duševnega zaznavanja.....	6
2.3.2. Glagoli in zveze s pomenom naznaniti, sporočiti.....	6
2.4. Particip kot prislovno določilo (adverbialni particip)	7
2.4.1. Participium coniunctum (povezani particip).....	8
2.4.2. Prosti rodilnik (absolutni genetiv).....	9
2.4.3. Prosti tožilnik (absolutni akuzativ).....	10
3. RABA PARTICIPA V NOVI ZAVEZI	11
3.1. Particip kot prilastek	11
3.2. Particip kot povedkovo določilo.....	11
3.3. Particip kot povedkov prilastek.....	12
3.4. Particip kot prislovno določilo	13
4. SINTAKTIČNA OBRAVNAVA PARTICIPA V DELU Življenje svetega Teodora iz Sikeóna	15
A. Particip kot prilastek	15
B. Particip kot povedkovo določilo	15
C. Particip kot povedkov prilastek.....	28
D. Dopolnjevanje glagolov premikanja in pošiljanja.....	38
E. Posebnosti.....	51
5. MORFOLOŠKO-SINTAKTIČNA OBRAVNAVA IZBRANIH ODLOMKOV V ŠTEVILKAH	52
5.1. OBRAVNAVA POGLAVIJ 1. - 10.....	53
5.2. OBRAVNAVA POGLAVIJ 70. - 79.....	54
5.3. OBRAVNAVA POGLAVIJ 124. - 133.....	55
5.4. SKUPNA STATISTIKA.....	56
6. INTERPRETACIJA	57
6.1. JEZIKOVNA REALNOST BESEDILA.....	57
6.1.1. Kriteriji obravnave besedila	57
6.1.2. Avtorjev jezik	58
6.1.3. Oblikoslovje	58

6.2. PARTICIP KOT POVEDKOVO DOLOČILO	61
6.2.1. Particip s kopulativnimi glagoli oz. PERIFRAZA	61
6.2.1.1. PERIFRAZE Z eihai + PARTICIP PREZENTA.....	61
6.2.1.2. PERIFRAZE Z eihai + PARTICIP AORISTA	77
6.2.1.3. PERIFRAZA Z eihai + PARTICIP PERFEKTA	79
6.2.1.4. PERIFRAZA Z epei + PARTICIP	81
6.2.1.5. POSEBNOSTI PERIFRAZ.....	82
6.2.2. FAZNI GLAGOLI	83
6.2.3. GLAGOLI OSTALIH SKUPIN S PREDIKATIVNIM PARTICIPOM	84
6.3. PARTICIP KOT POVEDKOV PRILASTEK	84
6.3.1. GLAGOLI ČUTNEGA ZAZNAVANJA	84
6.3.2. GLAGOLI DUŠEVNEGA ZAZNAVANJA	87
6.4. DOPOLNJEVANJE GLAGOLOV GIBANJA IN POŠILJANJA	88
6.5. DATIVUS ABSOLUTUS	90
6.6. UJEMANJE PARTICIPA Z ODNOSNICO	90
7. ZAKLJUČKI.....	93
7.1. Particip kot prilastek	93
7.2. Particip kot povedkovo določilo.....	93
7.3. Particip kot povedkov prilastek in kot prislovno določilo.....	94
8. LITERATURA.....	97
9. KAZALO	98